

EL 12 DE SEPTIEMBRE A LAS 15 HS. EN AZCUENAGA 164 — VEA PAGINA 178

El grabado presenta la tapa que lucía la Revista durante los primeros cinco años.

DIEZ AÑOS

Con unas hojitas empezó la revista "Duhovno Življenje" "La Vida Espiritual" hace diez años.

Modestamente cumplía con su misión de guía espiritual, de lazo entre los compatriotas y la patria lejana, de intermediaria entre lo argentino y esloveno.

Al celebrar su décimo aniversario se presenta a sus lectores pidiendo su gratitud para que se hagan activos propagandistas de ella y para que concurren al festival conmemorativo que se celebrará con programa interesantísimo el 12 de septiembre a las 15 horas en el Salón San José, Azcuénaga 164.

DESET LET!

Ob koncu meseca prinese poštar, in malomarno vrže v vežo ali v nabiralnik ali pa kar tja v vrt... Prav tako brezmiselno nemara vzameš tudi v roke pošiljko in meniš: "Aha, Duhovno Življenje je spet prišlo." Pretrgaš omot, pogledaš, prelistaš, vidiš slike... Vajeni smo vsak dan časopisja, zato se nam zdi, da je to kar samo od sebe... tako kot koprive za plotom!

Malo jih je, ki pomislijo, koliko prečutih ur, koliko paznega dela je v tistem. Bereš španski prevod lepe povesti. Nič ne pomisliš, koliko iskanja je treba, preden je prevod posrečen! Bereš novice. Koliko virov je bilo treba poiskati!

In za dva pesa na leto! Če si toliko zaveden, da jih plačaš? Če še s tistim ne odlašaš!

Takole — deset let — ki bi lahko obogatela tiste, kateri neesbično delajo pri tem delu, če bi tisti čas drugače porabili.

Sedaj, ob desetletnici "Duhovnega Življenja" pa le pokažite vsi bralci, da ste hvaležni za delo, ki ga med Slovenci vrši naša revija, ki dela čast našemu imenu.

Prihitite na prireditve 12. septembra.

Por la disposición de Correos y Telégrafos se canceló la concesión de tarifa reducida a todos los periódicos no castellanos y por consiguiente también a "La Vida Espiritual". En esta forma se ve aumentado el gasto mensual de nuestra Revista en 30.— \$ mensuales. Para no subir la cuota de suscripción que es de 2.— \$ anuales, nos dirigimos a nuestros amigos para pedirles que contribuyan espontáneamente con alguna donación.

La Dirección de "LA VIDA ESPIRITUAL"
Pasco 431, Capital

Comemorando el cumpleaños de su rey PEDRO II.

la Colectividad yugoslava celebrará una misa el 5. de septiembre a las 11 horas

en la Cripta de Santa Rosa de Lima (Pasco 409).

Se invita a todos los yugoeslavos y sus simpatizantes a concurrir a este acto para implorar la bendición de Dios para Yugoslavia y la paz para todas las naciones.

je mesečnik.

Uredništvo:

Pasco 431

Urednik: Hladnik Janez.

Telefón 48-3361 (48-0095)

Kličí od 11—13 ure in po 8 uri zvečer.

Ob sredah in petkih ni doma.

Uprava:

Paz Soldán 4924

Telefón 59-6413

Registro de Prop. Intelectual 81190

CERKVENI VESTNIK

5. SEPT.: MAŠA OB 11 URI V SPODNJI CERKVI SV. ROZE za blagor domovine. Spomin kraljevega godu.

Ob 12 uri pri sv. Rozi za Jožefa Šeruga.

Molitve na Paternalu.

12. SEPT.: MAŠA NA AVELLANEDI za Karla Kumar.

Pri sv. Rozi ob 12 uri v d. namen. Molitve se ne vrše, ker je prireditev.

19. SEPT.: MAŠA NA PATERNALU za Vinko Krševan.

Pri sv. Rozi ob 12 uri za Ana in Blaž Jug.

MOLITVE NA AVELLANEDI.

26. SEPT.: MAŠA NA AVELLANEDI za brata Zlebič.

Pri sv. Rozi za Franca Ilnikar.

MOLITVE NA PATERNALU.

ODSOTEN bo g. Janez Hladnik od 20. do 25. sept. radi duhovnih vaj.

POROČILJI so se: pri sv. Rozi TEREZIJA TERČIČ iz Podsabotina ter MIROSLAV MANDIČ iz Voloske, in IVANKA KERŠEVAN iz Rihemberka ter LOJZE RIJAVEC iz Kromberka, na Paternalu.

K SLOVENSKE SLUŽBI BOŽJI nekateri rojaki tako malo zahajajo, da človeka kar srce boli. Včasih pustim dolge vrste ljudi okrog spovednice v cerkvi svete Roze, zato, da bi bila vselej v redu slovenska služba božja. Pevke in pevovodja nedeljo za nedeljo kljub mnogim oviram zvesto prihajajo, a rojaki ste pa tako brezbrizni, kot da ni ta služba božja ravno za vas. Slovenska maša na Av. del Campo ni samo za tiste, kateri so sv. mašo naročili, temveč za vse, kateri vtegnete priti. In prav gotovo da je takih mnogo. Tako žalostna je na Paternalu včasih vdeležba pri sv. maši, da je človeku do solz hudo.

Ker je postava taka, da sme duhovnik imeti dve sveti maši le, če pride vsaj 20 oseb k maši, sem mnogokrat v zadregi in bom slednjič primoran, da na Paternalu sploh ukinem sveto mašo, če ne bo vdeležba večja.

Noč in dan skrbite za telo in za kruh. Za dušo pa vam je tako malo mari, kot da bi je ne imeli. Nikar, dragi rojaki, da ne bo prepozno! Dokazite vero in postanite vredni božje dobrote s tem, da boste sto-

Se notifica que el P. Juan Hladnik se ausentará en los días de 20 a 25 de septiembre, para hacer los ejercicios espirituales.

rili kar morete, da bo vdeležba pri sveti maši na Paternalu čim bolj lepa, da ne bom primoran, da sveto mašo sploh ukinem.

Na Avellanedi je slovenska služba božja mnogo lepše obiskana kljub temu, da je tam mnogo manj Slovencev kot pa jih je v bližini Paternala.

† KARLO KUMAR, doma iz Kojškega, je tudi izročil svojo dušo Bogu. Star je bil 45 let. Nekaj tednov le je bilo njegove bolezní, katera je nepričakovano končala s smrtjo 17. avg. Mnogi prijatelji so ga spremili na poslednji poti na čakarito, kjer je bil dežen cerkvenega pogreba. Bil je oskrbnik v amerškem klubu na Paseo Colón 800. Zapuščá ženo in sina Karla ter hčer Marijo.

Maša za pokojnika bo 12. septembra na Avellanedi, v kapeli na Man. Estevez 630.

JUGOSLOVANSKA MAŠA

se bo vršila 5. septembra ob priliki spomina godu jugoslov. kralja Petra II, ki bo 6. sept. dopolnil 20 let starosti. V času bridke preskušnje, v kateri je naša domovina, se moramo vsi Jugoslovani strniti v eni vrsti, da bo tembolj veljavna naša beseda in tembolj učinkovito dejanje naših bojnih sil in naša pomoč stiskanim rojakom. Sedaj ni čas, da bi se prerekali o tem, kaj kdo sam za sebe misli, temveč je pred celim svetom naša nujna dolžnost, da smo enotni in strnjeni. V slogi je moč. V slogi je pa tudi božja pomoč.

Za to božjo pomoč domovini in trpečim bratom, za božji blagoslov prizadevanju tistih, kateri vodijo usodo domovine, za večni pokoj tistih, kateri so izmednaših dragih postali žrtve sedanje krute morije, bomo molili na dan 5 sept. Pridite vsi verni rojaki. Nikar ne pozabite, da je prazno vse človeško delo, če ga Bog ne podpira. V zaupni molitvi do Gospoda Jezusa, ki je sam prestal vso bridkost trpljenja, ponižanja, zasramovanja, nagote, krivice, naj bo topla naša molitev in bo izpolnjeno tudi nad nami kar veli Gospod: Karkoli boste prosili Očeta v mojem imenu vam bo dal''.

BIRMA BO.

Vsake tri leta jo imamo posebe za naše male. Prihodnje leto je torej spet na vrsti. Vzemite torej na znanje, da se bo podelil zakrament sv. birme prihodnje leto v aprilu. Bomo že javili pravi čas točne podatke. Stariše pa prosimo, da imejte na skrbi to zadevo.

V NOVO POMPEJO

bomo pohiteli zadnjo nedeljo v oktobru to bo 31. okt. Ob tej priliki bomo izvršili skupno posvetitev Slovencev Sreč Marijinemu.

ŠE ENA DESETLETNICA

V "Duhovnem življenju" v avgustu 1933 se bere, da je prišlo iz Evrope 10 slovenskih šolskih sester, katere so odšle v San Lorenzo. Prve sestre pa so prišle že pred 12 leti. Danes imajo že 7 hiš v Argentini, tri v Paragvaju in eno v Urugvaju.

Njihovo središče je v Rosariju, kjer

Revista mensual

Dirección: Pasco 431,

U. T. 48-3361 y 0095

Director: P. Juan Hladnik

Administración: Paz Soldán 4924

U. T. 59-6413

Suscripción anual \$ 2.—

imajo penzionat za vseučiliške dijakinje.

Posebno veliko delo pa vrše v Formozí, kjer so letos otvorile učiteljsiše. Zgradile so že lep del nameravanega zavoda in letos že deluje prvi letnik učiteljsiša (colegio normal).

PRI PROCESIJI

Na praznik Marijinega Vnebovzetja se je na Avellanedi vršila svečana procesija, katere smo se Slovenci vdeležili z našo lepo zastavo, ki je vzbujala splošno pozornost. Saj je bila tudi najlepša med vsemi zastavami, kar jih smo videli. Zbralo se je kakih sto rojakov, ki smo imeli v procesiji častno mesto.

BRATOVŠČINA ŽIVEGA ROŽNEGA VENCA

Vsi redni člani imate v rokah članske izkaznice, na katerih imate označene molitvene dolžnosti. Vsak ima kot dolžnost moliti vsak dan 10 češčenamarij z očenajem in čast bodi... Vsak mesec se menja skrivnost, kakor je označeno na izkaznici. Prihajajte radi k slovenski sv. maši!

Med dolžnostmi člana je tudi vdeležba pri mesečnih shodih, katerim bomo v naprej posvetili več pažnje. V septembru bo shod na AVELLANEDI 19. SEPT., na PATERNALU PA 26. SEPT.

Pri vsem prizadevanju naših dobrih pevkih in pevcev je število našega zbora vedno manjše. Naloga Bratovščine je, da tudi v tej zadevi nekaj doprinese. Zato se obračamo na vse člane, da poživite zanimanje med rojaki in da pripelje te novih pevcev in pevkih. Gotovo je kaj takih deklet in žen, ki bi vtegnile prihajali k popoldanski službi božji in bi tudi s svojim glasom nekaj storiše za čast božja. Gotovo je tudi nekaj takih mož in fantov, ki imajo dober glas in ki bi tudi nekaj časa dobili in tako sodelovali pri lepoti naše službe božje in za čast božjo.

Na Paternalu in na Avellanedi povsod imamo veliko potrebo, da pridobimo kaj novih pevskih moči. Pridite in prijavite se. Saj Vam bo plačnik Bog in Mati Božja, ki plačajo človeku bolje kakor prazno človeško ploskanje.

V oktobru se bo vršil skupen shod v Novi Pompeji, katerega bomo vršili z vso slovesnostjo in upamo, da bodo navzoči nekateri drugi naši duhovniki tedaj, ko se bomo posvetili Sreč Marijinemu.

OB DESETLETNICI

28. maja l. 1933 je prvič prinesel "Slovenski Tednik" droben list kot versko prilogo pod imenom "Moje versko življenje". Prva misel rajnega g. Kastelica je bila, spregovoriti rojakom potom časopisja. "Slovenski tednik" je predlog g. Jožeta gostoljubno sprejel in tako je bil storjen prvi začetek "Duhovnega Življenja".

Sprva je prihajal samo en list. Toda že 17. junija 1933 se bere poziv na naročnino te verske priloge, katero je mogoče do konce leta naročiti za 1.— \$ kot samostojno publikacijo.

15. julija 1933 je res prinesel "Slovenski Tednik" napovedano povečano prilogo na 4 straneh, katero je g. Kastelic izdal v posebni nakladi 500 izvodov. Tako povečana priloga je dobila novo ime: "Naše Duhovno Življenje", ki si je stavilo za prvi namen, opozarjati na božjo besedo ter dajati starišem potrebna navodila in pripomoček za verski pouk otrok in vzgojna navodila. "Malo katekizma za naše male", je rajni gospod Jože na prelep način podajal tako, da je bilo prikupno za velike in prijetno za male.

"Otroški kotichek" je začel objavljati humoristično in ob enem poučno povest "Storžek", katerega je vsa slovenska javnost z izrednim veseljem čitala. Otroci pa so uživali še prav posebno lepe ilustracije, ki jih je oskrbel profesor risanja Gašper Porenta.

V tej obliki, na 4 listih mere 24/32 je izhajalo "Naše Duhovno Življenje" do 16. septembra. Tisti dan je izšla

ŠT. 19 "NAŠEGA DUHOVNEGA ŽIVLJENJA"

že na 8 straneh v obliki 30/40 cm in stopilo pred občinstvo v presenetljivi obliki, na lepem papirju in bogato ilustrirano, kakor tudi vsebinsko razširjeno.

16. september 1933 se more tako smatrati kot dan, ko je naša revija začela svoj resnični razmah, tako da je dan 12. sept. res desetletnica in je primerno da se v pričujoči septemberski številki spomnimo na poseben način tega dogodka, ki je postavil važne temelje lepega kulturnega dela, ki ga vse do danes vrši naša lepa revija med slovenskim izseljenstvom.

Ob tej priliki je prvič zastavil pero naš priljubljeni pisatelj Fran Kraševc. Stopil je pred slovensko javnost z "argentinскими filmi", ki so postali najzanimivejše branje te publikacije, ki je pa še vedno obstojala le kot priloga "Slovenskega Tednika".

Novo vsebino je dobilo to glasilo s slikami iz slovenske literature in zgodovine, začeniši z Vodnikom in nato z vsemi markantnimi osebami našega slovstva.

"Deklica z odprtimi očmi" je bila tudi nadvse zaželjeno branje. Prostora pa so dobili tudi slovenski nadebudni dijaki v domovini. Marsikatero lepo črtico njihovega peresa je objavilo od tedaj naprej to versko glasilo Slovencev v Argentini. Med sotrudniki najdemo tudi salezijanskega dijaka Vladimírja Zmeta, ki je s svojim pisanjem vršil dvojno nalogo: koristil svojemu narodu in sebi ohranjal in izpopolnjeval slovensko besedo.

"Naše Duhovno Življenje" je začelo svoj razmah. V komentarjih uredništva najdemo razne izjave iz daljnega juga in celo iz Brazilije, s kako veliko zadovoljnostjo sprejemajo rojaki ta lep slovenski dar. Tako je ostalo "Duhovno Življenje" pod krovom "Slovenskega Tednika" do srede julija 1934. leta.

Takrat se je začel pripravljati veliki evharistični kongres v Argentini. Tudi Slovenci so se tedaj razmajali, to se pravi, jih je razmajal rajni g. Jože, ki je 25. avgusta izdal prenovljeno svoje glasilo pod imenom

"DUHOVNO ŽIVLJENJE" NA 36 STRANEH

v lepem ovoju kot popolnoma samostojno publikacijo, tednik

z nadvse bogato vsebino. Bila je 59-ta številka s katero je publikacija dobila naslov "Duhovno Življenje".

Med sotrudniki najdemo odlične slovenske može in učenjake, tako Ušeničnika, Mala, Ujčiča in druge vseučiliške profesorje in odličnike, s katerimi je rajni g. Jože navezal koristne stike.

Verski del je ostal pod imenom "Službenega vestnika slovenske katoliške misije". "Ženski vestnik" se tedaj prvič pojavi in ga vodi gospa Marija Vodopivčeva; otrokom pa je namenjen "Naš mladi rod", katerega vodi Krista Hafnerjeva, učiteljica na Jesenicah kot "Botra Mina".

Nova revija ima strokovno uredništvo v Ljubljani. To nalogo in ob enem vso skrb za propaagndo v domovini je prevzel dr. Debevec.

Tako razširjeno "Duhovno Življenje" v obliki 15/20 cm je stopilo v prikupni obliki in v veliki nakladi pred bralce kot samostojna "jugoslovanska družinska revija". Do 2000 izvodov se je tiskalo in razpošiljali so jo na vse strani. Gospod Jože sam že ni zmožel več ogromnega dela. Glavni sodelavec je bil inž. Ciril Jekovec. Pritegnila sta tedaj v upravo tudi spretnega mledeniča Mirka Peljhana, ki je s št. 70 prevzel vse upravne posle in je bil od tedaj pravi uradnik "Duhovnega Življenja".

Številno naročnikov je narastlo do 800 v Argentini in nekaj stotin jih je bilo v domovini, v Brazilu, Sev. Ameriki, Franciji in drugod. Naročnina je bila 5.— \$ letno. G. Kastelic pa je bil kaj spreten tudi v preskrbeli oglasov in je zagotovil materialni obstoj revije z dobro plačanimi oglasi.

V oktobru 1934 se je vršil znani evharistični kongres. Tedaj je izšla 64-ta številka "Duhovnega Življenja" kot cela

KNJIGA NA 100 STRANEH.

V takem mogočnem zamahu se je vzdrževalo "Duhovno Življenje" v vedenem boju z glavno težavo: od kod dobiti denarja. Kadar ni bilo s čim plačati, je bilo treba tudi kaj počakati, tako da je revija zakasnela kak teden. Da bi mogel g. Kastelic pokriti primanjkljaj, je sprejel ugodno ponudbo, ki je bila ob enem potreben počitek njegovemu napornemu in nehvaležnemu delu. Šel je za kaplana k neki počitniški otroški koloniji, kjer je zaslužil toliko, da je pokrila nastali dolg in nato je spet D. Ž. nadaljevalo z novim pogonom.

16. aprila je izšla št. 87 v javnem omotu, na katerem opozarja uredništvo na nekatera važna dejstva.

Posebno povdari namen revije: 1. je glasilo slovenskega izseljenskega duhovnega življenja, ki obsega ves kulturni, umetniški, verski, socialni del izseljenskega življenja, zveza izseljenstva z domovino in z razkropljenimi slovenskimi drobci po širnem svetu.

2. Skrb za versko in narodno vzgojo mladine. Temu delu je služil "Kotichek botre Mine", "Deca roma okrog doma" ali "Naš mladi rod".

3. Ženski vestnik je imel namen služiti potrebam slovenske izseljenske žene in mladenke v vseh zadevah vzgoje in gospodinjstva.

4. Stik z domovino so gojila pisma in opisi slovenskih pokrajin, katere razvija spretni pisatelj Rado Bednaržik z opisom mnogih primorskih pokrajin.

5. Po Argentini vodi bralce Fr. Kraševc s svojimi zanimivimi filmi.

Ta veliki namen skuša D. Ž. vršiti kljub neverjetnim težavam. Saj je bila prav tedaj v deželi velika kriza. Slovenci smo imeli dva tednika: "Slovenski tednik" in "Novi list", tako da je bil s tem obstoj tretji tedenski publikaciji znatno obtežen, čeprav je bil namen D. Ž. povsem različen od obeh tednikov.

Kljub vsem težavam je št. 87 izšla v 3000 izvodih. Zavedni naročniki so dokazali zelo mnogo dobre volje in so zlagali za tiskovni sklad, toda vse to ni moglo premagati visokih stroškov, kateri so bili mesečno kakih 650 \$.

IZSELJENSKA SPOMENICA

Ker se je prav v tistem času na prav poseben način načelo izseljensko vprašanje reševati v domovini, kjer je bil sklican izseljenski kongres, je g. Kastelic hotel izrabiti priliko za obisk v domovino, kjer je upal najti nekaj materialne pomoči in pa tudi pomočnika za delo, kateremu ni mogel biti sam kos.

Po temeljitem študiju, na podlagi mnogih izkušenj, ki si jih je nabral v Franciji in Argentini, po posvetu z drugimi rojaki, je priredil 25. maja 1935 št. 90 D. Ž. z izseljensko "Spomenico", katera je bila nato predložena slovenskemu izseljenskemu kongresu, ki se je vršil v okviru ljubljanskega evharističnega kongresa 27.—30. junija 1935.

Razvoj dogodkov je g. Kastelica končno res pripravil do sklepa, da obišče domovino, kar je seveda imelo posledice za razvoj D. Ž., ki je ostalo med tem v rokah g. Peljhana, a uredniške posle je vodil iz tujine g. Kastelic, ki je v septembru 1935 odpotoval v domovino. D. Ž. je izhajalo ta čas samo enkrat na mesec in od tedaj je ostalo in še danes je mesečnik.

NOV UREDNIK

Prve dni v marcu so presenečeni naročniki D. Ž. dobili št. 103 D. Ž. v katerem se je prestavil novi izseljenski duhovnik Janez Hladnik, ki je prišel 1. marca 1936 in takoj izdal D. Ž., ki je ostalo v njegovih rokah do konca tistega leta.

Septembra 1936 je prišel č. g. David Doktorič in v oktobru se je povrnil g. Kastelic, ki je pripravil lepe načrte za nadaljni razvoj "Duhovnega Življenja", katerega je imel zamišljenega kot tednik. Toda oba stanovska tovariša, tako g. Hladnik kakor g. Doktorič sta spoznala, da ni nikake resnične potrebe po novem slovenskem tedniku, ker sta oba obstoječa naša lista rade volje dajala na razpolago potrebni prostor. Tako je slednjič obveljalo mnenje, da je dovolj lep mesečnik kot verskokulturna revija.

Z letom 1937 je spet prevzel vodstvo D. Ž. g. Kastelic, ki je izdal zaporedoma tri izdaje, ki predstavljajo začasno višek D. Ž. Št. 114 nosi naslov "Dekletom" in je dragocen knjižni dar izseljenskim mladenkam. Št. 115 je izšla za Velikonoč. Po obsegu je bila še večja in vsebinsko jako bogata. Št. 116 je pa posvečena Rosariju. Ta trodelna izdaja na 212 straneh, delno hrvaška, delno španska, delno slovenska, je dragocen sad mnogega dela rajnega g. Kastelica in podá pestro sliko jugoslovanskega izseljenstva v provinciji Santa Fe. Izšla je v 5000 izvodih.

Ta številka je preseгла finančne zmožnosti uprave, zato je bilo treba malo počakati, da se zagotovi gospodarska stran revije. Zato je začasno spet prevzel vodstvo D. Ž. g. Hladnik. V isti skromni obliki kot preje je vzdržal D. Ž. do konca 1937. Z novim letom je bila oblika spremenjena v nekoliko večjo.

SLOVENSKIM MATERAM

Majnika 1938 jepa spet presenetilo bralce D. Ž. s svojo 125. številko, posvečeno slovenski materi, ki je izšlo na 36 straneh v obliki, kakor jo ima še danes.

Do konca leta je izšlo šest takih števil, v katerih je D. Ž. doseglo višek tako vsebinsko, kakor tudi po uredniški dovršenosti. G. Kastelic je bil mož estetike in tudi literarne izobrazbe. Onih šest izdaj duhovnega življenja so nesporno leposlovni višek in vsebinsko najbogatejši dar naše revije. G. Kastelic je bil temeljit v vsem in je v tistih sadovih svojega dela podal nesporne dokaze svojih zmožnosti.

Žal ni bil tudi praktičen računar in je spravil v nesorazmerje izdatke in dohodke.

Tako je z letom 1939 spet nastala kriza v upravi, katero je spet rešil g. Hladnik, ki je prevzel D. Ž. in s št. 132 v januarju 1939 postavil revijo na položaj v katerem danes stoji.

V teku prehodnih let je število naročnikov znatno upadlo. 1935 je bilo zapisanih nekako 800. Število, katerim se je pošiljalo je ostalo na tej višini, toda plačujočih naročni-

Despachando "La Vida Espiritual". — Personal de la administración y de la imprenta.

Znani obrazi: G. Janez Hladnik (urednik), Stanko Baretto (linotipist), Jože Ivanič (tipograf) in Josip Švagelj (korektor).

niso l. 1937 prevzele uprave slovenske šolske sestre na Pa-

kov je bilo koncem 1938 komaj 500 in se je tedaj tiskalo le 800 izvodov. Od tedaj pa se je D. Ž. ustalilo. Vsako prvo nedeljo v mesecu so naročniki dobiti gotovo novo številko, ki je prinesla vedno mnogo zanimive vsebine, v skladu z namenom revije. Vsa poglavja, ki so pomembna in zanimiva za izseljenca, so našla svoj prostorček. Pojavil se je tudi opazovalec, katerega namen je vzdrževati zlasti stik z domovino in z rojaki v izseljenstvu.

Število naročnikov je od tedaj stalno rastlo in je danes presegló že 1350, kar pa še nikakor ni dovolj za 25.000 Slovencev, kolikor nas je v Argentini in še bolj nesorazmerno s celotnim izseljenstvom Južne Amerike, ki znaša 40.000 Slovencev.

Naročnike ima D. Ž. tudi v Sev. Ameriki, v Brazilu in v skoro vseh deželah Južne Amerike. Toda velikanska večina je v Argentini.

Med naročniki šteje tudi lepo število naših prijateljev, ki so izrazili željo, da naj objavlja D. Ž. tudi kaj v španskem. Temu namenu služi sedaj redno kak spis o položaju v domovini, nadalje obširnejši članek verske vsebine, nato eno poglavje slovitega romana "Pod svobodnim soncem", ki ga prevaja Darinka Čehovin, njena sestra Vanda pa ilustrira. Tudi "stran za mladenke" pove koj po kasteljansko in slednjič "Una página de historia" kadar je mogoče.

Ta španski del revije je v sedanjem času potreben kot dobra propaganda, ker po njem nas spoznavajo drugi; je koristen tistim našim, kateri so se našemu jeziku že odtujili; je pa umesten tudi zato, ker je tako navodilo dala oblast in je tako "Duhovno Življenje" izven vsake nevarnosti v slučaju nastopov proti tujejezičnim publikacijam.

UPRAVA

je bila zadeva, ki je mnogokrat delala bridkosti vodstvu revije. Najprej so se za to delo žrtvovali gg. Lakner, Blaznik, Škrbec in še mnogi drugi, katerim vsem gre ob desetletnici topla zahvala.

Nato je prevzel te posle z inž. Jekovcem g. Mirko Peljhan, ki je ostal kasneje sam in je vodil upravo 18 mesecev. Pol leta sta imela nato upravo v rokah gospa Ivanka in Ludvik Mislej. Ko se je gospod Hladnik preselil v Parque Patricios, sta imela upravo v rokah Rudi Skapin in Franc Gomišček. Eno leto je nato imel to skrb g. Andrej Lah dokler niso l. 1939 prevzele uprave slovenske šolske sestre na Paterナルu, ki še danes to neprijetno delo z neprimerno požrtvovalnostjo vodijo. One imajo v rokah seznam naročnikov; one pišejo naslove, razpošiljajo opozorila.

Pričujoča številka je že 188-ta. Uprava je hotela na viden način opozoriti z njo na desetletnico "Duhovnega Življenja".

DIEZ AÑOS DE LABOR

En abril hizo diez años, llegó a la Argentina el P. José Kastelic, para atender las necesidades espirituales de los eslovenos que se hallaban en este país.

Pronto se dió cuenta de que el único modo eficaz de cumplir con su misión sería una publicación, dado que las distancias, la diversidad de las ocupaciones y las múltiples circunstancias del trabajo de los miles de connacionales hacen imposibles reuniones dominicales. En seguida se puso en contacto con el semanario esloveno que benignamente le cedió una página, que apareció por primera vez en abril de 1933.

A los dos meses ya creció el humilde boletín religioso a 4 páginas.

En setiembre progresó hasta independizarse parcialmente, porque ya se establece su administración propia atendiendo a su círculo de lectores y abonados que crecen constantemente. Todas las semanas aparecían 4. páginas de tamaño grande que ofrecían a la colectividad todo lo necesario para la vida religiosa en su nueva situación. Material para chicos y grandes, para el corazón y la inteligencia, para mantener contacto con la patria y para aclimatarse a su nuevo país, todo esto supo el redactor, P. Kastelic, condensar en las 4 páginas que continuaron publicándose hasta agosto de 1934.

UN PASO ADELANTE.

Los lectores de las revistas difícilmente pueden darse cuenta de los sacrificios que cuestan las lecturas que ellos pueden obtener por algunos centavos. Tal es el caso también de "La Vida Espiritual". Como una buena madre lo da todo por sus hijos, así también el P. Kastelic quedaba sin un centavo y pasaba muchas noches en vela, para ofrecer a sus connacionales este alimento espiritual.

En ese tiempo estaban todos los católicos argentinos en los preparativos del Congreso Eucarístico internacional que dió tanto fruto espiritual. También nuestra revista le debe mucho de su progreso. Para hacer su trabajo en pro del Congreso más efectivo, se decidió el P. Kastelic, a presentar su publicación en nueva forma. El boletín de 4 páginas de

Od januarja 1939. je D. Ž. izhajalo stalno na 20 straneh sedanje oblike. Vsako prvo nedeljo v mesecu je bilo v rokah svojih bralcev.

Nekateri znajo ceniti trud tistih, kateri revije izdajamo z mnogimi žrtvami. Kdo bi preštel in pravično nagradil dolge ure, ki jih žrtvujejo častite sestre s pisanjem naslovov in vodstvom uprave! Nihče ne ve, koliko časa in dela je vložena v lepem prevodu romana "Pod svobodnim soncem".

Kdor zna ceniti vse to, pač ne bo znaničljivo vrgel pod mizo ta lepi knjižni dar, katerega za skromno vsoto 2.— \$ na leto dobi vsak mesec.

Žalostno je poglavje o tistih, katerim prihaja D. Ž. potem pa to celo taje — in pri njihovi laži sem videl v vrtu pred hišo razcefrane liste. — Menda bero le najmanjši pri hiši.

Vsak naš kaj vreden človek naj smatra za svojo slovensko dolžnost, da naroči in čita to našo revijo, ki nam dela čast pred mnogimi drugimi narodi v tej deželi. Opozorite tudi sosedo in znanca, naj se naroče.

Naj spomnimo še na to, da ima uprava pri vsaki številki več kot 50 \$ primanjkljaja, ker so stroški znatno narastli, posebno papir je podražal in ker izdajamo revijo na lepem papirju. Sedaj je radi poštno podražitve strošek narastel še 30.— \$.

Zato pa prosimo, da kaj prispevate tudi v tiskovni sklad, s čemer je omogočeno brezplačno pošiljanje revije kakim siromašnim družinam in je pokrit primanjkljaj.

Prav za kritje primanjkljaja pa bo šel tudi del dobička prireditve, katere se boste 12. sept. gotovo vdeležili.

Rev. P. José Kastelic, fundador de la Revista, muerto en la ascensión del Aconcagua en 1939.

Samo kdor je imel kdaj v rokah uredniške posle zna pravično oceniti delo rajnega g. Jožeta Kastelica, ki je žrtvoval ves čas, vse zmožnosti in ves denar za napredek "Duhovnega življenja".

papel diario se transforma en una revista simpática de 40 páginas, tamaño chico, con un mapamundi en la tapa, para simbolizar su finalidad de vincular a todos los eslovenos emigrados con su patria. El 23 de agosto de 1934 apareció en tal forma el No. 59 con el nombre "La Vida Espiritual", en calidad de "Revista familiar ilustrada yugoslava, de cultura general, para la mujer y el hogar".

Luchando con muchas dificultades económicas, ya que gran parte de la colectividad eslovena sufría las fatales consecuencias de la crisis general de aquellos años, se mantenía como publicación semanal, mientras hubo fondos. Para asegurar estabilidad a su trabajo, decidió en 1935 el P. Kastelic, hacer un viaje a la patria, para encontrar colaboradores.

NUEVO REDACTOR.

Eslovenia no tenía una escasez seria de sacerdotes, pero tampoco sobraban, de modo que le costó trabajo al Padre, conseguir permiso para llevarse dos sacerdotes que se le ofrecieron para el apostolado entre los emigrados eslovenos en la América del Sud.

El 1º de marzo puso el pie en la Argentina el redactor actual de la revista, P. Juan Hladnik, que se hizo cargo en seguida dela colectividad y no tardó en publicar el No. 103 de la revista, que desde entonces quedó mensual, ya que como tal, con menos inconvenientes, con menos gastos, puede igualmente cumplir con su misión.

En setiembre regresó el P. Kastelic con el P. David Doktorič, que se hizo cargo de la colectividad de Montevideo. En 1937 el P. Kastelic volvió a tomar la dirección de la Revista que un año más tarde pasó definitivamente a manos del P. Juan Hladnik, que en 1939 dió a "La Vida Espiritual" la orientación actual. Además de ser órgano oficial de la vida religiosa, de brindar a los padres consejos para la educación, orientar la colectividad en los asuntos sociales y mantener contacto entre los hijos desparramados de nuestra nación, se dió a la revista también la finalidad de servir como intermediaria entre lo yugoslavo y argentino.

Desde entonces publica siempre algunas páginas en castellano, sirviendo a la vez a nuestros amigos argentinos y a aquellos de la colectividad, que ya hicieron del castellano su propio idioma.

Con el No. 188 quiere "La Vida Espiritual" celebrar sus diez años de trabajo. Durante esta época se ganó muchos amigos, a los cuales agradece sinceramente su apoyo moral y material. Pero también insiste en pedir a todos que no

PO ARGENTINI SEM IN TJA

Danes tukaj, jutri tam, drugi kraji druga mesta
če mi vseč ni, pa drugam urno me popelje cesta...

Takole je krožil slovenski pevec in je menda mišlil tudi na tiste, katere je odpeljala tujina in jih raznesla na vse vetrove. Pa je za njimi poslala tudi take, ki naj bi imeli skrbeče srce za one razkropljene sinove, kakor mati čuva nad svojimi otroci. Taka je moja naloga in zato mi moja dolžnost večkrat porine potno torbo v roke.

Zato sem se podal na pot, da pogledam kje so in kako žive oni rojaki, ki so šli loviti srečo na sever v Čako. Že dolga leta sem izdeloval načrt, da pogledam tja gori proti severu, toda vedno je kaj vmes prišlo in mi moje zamisli pokopalo. Tam o Božiču se je mudil v Buenos France Kambič, znani lesorezec v Čaku in me spominjal na mojo besedo od preje; zopet je bil v aprilu tukaj Srečko Ferfolja in slednjič sem res poiskal v pratiki čas, ki naj bi bil naprimernejši za obisk v Čako, kjer je poletje nekaj prav nevšečnega, zima pa prav mila. Torej od 4—18. julija naj bo čas za moj obisk in pri tem je ostalo. Bilo je 4. julija ob 19. uri, ko me je potegnili vlak iz Retira proti Rosariju.

Mogel bi vzeti direkten vlak s FCE (državna železnica), ki gre iz Retira ob 10. uri in pride drugi dan popoldne ob 3. uri v Sáenz Peño v Čaku. To je najbolj hitra in tudi udobna pot. Toda moj načrt je bil tak, da se oglasim tudi v Rosariju in v Santa Fe. Pa, človek mora tudi račune delati! S. FCCA z vlakom ob 19. uri do Rosarija, nato pa naprej v Santa Fe s pulmanom pride človek ceneje in hitreje kot pa z direktnim vlakom državne železnice, ki trese 10 ur.

Brez prestanka je šlo, da je bilo veselje. V Campani smo pač nekoliko zavrli brzino, ko smo hiteli mimo brezkončne vrste tankov za nafto. Campana je namreč postala zelo važna točka za petrolejsko industrijo.

Naprej smo se gnali. Skozi noč so bežale mimo nas brleče lučke v hišah, pocestne svetilke v vaseh in tudi kak redek avto je tipal s svojimi žarometi za cesto. Pa so mnogo bolj redki ti avtomobilski tekači kot preje. Nafta ni! Prav to mi je bilo že na zadnjem potu v zapreko! To pot pa mi je pisal Ivan Movrin iz Čaka: "Auto bo, nekaj nafte imam pa bo prav prišlo, če morete dobiti kak bon, zakaj pcta so dolga". Kar zasanjal sem tja nekam v Čako in zavijal po gozdnih cestah, kakor nekoč doma — seveda le s kočijo domišljije, — zadovoljen s tem da sem si mogel dobiti nekaj potrebnih bonov, ko me zdrami vprašanje sopotnice: "Katera postaja pride sedaj"...

Najbrže ni bilo radi postaje, temveč radi razgo-

dejen prestar su ayuda más eficaz, también en adelante, primero cumpliendo con la suscripción, luego consiguiendo nuevos abonados, contribuyendo también con alguna donación para cubrir el déficit, pues los gastos han subido notablemente, mientras que la suscripción se mantiene siempre en dos pesos.

También cuenta con la presencia de todos sus amigos en el gran festival, que organizará "La Vida Espiritual" el 12 de septiembre. Conmemorando la fecha del décimo aniversario de la Revista contribuirán moral y materialmente todos los concurrentes a la realización de los nobles ideales que defiende esta nuestra revista cultural y religiosa.

LA DIRECCION.

vora, katerega je hotela začeti. Bilo ji je že odveč, molčati dve dolgi uri, ki sta meni kaj hitro minili, ker mi je ostal še večji del dnevnih dolžnosti, ki sem jih med vožnjo dokončal.

Potnica je bila učiteljica in je šla v Baradero, ki mi je nato zgovorno razlagala veličino tistega kraja, kjer je tovaren kot v Buenosu, ljudi pa malo manj... Prav gotovo! Saj je več kot 30 šol v kraju.

Koliko je pa cerkvâ in duhovnikov?

Ena cerkev, ena kapela in 2 duhovnika, tak je bil odgovor. Seveda je nekaterim še to preveč. Tudi mnogim šolarjem se najlepše zdi tedaj, kadar ni pouka. Se jim zdi odveč, da bi se učili slovnice in računanja in spisja... Zato ker bi se raje lepo zabavali in razgrajali in okrog drveli. To je zanje — za nezrele otročaje.

Prav kakor je nerazsodnim šolarjem odveč šola in šele tedaj spoznajo, ko so že prišli k pameti, da so bili kot razbrzdani otročaji vredni in potrebni palice, čeprav so tedaj proti njej brcali in kričali; prav kakor nezreli otroci beže pred koristnim naukom in zaslužno kaznijo, tako se tudi spridenim in brezmiselnim ljudem zde cerkve in duhovniki nepotrebna stvar. Takih je menda tudi v Baraderu nekaj tisoč in zato jim ni treba ne bočjih hiš ne pridigarjev, kateri bi jih "strašili s peklom"... Pametni ljudje v Buenos Airesu pa, kateri srečavajo tiste, kateri prihajajo za kruhom v Buenos Aires iz Baradera, kmalu sprevidijo, da njim, kakor drugim podeželanom nekaj manjka: vzgoje in pridnosti, dveh stvari, katere more dati samo cerkev, ki človeka uvaja v življenje kot je zapovedal Bog, ki je življenju gospodar in vsem ljudem sodnik. Zato je toliko zanikrnih delavcev, zato toliko tatov, zato toliko barab, postopačev in lenuhov, ker jih je vzgajala le šola, to se pravi vrtoglave učiteljice in lahkoživi učitelji, cerkve pa ni mogla dovršiti šolske nepopolne in včasih celo zgrešene vzgoje. Vsi stariši se o tem prej ali slej sami prepričajo... Seveda zato vseeno še ni konec tistih, ki pravijo da narod potrebuje le šol, bolnic in knjižnic — cerkve so pa nepotrebne... Tako se v zgodovini človeštva vedno ponavlja ista skušnjava, v kateri sta bila Adam in Eva: "Nič se vama ne bo zgodilo ne, le oči se vama bodo odprle in bosta kot bogova...". Takole oglašajo takozvani borilci za "človečanska prava": Izobrazba in kultura bo svet osrečila in nadomestila vero, ki je v prejšnjih časih ljudi držala na brzdah. Sedaj je pa šol in knjižnic in izibrazbe na premnogih krajih toliko, da je premalo tistih, kateri naj bi se učili... A ljudje so pri vsej tisti zunanji, zgolj umski izobrazbi, padli globoko, globoko pod višino sreče, zadovoljstva, srčne plemenitosti, gospodarskega in socialnega ravnotežja, ki je vladalo tedaj, ko je veljal kot prva in najvažnejša znanost — katekizem.

OJ HIŠICA OČETOVA

Mal' vetrič je pihal mal' dež je rosil... To je pa že ustaljena postava: kadar grem v Rosarijo je dež. Ali bo to pot kaj drugače? Saj je bila prav mrzla moč! Pa glej si kaj. Ko smo postali v San Nicolasu, so nas pričakali ljudje z odprtimi dežniki... Zmočil se nisem, toda dež je bil...

Komaj se je ustavil vlak in se je vse rinilo k izhodu, sem že opazil bratranca Metoda, ki je bil pa še bolj bister, kajti že me je videl skozi okno.

Kaj novega? Torej brata Franceljna ste zgubili? Tak fant! Kaka škoda!

Ti si ga poznal dobro?

Kako ne. Saj sem bil pri vas na domu neštetokrat. On je bil mojih let. Tukajle imam še nekaj spominov. Škoda, da mi ni prišlo na misel, da bi vam poslal te fotografije. Sedaj vidim, da niste imeli nobene, kjer je Francelj tako naraven kot na tehle dveh. Saj še ni štiri leta, ko sem z njim govoril...

Lepi so spomini na dom, pa so grenki, tako strašno grenki v tem bridkem času, ko človek trepeta pred resnico, ki jo sluti. Na klopi pred hišo... nad vrati nazidek z letnico in črkami, okna z železnimi prečkami umetno zakrivljenimi, na kljuki kose, na "ganku" žaré nageljni, dehti roženkravt, goré begonje....., zorni spomini, v katerih je zgoščena vsa mladost, vsa tiha ljubezen, ki nas je družila, vse grenko gorjé, ki sem ga utopil nevidno in neslišno, ko sem se poslavljaj, vse veselje, ki nam je žarelo iz obrazov, ko smo si spet podali roke po dolgih ločitvah, vsa lepota tihožitja v kmečkem delu in življenju, spomin poslednjega "Z Bogom!"

Oj hišica očetova, Bog živi te.
Zdaj se ločiti morava, Bog živi te.
A tega nihče ne pove, al te kedaj bom videl še....

Srce pa moje ti zvesto, Bog živi te.
Do konca dni ostalo bo! Bog živi te.
Skazala si mi milosti, ki moč jih pozabiti ni.

Ne zabi ti me zvesti dom, Bog živi te!
če tudi te ostavil bom, Bog živi te.
Pri meni noč in dan mude se tvoje ljube misli vse.

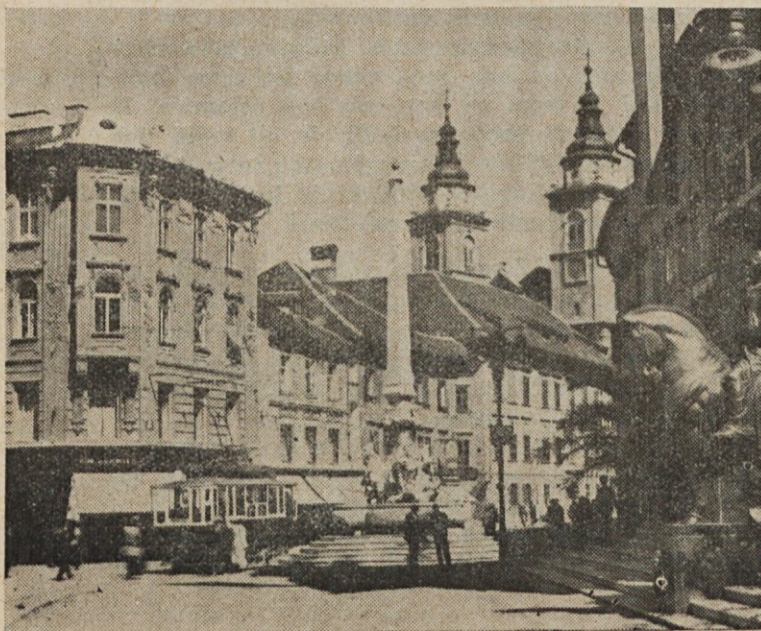
Bog živi te še enkrat zdaj, Bog živi te.
Pozdravljam te domovja raj, Bog živi te.
Obvaruj naju Bog oba, ohrani zvestega srca!

Le malo je še manjkalo do polnoči. Mnogo več pa do tistega, da smo se porazgovorili o tem in drugem.

Ni še mesec, ko so dobili od doma vesti. Klicani so bili na škofijo v Rosariju, kjer so jim izročili pozdrave od očeta in plačan odgovor nazaj v Črni vrh nad Idrijo. Še so jim živi vsi in vsi še na svojih mestih... tako je bilo v majniku, ko je bilo pismo doma oddano...

Naslednje jutro, 5. julija, je bila maša pri sestrah. Tudi za naše sestre je moj obisk dan posebnega spomina. Zbrale so se k sveti maši in tako lepo zapele, da

Un detalle de Ljubljana (Lubiana), capital eslovena.
Una fuente antigua, el monumento del Rey Pedro I., el palacio obispal y las torres de la catedral.
Pogled izpred magistrata na škofijo.

mora njihova proseča pesem prodreti do neba... in kako bi ne bila silna naša molitev in prošnja v tem usodnem času, ko naši dragi tako strašno trpe....

Do ene ure sem imel časa v Rosariju. Kar hitro nekaj obiskov! Moral sem na škofijo, kakor je cerkvena postava, da mora duhovnik takoj dobiti potrebne pravice. Zvonim in zvonim... Pa je bilo kot véasih, ko smo otroci klicali murenčke: "muren, muren, pridi ven, bomo dali komat na vrat, bomo šli repo sejat...". Ni ga bilo murenčka..., pa tudi vrata se niso odprla... Zvonci so v krizi, gluhi in mutasti siromaki. No, pa je bilo kmalu vse v redu.

S PULMANOM V SANTA FE

Vlak rabi do tja 5 ur. Pulman jih napravi v treh. Je 180 km pota. Vsako uro odrine en "TATA", ki je zelen in vozi direktno. Ima 12 sedežev. Če je potnikov toliko, pa tečeta tudi dva voza. Pulman "Rapido" je pa bolj velik; vzema potnike tudi po poti, vozi pa zato eno uro več. Vožnja stane tja in nazaj 8.40 \$. Naravno da v takih pogojih vlak sploh ne oskrbuje lokalnega prometa med Rosarijem in Santa Fe; vozijo tam le direktni vlaki iz Buenos Airesa v Córdoba, Tucumán in v Čako, kateri tečejo po tisti progi.

Udobno smo se namestili in bliskovito so brzele mimo nas hiše, vasi in pokrajina, polna svežega zelenja v igrajočem soncu.

Kdor bi sodil Argentine po rogovilasti mladeži v Buenos Airesu, ki je žlobudrava kot papiga ali kokoš, kadar jajce znese... bi pač menil, da je padel na drug svet, kadar se znajde v svečani tihoti, kot je vladala v našem vozilu. Kot da smo v cerkvi. Do prvega postanka, ki je na pol poti, ni nihče nobene zinil. Šele naprej je bila stvorjena zveza med sopotniki, in so se začeli tudi razgovori. Meni je bilo na skrbi eno: kaj bo z vremenom. Če me bo v Čaku preganjal dež, bo grda smola. Ni k temu kazalo. Saj je pihal prav hladen veter in nebo je bilo skoro brez oblaka.

Kmalu smo bili v mestu mostov. Deset km pred mestom se začno mostovi, ki jih vidiš na vse kraje, kot da so jih gradili za zabavo. Eni stari, drugi novi; eni vodijo v Córdoba; drugi kažejo v Rosarijo.

Za nami so bila širna polja, lepi pomarančni nasadi, in gladka cesta, pred nami pa staroslavno mesto Santa Fe, ki je izhodišče za vse severne argentinske dežele.

Bila je ura 4 popoldne. Torej kar takoj na postajo, da uredim za vožnjo naprej. Vlak odide ob 9 uri. Kje pa je postaja?

Napotili so me, češ da ni več kot 6 kvader od tam, kjer se ustavi pulman. Res je bila postaja, toda kmalu sem zvedel, da moram drugam. To je "francoska postaja", so mi pojasnili. Tamkaj ima izhodišče provincialna železnica Santa Fe. Državna postaja je pa drugje. Torej kar urno. Časa je malo in če bom motovilil slepo na okrog, ne bom nikogar našel in vendar je bil moj načrt, da poiščem tudi v Santa Fe naše rojake. Torej kar na taksi in čez par minut sem bil na pravem mestu.

Vozni listek za Sáenz Peña, tja in nazaj in posteljo sem prosil. Niti malo nisem podvomil, da bo kaka nevéščnost. Saj so mi v Buenos povedali, da tam ni nikdar zadrege za spalni voz.

Pa me je pogledal čez naočnike službujoči uradnik in menil: težko bo kaj. Imamo trideset postelj prošnih in pravije, da je vlak že sedaj preobložen, da ne bo mogoče nobenega voza več priključiti.

Bo, kar bo. In obljubil mi je mož, da bo storil vse, kar mogoče. Jaz pa kar naprej s taksijem v oni del

mesta, kjer žive naši ljudje. Toda, kako jih bom našel? Zaštonj sem iskal po spominu, zapiski so pa doma ostali. Dobil sem si seznam mestnih ulic in ugibal in slednjič dognal: Takole bo: Urquiza in Llerena... Tam živi Pertot, tam žive tudi drugi rojaki.

Vse lepo in dobro. Toda mojemu vozniku je bilo vse tisto španska vas, tako da sem slednjič velel naj ustavi, pa si bom že kako drugače pomagal. Kar pot pod noge v smeri, kjer sem domneval iskano ulico.

Jej, jej. Če bo takole v čaku? sem malodušno stopal po netlakani ulici, razorani z globokimi brazdami, ki so tonile v umazanih lužah... Ko sem tako iskal stopinje naprej, me pozdravi fantek: "Dober dan, gospod".

Kaj si Pertotov, sem pogledal pobiča, ki me je že povabil, da naj grem v njihovo hišo. Na pragu pa je že bila mama.

Saj so me čakali, samo vedeli niso od kod in kdaj in tako smo se dobili in sem v dveh urah časa, ki sem jih še imel, obiskal rojake, katerih je pet družin tamkaj v bližini.

Večerja bo pa pri nas. Seveda po domače, je povabil Lojze Pertot, ki je prav tedaj že prišel iz svojega dela.

Z IESENO ŽLICO

Nisem odklonil ponudbe. Tako smo sedli in si tudi marsikaj povedali. Tudi v Santa Fe so se oni dan zganili naši ljudje. Vsi, kar je tam jugoslovanskega, so se zbrali na skupnem asadu. Bilo jih je kakih 30, največ Slovenci. Tudi nje je dvignil Draža Mihajlovič, tudi nje je dvignila domovina. Kot sad tistega prvega zbora naših ljudi se je sestavil narodni odbor, kateri ima sedaj v rokah naslove večine rojakov in pa tudi željo, da bi se gojila in vzdržala skupnost med rojaki. Lojze Pertot se je s tem največ trudil in ko sem spoznal njegovo družinico, sem spoznal, da je pri njem pravi slovenski dom. Otroci prav lepo slovensko govore, čeprav naše besede prav nikjer druge ne slišijo kot doma v hiši; kot najbolj viden dokaz slovenskega doma me je pa presenetila — lesena žlica. Da, lesena žlica, prav po ribenškem vzorcu: "od ta velikih ujst so mero vzeli, žlice delati začeli...". Saj so bile tudi druge žlice na mizi, toda jaz sem si raje leseno vzela. Odkar sem bil zadnjič na mojem rodnem domu, od tedaj je nisem imel v rokah... Prav zares, da se mi je zdela jed bolj dobra z leseno žlico!

Pa naj bo žlica taka ali onaka, naj bodo žganci ali zelje, župa ali šmoren... ura je stekla in treba je bilo naprej. Le mimogrede sem še pozdravil kranjskega Janeza Bukovnika, ki je bil z eno nogo že v postelji, ko sva z Lojzetom potrkala, in Ižanca Toneta, kateremu sem še izpulil eno steklenico vina, da me bo grela po poti, katera se je obetala prav mrzlo.

Ko sem potrkal na železniški blagajni sem zvedel, da ni s posteljo nič... "Torej lahko noč in na svideenje", sva si z Lojzetom še podala roke in smo odhiteli v temo.

18 ur bo tele vožnje, ki je dolga 800 km. In če si bom moral ves čas mehčati kosti na trdih klopeh?

Ko je bilo v jedilnem vozu konec večerje, sem jo kar tja nameril. Naročil sem si čaj, se oborožil z branjem in pustil v nemar nevšečnosti potovanje. Čez čas pokličem upravnika jedilnega voza in sem povedal, kakšen je moj načrt.

"Tukaj sem in tukaj ostanem."

Debelo me je pogledal. Ni me razumel. Zato sem mu ponovil in pribil, da me spravi ven samo s policajem, katerega pa menda nima na vlaku.

Pa je bil mož drugačnih misli kot jaz. Da se čez

noč jedilni voz zaklene.

Pa saj jaz nimam nič proti temu. Saj bom še bolj v miru. Vsekako bom tukaj bolj udobno kot v potovalnem vozu. Kar za "serena" naj me postavi, pa bom pri zaklenjenih vratih vse dobro varval. Ali pa mi poiščite posteljo. Saj tako bom še bolj vesel in hvaležen.

Ni bilo tega pol ure, ko je prišel vlakovni načelnik in mi ponudil, da ima na razpolago posteljo. "Šamo, treba bo zgodaj vstati".

Naj bo zgodaj. Tega sem vaju. Kdaj in kje?

V Tostado. Okrog 6 ure zjutraj, ker voz gre v Tucumán.

Boljše nekaj kakor nič in nazadnje sem le res dobil prostorček, kamor sem zleknil svoje kosti. Res je bilo visoko gori pod streho in še dobri smrčaci, — če bi jih meril po smrčanju, so bili trije debeluhi, — so mi celo noč delali muziko. Bil je dovršen koncert, najbolj glasen prav tedaj, ko je vlak stal na kaki postaji in bi človek sladko zaspal. Malo je bilo spanja za tistih 6.40 \$, pa vendar sem bil zadovoljen, kajti čutil sem, da je zunaj strupena zima, ki bi me nemilo grizla v noge, kakor sem našel druge, ko sem se ob 6 uri moral pomakniti na svoje mesto v potniškem vozu.

Kar cepetali so potniki v mrazu. Ko se je zdanilo, ni mogel dan v vlak. Začudeno sem opazil, da cveto ledene rože na vlakovih oknih, zunaj pa je bila vsa pokrajina siva v debeli slani. Tedaj sem pa razumel tudi, zakaj mi ni hotela priteči voda v spalnem vozu. Cevi so zamrznile... Bil sem že daleč na mrzlem jugu in v visokih argentinskih gorah, toda ledenih rož pa še nisem videl do tistega dne 6. julija na prehodu iz provincije Santa Fe in Čaka.

Med sopotniki sem našel tudi duhovnika. Bil je župnik iz Tostada, ki ima 240 km dolgo in 150 km široko faro. Šel je z vlakom v kraj Pedro Ituralde, kjer je imel tisti dan mašo. Vlak je brzel skozi ravno deželo, ki je kazala le še skromne sledove lepega gozda, kateri se je moral umakniti sekiri. Sem pa tja je kaj obdelanega polja, večinoma pa je videti le živino in konje tam kje v dalji.

Gnali smo se naprej in tako zelo želeli da bi preje prišli in nadomestili enourno zamudo, katera se je večala od postaje do postaje, da so se vnela tudi drva v skladišču. Čudno se mi je videlo od kod toliko dima, zato sem na prihodnji postaji stopil, da vidim in res so imeli grdega opravka, da so pogasili ogenj, ki je nastal v skladovnici kebrača, s katerim kurijo vlak. Na, ta je pa lepa! Potniki trepetajo mraza v vlaku, oni so si pa kar še en ogenj zakurili tam spredaj!

Kmalu je sonce posnelo slano. Tukajle, tako mi je razlagal sopotnik, je bila pred tremi leti lepa kolonija. Dve leti je tega, od kar teče tod železnica. In kmalu tedaj, ko so progo zgradili, je bil velik dež. Vodi je železniški tir zaprl naravni odtok in se je razlila v drugo smer. Vsa kolonija, ki je imela 180 kolonov, je bila preplavljena in vničena.

Dalje smo hiteli. Zemlja vsa nabrana v malih kopicah. Morda so to štori drevja, ki so ga izsekali, sem mislil. Pa sem kmalu zvedel: to so mravljišča. Eno pri drugem, daleč tja, kamor so oči nesle, nič drugega kot mravljišče pri mravljišču. Tisti svet ni vreden za nobeno drugo rabo kot za pašo.

Pa je bilo tudi mravljišč konec in se je pokrajina izgledala. Kakor umeten nasad je stopila pred nas, vsa okrašena z lepimi, nizkimi palmскими grmiči.

Skrbelo me je, kaj če bo v čaku blato in neprehodna pota. Ta skrb je bila tudi pri kraju. Davno že

NEKAJ ZA STARIŠE

RESNICOLJUBNOST

Na poštenost in dobro ime ljudje še vedno veliko dajo. Med bistvene znake poštenega kristjana spada tudi resnicoljubnost, odkritosrčnost. Sv. pismo nam kliče: "Opustite laž in govorite resnico vsakteri s svojim bližnjim!" "Vaše govorjenjé bodi odkrito in resnično, če hočete biti otroci tistega, ki je Oče resnice in resnica sama." (Sv. Francišek Sal.) Pa tudi kdor hoče, da ga bodo ljudje spoštovali, mora ljubiti resnico. Resnicoljubnost je družabna čednost, ki je podlaga medsebojnega zaupanja in prijateljstva. Ker je odkritosrčnost človeški družbi tako potrebna, zato je pa Bog dal ostro zapoved: "Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega!" — ali z drugo besedo: Ljubi in spoštuj resnico.

Vzgojiti otroke tako, da bodo odkritosrčni v govorjenju in obnašanju, da bodo odkriti značaji, je važna, a nelahka naloga staršev in vzgojiteljev. Vzgoja za resnicoljubnost je toliko težja, ker živimo v "stoletju laži". Duh laži vodi dostikrat nizko in visoko politiko; duh laži se skriva pod krinko premetenosti; duh laži je vtisnil svoj umazani žig na vse javno, zlasti pa kupčijsko življenje.

Dobro je vendar to, da človeška narava sama vsaj nekoliko pripomore pri vzgojnem trudu za resnicoljubnost. Otrok namreč govori odkrito, kakor misli in čuti, če ga ni pokvarila pohujšljiva in pretkana okolica; pričakuje pa resnico tudi od drugih, zlasti od staršev. Če se izpozabi, da mu uide neresnična beseda iz ust, nehote zardi in navadno tudi urno popravi. Dokler je tako, se ni bati še hudega, kajti pregovor pravi: "Rdečica na lici, naredi pot resnici." Starši naj to prirojeno čednost trajno krepe in utrjujejo s tem, da so sami vzor odkritosrčnosti in resnicoljubnosti v govorjenju, obnašanju in občevanju z otroki kakor tudi z drugimi osebami. Otrok naj spozna, da se staršem laž in neiskreno govorjenje studi.

Pri vzgoji za resnicoljubnost naj pomagajo tudi zgledi iz svetega pisma, iz cerkvene in svetne zgodovine. V častitljivem starčku Eleazarju imamo junaškega borilca za resnico.

Ko je bil veliki učenjak sv. Tomaž Akvinski še dijak na srednji šoli, so ga tovariši radi radovernosti njegove večkrat dražili. Nekoč je stal pri oknu, pa mu neki tovariš zakliče:

so bile za nami pokrajine, kjer je bila moča. Grdo je kadil vlak iz tleče drvarnice in iz strojevega dimnika, a še bolj grdo se je kadilo za nami. Vlak je dvigal oblak prahu v dokaz, da je že lep čas minil, ko ni bilo kaplje dežja.

Tako smo hiteli vse naprej proti severu. Postaje si zastonj iskal. Mala koliba, ime "Km...". Na petdeset in 100 km je bil komaj kak kraj z lastnim imenom.

18 ur vožnje! Pač časa dovolj, da potniki napravijo znanje med seboj. Prisedel je k meni mlad mož in me vprašal, če grem v Sáenz Peño. Ko sem mu pritrtil je menil: Saj sem vedel. Saj mi je pravil Movrin, da pride s tem vlakom nek duhovnik. Jaz sem mehanik in popravljam Movrinov avto.

Tako sem dobil prvega znanca, ki mi je tudi povedal, da je avto v najboljšem stanju in tudi nafte precej pripravljene.

Movrin? Juan Movrin? Kar naenkrat so bili vsi moji znanci. Saj Movrina, krojaškega mojstra v Sáenz Peñi vsi poznajo. "Tale površnik je tudi on delal" se

"Glej, glej, Tomaž, tamle po zraku pa leti velik vol!" Tomaž se radovedno ozre in gleda, kje bi bil to čudo. Bučen smeh mu udari na uho. Nagajivi tovariš se izgovarja: "Prijatelj, kdo pa more kaj takega verjeti!" Toda Tomaž ga zavrne: "Prej bi mogel verjeti, da vol po zraku leti, nego da more mlad človek lagati."

Taki in podobni zgledi bodo pri mladini kolikor-toliko utrdili čut za resnico ter zmanjšali razpoloženje za laž.

Iz novejše zgodovine naj mladini ne bo neznan tirolski strelec Peter Mayr, ki je bil gostilničar blizu Briksna in se je l. 1809. z iskreno domoljubnostjo boril za svobodo domače dežele. Izkazal se je pa še bolj kot junak resnicoljubnosti.

Imel je še vedno orožje pri sebi, ko je bil že mir sklenjen; radi tega so ga francoski vojaki, ki so ga ujeli, obsodili na smrt. Ker je bil Peter znan kot poštenjak in splošno priljubljen, so se zanj zavzele odlične osebe ter mu izposlovale pomiloščenje. Vojaška oblast je privolila v pomiloščenje pod pogojem, če podpiše izjavo, da mu o sklenjenem premirju ni bilo nič znano. Petra je v zaporu vprav obiskala njegova žena z otročiči, ko stopi odposlanec predenj, rekoč: "Prosim, podpišite tole izjavo, potem pa smete oditi." Peter pogleda, prebledi in reče: "Gospod častnik! General mi hoče dobro; a z grehom si jaz ne maram rešiti življenja. Tirolec ne laže! Laž bi pa bila, če bi jaz podpisal, da nisem nič vedel o mirovni pogodbi. V božjem imenu. Naj pa umrjem, a umri bom častno." Vsi navzoči so silili vanj, naj vendar podpiše, ter navajali vsakovrstne izgovore. Nič. Odgovor je bil: "To je greh; z grehom si jaz ne maram odkupiti življenja. Osmo zapovedi vsi vaši nasveti ne odpravijo. Ko se je oklenil njegovih nog najstarejši sinček, mu de oče: "Peterček, ali se spominjaš, kako si se nekoč zlagal? Kaj sem takrat naredil?" Deček nekoliko pomisli in pravi: "Pokarali ste me, oče, in kaznovali." — "Ali smem torej lagati jaz?" — vpraša poudarno Peter. Tišina nastane. Končno odgovori Peterček: "Ne." Peter se nato od vseh ljubeznivo poslovi — in vrata se zapro. Preskušnja je bila prestana. 20. februarja 1810 je v spremstvu kapucinskega redovnika pogumno stopal na morišče. Po kratki molitvi se je zgrudil junak resnicoljubnosti!

Je pač izredna prikazen ta vrli Tirolec; pa je vendar dobro, če ga mladini postavimo za zgled vprav radi tega, ko današnji svet tako hitro stakne vsako malenkost, da izgovarja svoje številne laži in pogostno hinavsko obnašanje.

(Nadaljevanje)

mi je predstavil nek študent. Vsak je imel kak dokaz o znanju z Movrinom, o katerem sem tako spoznal, da je ne le znana, temveč tudi obče spoštovana osebnost.

Bila je ena ura, ko smo postali v Las Breñas. Tam je največja slovenska naselbina. Tam živi Kambič, znani lesorezec, doma iz Metlike. Tam žive Kifnarjevi in še mnogi drugi Belokrajci.

Morda pa se kdo pokaže na postaji? Saj vedo da se peljem s tem vlakom. Nisem se varal. Nad čakajočo gručo na postaji je bil čez vse viden France Kambič, visok kot metliški zvonik, suh pa kot trlica. Tudi oni so mene takoj opazili in že smo si podali roke in že sem doživel prvi slovenski pozdrav v Čaku. Kambič, Kifnerjevi, Jakob Drganec, Klemenčič in še en rojak iz Dalmacije so mi napravili prvo veselje s tem srečanjem. Pa že je vlak dal znamenje, zato smo si rekli "na svidenje v petek", pa je šlo naprej, skozi gozdove in polja, v katerih so se belili tisočeri kosmi bombaža, ki je že čakal bratve.

(Nadaljevanje)

¿ES TIEMPO PERDIDO?

En nuestros tiempos, en que los hombres se afanan sólo por las ventajas materiales y el goce en la tierra, los bienes del alma son, desgraciadamente por muchos, estimados en nada. Ocurre eso especialmente con la santa misa. Cuando los domingos invitan las campanas a la iglesia, algunos se marchan en busca de diversiones; otros quedan durmiendo o entregándose durante el tiempo de la misa, a sus negocios. ¡Como si no existiera la ley de Dios que manda el descanso dominical!

¡Cómo sentirán todos ellos el haber negado a Dios la debida adoración en su santo día! Ciertamente que si conocieran el valor inapreciable de la santa misa, ningún domingo ni fiesta quedarían sin oír. Ya no pasarían por frente a las iglesias sin hacer una cariñosa visita a Jesús Sacramentado. Así se ahorrarían muchos momentos angustiosos en la vida; tendrían la alegría de experimentar "qué bueno es el Señor para los que esperan en Él, para el alma que lo busca". La misa es fuente de consuelo y manantial de fuerza para la vida; pero más importante todavía es para la muerte ya que: "Cual tu domingo, tal tu muerte".

Para comprender qué importancia tiene la misa y la santificación del día del Señor hay que elevarse sobre las trivialidades de la vida material. De un ciego no se puede esperar apreciación de las bellezas. Los valores espirituales los puede comprender sólo aquel que cree en Dios y en la vida eterna. Muchos se niegan a creer... porque les va demasiado bien. Pero no tardarán en llegar los momentos críticos de la vida, cuando, a fuerza de golpes dolorosos, se despierta el alma. El lecho del dolor, las miserias de la vida, las flores marchitas sobre la tumba, la traición de los amados, las angustias de los afligidos, la paz de los buenos, castigo de malvados y muchos otros modos más tiene Dios para tocar las almas, para hacerles comprender que "no sólo de pan vive el hombre sino también de la palabra de Dios".

ES TIEMPO PERDIDO

el escuchar la misa... dicen los incrédulos. Les pregunto: "¿También es perdido el tiempo que se emplea en contemplar un hermoso cuadro o escuchar famosos trozos de música?... ¡Es que no sólo de pan se vive! Claro que para un grosero, que todo lo mide con plata y con placer sensual, nada vale lo que es espiritual. La talpa es ciega, porque en su trabajo subterráneo no necesita los ojos. ¡Pero no por eso dejan de existir la luz y las bellezas!

¡No es tiempo perdido, no! Como el cuerpo necesita el alimento y no se considera ni perdido el tiempo ni mal gastado el dinero para la comida, con mucha más razón debe sacrificarse tanto el tiempo cuanto el riesgo material para el alma, que sobreviviendo al cuerpo pasará a la eternidad, desgraciada o dichosa, conforme si se la atiende o descuida.

¿Por qué hay tanta gente, inteligente, bien instruída, en buenas condiciones sociales y con todo — son bestias, que buscan sólo placer material, envenenados con rencores, insoportables en el empleo y en su propia casa? ¿Por qué ha llegado la rivalidad entre las clases sociales y los pueblos hasta una guerra fratricida?... No hay duda: ¡Porque el hombre dejó de ser espiritual y cayó en el nivel de la bestia que sólo se guía por los intereses materiales, esclavizando su espíritu a las pasiones carnales! ¡Y le pasa eso porque dejó de alimentar su espíritu! Consideraban tiempo

perdido el oír la misa, el practicar la vida religiosa... Si alguien quiere argumento más palpable de esta verdad, que vaya no mas por los arrabales pobres, donde no faltan colegios pero no hay una iglesia y un sacerdote que junte los chicos para alimentarles con la palabra de Dios... ¡Ya verá si tendrá peores escenas con los perros o con los chicos del barrio!

¡No! ¡No se pierde el tiempo al escuchar los domingos y fiestas la misa! Más todavía: Si es la única finalidad de nuestra existencia temporal la de ganarse la dicha eterna, y se dedica tanta preocupación sólo a la vida terrena, para mantenerse en las condiciones sociales correspondientes, es evidente que queda muy defraudado aquel que descuida la parte espiritual beneficiando la materia.

La misa y los sacramentos son pues indispensables como remedio para mantener equilibrado el corazón humano, para no dejar predominar el animal sobre el espíritu. El descuido acarrea inevitablemente la "anemia espiritual" del individuo, cuyas consecuencias son la corrupción general, el desequilibrio social y la degeneración de los pueblos en vicios y odios.

¿QUÉ ES LO QUE GANO CON LA MISA?

se sigue preguntando... Bien sabido es, que la vida humana es un combate. De un lado nos arrastra la carne con sus placeres, estimulada por el demonio con inclinaciones viciosas; por otro lado invita Dios con sus mandamientos. Gozando el hombre de su libertad, ya que de ella precisamente depende el mérito de su conducta, el premio y el castigo correspondiente, necesita un apoyo, un estímulo benéfico, para no dejarse arrastrar por la ilusión del placer y caer así en su perdición temporal y eterna.

Nuestro Redentor Jesucristo, el vencedor del demonio y el mejor conocedor del corazón humano, nos ha traído su doctrina y el grandioso ejemplo de su vida humana, también nos proporciona su ayuda, armandonos con los méritos de su pasión, para el combate contra las seducciones del propio corazón débil, del mal ejemplo del mundo y de los engaños demoniacos. Todo aquello lo dejó depositado Jesús en el Sacramento Eucarístico, del cual emanan los siete sacramentos para ennoblecer el alma, para facilitar al espíritu el predominio sobre la carne.

En forma muy especial quiso Jesucristo beneficiar las almas por intermedio de la santa misa, continua renovación de Su cruento sacrificio en la cruz. Como acuden muchedumbres a un manantial fresco para calmar su sed, así hemos de acudir los redimidos a la santa misa, para sacar la fuerza combativa. La vida se alimenta de la raíz, el cristiano está igualmente relacionado con Jesucristo, pues Él mismo dice: "Yo soy la vida y vosotros los brotes. Como los brotes no pueden dar fruto sin la vida, así tampoco vosotros si no quedáis en mí". Esta comunicación se realiza en la misa devotamente asistida y en el banquete de la Comunión. Lo que el alma invisiblemente recibe se llama la gracia, que en el orden espiritual tiene la misma misión que en el orden material el alimento.

Uniéndonos en la misa con Jesús tenemos también la oportunidad de recordar las verdades que Él reveló; nos traslada al Calvario, fortaleciéndonos con el recuerdo de la cruz para los momentos dolorosos de nuestra vida; nos enseña valentía en los contratiempos, nos anima con la esperanza de la dicha eterna, premio asegurado a los fieles amigos de Jesús.

El traje típico de la joven eslovena

Teresa Fassone

ESMERALDA 892

MODAS

ŽELITE KOMU NAPRAVITI VESELJE?

Pošljite mu pozdrav na slovenski razglednici.

G. Ivo Wider je izdal nekaj prekrasnih slovenskih narodnih motivov, med drugimi: Slovensko dekle od Maksima Gaspari in Kosovsko devojko.

Naročite jih pri naši upravi po 20 cent. izvod.

Puesto que no alcanza cada cual por sí solo la comprensión suficiente de la santa misa, conviene asistir, cuando se explica la palabra de Jesús. Qué fácil resulta el perdón, la resignación, el triunfo sobre la sensualidad, el hacer frente a los deberes si uno se hace guiar con la palabra del evangelio. Sin grandes estudios y títulos altisonantes se encuentra el camino de la dicha cristalizada en las ocho bienaventuranzas.

NO POR FALTA DE TIEMPO

sino por dejadez, engañados por el demonio pierden muchísimos la misa. Ven el mal ejemplo de los demás, oyen burlas contra los "beatos".

¡Por dejadez! Si se tratara de una ganancia material nadie perdería la misa dominical. Se trata de algo más que algunos pesos, porque se trata de la bendición de Dios, de la paz temporal y de la dicha eterna... Cuántos son como aquel negro ignorante, que cambió un diamante precioso por un vidrio común, porque le parecía de más valor. Tienen tiempo para ir a las canchas, para paseos, visitas; les sobra el tiempo para aburrirse en la puerta de la calle, en la ventana, escuchando la radio; de puro aburridos no saben adonde meterse, y todavía salen diciendo, que no tienen tiempo... Ojalá les tocara la gracia divina como a la mujer samaritana a la cual dijo Jesús: "Si supieras el don de Dios"... ¡Verdad! Si la gente conociera la grandeza y el beneficio de la misa, no sólo los domingos, sino en toda oportunidad acudiría piadosamente.

¡Por el respeto humano! Por el "que dirán". Muchos son los que pierden la misa. Ya no recuerdan o nunca supieron la palabra de Jesús: "Quien me reconoce delante de los demás, yo también lo voy a reconocer delante mi Padre; quien se avergonzara de mí yo también me avergonzaré de él delante de mi Padre que está en los cielos." Es esta una de las trampas infernales más peligrosas y fatales.

¡Sí! También el demonio se mete en eso. Y bien se mete. Bien sabe él que mientras uno cumple fielmente con su deber dominical, no puede alejarlo de Dios y condenarlo. Por eso se vale con todos sus estratagemas de los inventos, de malas inclinaciones y de los perversos, para alejar a uno de la iglesia. Primero lo detiene de la confesión, luego trata de alejarlo de la

misa. Cuando lo tiene así desarmado y privado de los manantiales de la gracia e indiferente para las inspiraciones celestiales, la conversión es ya casi imposible.

Cuantos cristianos hay que sucumbieron al engaño, de que la misa y los sacramentos no son una cosa indispensable; de que ya tendrán tiempo más tarde; de que ellos no tienen ningún pecado; de que los que van a la iglesia son igual malos o hasta peores...

No basta con: "yo no hago mal a nadie". Tienes un alma que debes salvar y hay un enemigo muy peligroso que le acecha. No podrás mantenerte en el camino de la salvación sin la ayuda de Dios, que se te ofrece en la misa y en los sacramentos.

Es pues más necesidad que deber el asistir piadosamente la misa. Digo: piadosamente! Pues para nada vale, ir a la iglesia, para entretenerse allí, para estrenar el nuevo traje, para buscar novios... Hay que unirse con el sacerdote en el altar, recordar la dolorosa pasión de Jesús, con la cual nos rescató; ofrecer a Dios Padre la Sangre del Hijo, nuestro Redentor, para reconciliarnos con Dios ofendido por tanta ingratitud e infidelidad nuestra. Ni los sacrificios de los animales, ni las ofrendas de riquezas que antiguamente se ofrecían, ni nuestra propia vida puede brindar a Dios verdadera complacencia. Sólo el sacrificio de Su Hijo Unigénito, repetido en los altares en la presencia de los coros de ángeles y de las almas piadosas, tiene la fuerza de reconciliación agradecimiento y súplica condignas de Dios y eficaz para nosotros.

No seamos ingratos, por tantos beneficios recibidos en todo momento, pues todo lo que tenemos, lo recibimos de Dios; todo lo que podemos es por Dios... Cómo no habrá entre 168 horas semanales una el día de domingo para dedicarla con gratitud a la gloria de Dios y el bien del alma...

No seamos más haraganes los domingos. Pensemos: ¡Jesús me llama hoy! El me espera para darme los frutos de su sacrificio, para intervenir en mis necesidades... ¡Sí! ¡Iré! aunque todo el mundo me haga burlas. Quiero ser digno, agradecido y fiel.

Verás que con cuanto más sacrificio lo hagas, tanto más beneficiado volverás. Verás como saldrás aliviado, fortalecido, iluminado y capacitado para tu deber temporal y eterno.

Kaj bi hodil! . . .

Kam pa? K maši? To so stare pravljice!

Le počasi prijatelj! Nikar se ne zaleti! Kolikokrat že se ti je zgodilo v življenju, da si spoznal prepozno in potem menil: škoda, da nisem preje vedel! . . .

Da, to je tisto. Ko bi preje malo bolj trezno prevdaryl, ko bi manj na druge gledal; manj druge lahkoživce poslušal; ko bi očeta in mater ubogal, koliko bridkosti bi ti bilo prihranjenih. . . Sedaj je že prepozno in imaš posledice tu, ki jih ni bilo prav nič treba! . . . Takele zgodbe se često ponavljajo.

Ena takih je tudi tista od nedeljske maše.

Praviš: Saj nikomur nič hudega ne storim. Vsi naj bodo taki kot sem jaz, pa bo dobro na svetu. K maši hoditi pa res ne vtegnem. Zato nimam časa. Saj sem tudi brez tega lahko pošten in mi menda Bog ne bo tako strašno zameril, da bi zato v pekel prišel. . .

Nikar tako! Morda se imaš samega sebe za veliko boljšega kot sodijo drugi! Nikar pa ne pozabi, da tudi, če si že tak vzor človeka v obnašanju z bližnjim, s tem še ni dopolnjena vsa tvoja dolžnost! S tem je storjen šele en del. Kaj pa z drugim delom, ki urejuje tvoje lastno življenje, tvoje družinske zadeve? Kaj pa s tretjim delom dolžnosti, ki jih imaš nasproti tvojemu najvišjemu gospodarju in večnemu sodniku, tvojemu Stvarniku in Odrešeniku? . . . Ali misliš da je prazna beseda Gospodova: Kdor bo mene priznal pred ljudmi, bom tudi jaz njega priznal pred svojim očetom, ki je v nebesih; kdor pa bo mene zatajil pred ljudmi, bom tudi jaz njega zatajil pred svojim Očetom. . . . "Če hočeš iti v zveličanje, spolnuj zapovedi" . . . ne samo tiste, ki se tebi zljubi! temveč vseh deset zapovedi.

Med temi je tudi tista, ki pravi: posvečuj Gospodov dan!

Nič ne misli takole: Kakor drugi tudi jaz. Tukaj je drugače, doma je bilo drugače. Tukaj ne gredo vsi k maši. . .

Nikar ne misli, da zato zapoved ne velja, če ne gredo. Istega Boga imamo tukaj in iste postave; to pa je res, da imamo tukaj mnogo več slabega zgleda in pohujšanih ljudi, ki jim božje postave ni nič mar. . . toda v njihovo lastno pogubo. "Nikar jih ne posnemajte, poroča sv. Pavel, kakor sem že večkrat naročil in s solzami v očeh spet ponavljam, zakaj njihov bog je trebuh, njihov konec bo pa pogubljenje" . . .

Zakaj so mnogi naši rojaki tako zelo vero zgubili?

Prav jasno je to. V skrbi za vsakdanji kruh so izprva zanemarili versko življenje, ker ni bilo vedno lahko hoditi k maši. Tega so se navadili in sedaj menijo: saj vseeno lahko živimo. . . Seveda se vseeno živi, zakaj pri sveti maši se ne deli niti kruh niti denar. Tam gre za božje stvari, tam gre za dušo in to so pa pozabili. Pozabili so na tisto veliko besedo Jezusovo: kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, dušo pa pogubi" . . . Pozabili so, da je vse naše življenje — boj, v katerem se bo odločila človeku večnost. Med nebom in peklom je človek. Navzdol ga vlečejo slaba nagnenja, zapeljivi svet in hudobni duh; kvišku pa mu kažejo božje postave, glas vesti in trezna pamet. V njegovih rokah je, da se sam nagne kamor hoče, in sam bo prejel nato tudi pokoro ali nagrado za svoje delo. . .

Čutni svet, kateri človeku obeta užitek, se predstavi človeku tako zapeljiv, obzir na izpridene ljudi je tako velik, da mnogi ljudje podležejo slabosti in si zatisnejo oči pred večnimi resnicami. . . Hudobni duh pač pozna človeka in ve kako ga zmotiti in brez težave zmoti vsakega, kdor ne odpre v vsej zvestobi svojega srca Jezusovemu nauku in naročilu. Skušnjavec ve,

Vsak ve, da telo brez hrane opeša! Nikar pa ne misli, da je z dušo drugače! In če misliš, da tebi ni treba ne maše, ne spovedi, ne obhajila, vedi, da je tvoja duša že oslepela! Nikar ne bodi len za dušo. Če vsak teden obrneš telesu v prid 167 ur, daruj vsaj eno za dušo, da ne bo izgubila Boga in večno srečo.

da je treba človeka odvrniti najpoprej od spovedi in obhajila; nato mu zamaši ušesa za božjo besedo; potem ga odvrne od nedeljske maše in je delo s tem že gotovo. Niti sam se ne zaveda, da je že davno zgrešil pravo pot. . . kot bolnik, ki mu ž svečo prižigajo, pa še vedno upa, da bo ozdravel.

Brez maše se lahko dobro živi, toda se slabo — umrje! Brez nedeljske maše ni mogoče ohraniti vere in ostati v prijateljstvu božjem.

Kakršna tvoja nedelja, taka tvoja smrt, pravi pregovor. Če nisi nedeljo posvečeval Bogu, mu tudi v uri smrti ne boš izročil duše. Komur si služil v življenju, tistemu boš padel v roke ob smrti. Če je bil tvoj Bog denar in zabava, če ti je bilo več za tiste stvari kot za božjo čast, če si hodil k "hudičevi maši" boš od njega nagrado dobil. . .

Niso to namalani strahovi, pač pa je resnica: na svetu ne živimo zato, da bi se zabaavli, temveč da bi vsak svojo dušo rešili in postali vredni večne sreče.

Brez nedeljske maše človek na te stvari pozabi, In če ne hiti k sveti daritvi Kristusovi, če ne pristopa k božji mizi, od kod naj zajema moč in razsvetljenje? Ukanil ga bo zapeljivec!

Sveta maša ni "zavarovalnica", kjer bi človek poiskal denar, kadar ga rabi. Bog ni človekov hlapec, da bo pritekel takoj, kadar ga človek pokliče. . . Sveta maša je božji dar vernim kristjanom, da se pri tej sveti daritvi spomnimo našega večnega namena; kjer zajamemo tolažbo za uro bridke preskušnje v življenju; da darujemo tudi naše težave in naše delo Bogu in s tem postanemo vredni njegove nagrade; da oprti na vsemogočno prošnjo Jezusa, Marije in svetnikov predložimo zaupno naše potrebe; da dobimo razsvetljenje za zveličavni boj in pomoč v skušnjavah. . .

Da! Neprecenljive so dobrote, katere dobi pri sveti maši tisti, kateri je prav in pobožno pričujoč. . . Prazno pa je seveda ravnanje tistih, kateri gredo k maši s praznimi mislimi in morda s posvetnimi nameni. . .

Nekoč boš moral pogledati v obraz večnemu Sodniku. Gospod Jezus, tisti, kateri se pri sv. maši daruje, ti bo tedaj pogledal v oči. Kaj boš rekel tedaj, če boš moral priznati, da ti ni bilo v življenju nič mar njegove odrešilne daritve; da si zaničeval njegovo vabilo, ko te je klical k nedeljski sveti maši, kjer je imel zate pripravljene sadove odrešenja. Ali moraš upati na milo sodbo, če si pa bil gluha za njegovo va bilo, če si zaradi strahu pred ljudmi njega tajil. . .

Nikar tako. Spomni se, da gre za tvojo večno srečo! Čeprav drugi ravnajo narobe, ti nikar tako! Dokaži, da znaš biti hvaležen Odrešeniku, da verno sprejmeš njegov nauk in da hočeš spolniti njegovo zapoved.

Življenje je kratko, večnost je dolga! Nikar torej ne zapravi večne sreče radi trenutne telesne ugodnosti. Prvo nedeljo ki pride in nato vsako stopi v cerkev! Saj gre za tvojo lastno srečo, ker tako boš imel mir srca v življenju ter zagotovilo večne sreče po smrti!

Una escena del cuartel general de los guerrilleros yugoslavos en la cinta "Chetniks"

Mihajlovič se pogaja z Nemci za italijanske vjetnike, katere prodaja za nafto

¡TENGAN PIEDAD!

Un cuadro horrible presentará Europa al terminar la guerra. Niños desamparados, hambrientos y harapientos; personas mutiladas, incapaces de trabajar; hogares saqueados; pueblos enteros quemados; campos desolados; corrales vacíos... El odio insaciable roba, mata, separa los hijos de los padres, quita el trozo de pan de la boca del hambriento, se lleva el ganado, la hacienda, las mismas semillas...

Cuando veamos este cuadro en todo su horror, a todo el mundo tocará el supremo deber, de socorrer en todo lo posible.

Nosotros los eslovenos emigrados disfrutando agradecidos la hospitalidad argentina, nos dirigimos a todas las almas nobles, para pedirles que sean generosos cuando llegue el momento de poder salvar las vidas que sobrevivieron al huracán de la guerra.

OB SPOMINU BAZOVIŠKIH ŽRTEV,
ki so padli 6. septembra 1930 kot seme bodoče svobode. Ni več daleč, dan, ko bodo zrastle v Trstu in Gorici, v Reki in Kopru veliki spomeniki Njim, ki so bili prvi: Gortan, Bidovec, Marušič, Miloš in Valencič!

KRAŠKA SKALA!

Trda si trda, kraška ti skala!
Junakov kot ti, kremenitih, si dala.
Za pravo se delo oni so borili,
zato so fašisti jih v hrbet vsteli.

Glej, tebe mladeničev kri je pojila,
in tebi krvavo je sled vtisnila.
Mar mila in tožna zato si postala,
ko tebe nedolžna je kri zalivala?

Pač dobro čutila si, kraška skala, ti,
da po strašni krivici se vse to godi!
Saj trupla so vedno prej v krsto položili
potem so šele jih zemlji izročili!

Sedaj pa najprej v tla so jamo izkopali,
in žive ljudi so tja pripeljali,
potem so nagrobnico s puškami peli,
življenje jim mlado za večno odvzeli.

Pa vendar ne joči se skalica ti!
Res trupla so umrli, a duh njih živi!
Živi in bo živel, v nas, ki si rodila ti,
V Primorcih, ki upamo skoro v svobodne dni!

LEOPOLD ŠKRBEČ

“ Š O P E K O R K I D E J ”

BOGOMIL TRAMPUZ

Tebi mučeniška Mati Jugoslavija, ki si vzrastla iz zemlje napojene z žlahtno krvjo junaških sinov in ki živiš danes dneve peklenških viharjev in krutega preganjanja, sprejmi velikodušno, ta "ŠOPEK ORKIDEJ", ki Ti ga poklanjajo vsi Ameriški sinovi, kot vidni izraz neomejene njihove ljubezni do Tebe.

Naj Orkidejeve žive barve razveseljujejo Tvoje oko; naj bo njih nežni vonj, balzam Tvojim žgočim ranam in večnozeleni lističi naj vnetijo ogenj upanja v bližnjo in srečnejšo bodočnost!

N A Š A K R I

Sveža kri, kot sveži zrak Triglava,
čista kri, kot čista reka Sava,
danes urno v naših žilah plava.

Naša kri? . . . Različna je od drugih,
kojih kri je kri pesjanov krutih,
Naša kri? . . . Je kri junakov ljubih.

Kdo zdaj dvomi, sorojaki dragi,
da pred njo se nemško-laški vragi,
ne tresejo, ker ona vodi k zmagi?

Kdo še dvomi, da slovenska kri, ni
žlahtna kri? Saj ista, brat, ti govori:
"Čuj moj klic POMAGAJ DOMOVINI!"
Bog Te živi, kri slovenska draga,

Desde ya se reciben donaciones con tal fin. Mucho agradeceremos a los que quieran darnos su nombre para poder contar con ellos.

Diríjense en estos asuntos al P. Juan, capellán yugoslavo, Pasco 431 (48-3361) o a las Hermanas Franciscanas, Paz Soldán 4924 (59-6413).

KAJ BOMO DALI?

Bliža se trenutek, ko bo moral sovražnik zapustiti deželo.

Naši rojaki, sorodniki, sosedje, sovaščani, kateri bodo preživeli gorje sedanjih časov, bodo lačni in goli. Nasilni tujec je izropal njihove shrambe in hleve, opustošil in požgal domove, polja in gozdove, oropal imetje, onečastil in izropal cerkve. . . .

Brezupna je slika, katera bo stopila v vsej grozoti pred nas, kadar se bodo odprle meje.

Kaj bomo storili tedaj? Ali kaj mislimo na to, kaj smo dolžni našim bratom, znanim in neznanim, brez razlike? Vsi so naši in vsi v brezupni potrebi!

Mi le od daleč prislušujemo grozotam, katere morajo oni trdo prenašati. Polne imamo mize, toplo smo oblečeni, v miru gremo spat; nihče nas ne preganja in zalezuje; nihče lažljivo in hinavsko ne ovaja. . . . Ali te ne strese groza ob spominu na to, kadar sedeš k mizi, ko ležeš k počitku; ko greš na zabavo?

Našim tam so vse nasilno vzeli, jih pobijajo, ponižujejo. . . . Mi pa moramo dokazati, da imamo čuteče srce zanje, da smo jim bratje! Mislimo že sedaj na to.

Kadar bo mogoče, bomo takoj morali nakupiti mnogo živeža in spraviti skupaj oblek in takoj poslati, da rešimo koga!

žlahtna kot je žlahtna Mati Slava,
plemenita kot je očetnjava!

Naša kri? . . . je
sveža kri, kot sveži zrak Triglava.
Naša kri? . . . je
čista kri, kot čista reka Sava,
ista kri, ki danes
še urneje v naših žilah plava.

T I B O Š P R O S T

Nad Tebe, Domovina, prihrumeli so oblaki,
sovraštva in barbarstva tujega.
Ne čuješ li kako grmi
in bliska se, strašno bobni?
Glej! Strele švigajo, pretijo nam
in zdi se vsem, da prišel že je sodnji dan.

Se zdi! . . . Pa nitako kot mnogi mislijo
katerim upanje umrlo je;
da Lah bo večni gospodar
in Nemeč kruti naš vladar?
Kaj še! Če Domovina zdaj trpi,
To seme je bodočih srečnih dni.

Tajiti nam je nemogoče, da trojedini
Narod,

je mnogo mučnikov dal vselej;
si s krvjo kupoval prostost
in v krvi kazal vso vrednost . . . .
Potrebni še potoki so krvi,
zato sedaj naš Narod toliko trpi . . . .
Potrebna še je kri! Ni dvoma,
da svoboda bo kmalu dana nam.
Bo znova zlato solnčece ozelenelo travnike.

Moje bratec! kmalu, jutri, ti boš prost;
Teda, tem večja tvoja bo radost.

PRIMORSKI

Primorsko, oj zlati moj kraj,
najlepši kar jaz jih poznam,
za mene si zemeljski raj,
za mene si biser krasan.

Tam tekla mi zibelka je
in Mati prepevali mi,
prelepe Gregorčičeve,
tak nežno kot nihče jih ni.

Teda sem občutil sladkost
besedice kratke — MAMA
in mislil, da z njo vsa grenkost,
v življenju bo hitro pošla.

Primorsko, trpeči moj kraj,
si danes še lepši mi Ti;
jaz hočem k tebi nazaj,
ker meni si zemeljski raj.

Jaz hočem k tebi nazaj!
Primorsko — oj zlati moj raj!!!

ZAKAJ

Zakaj je naš Slovenski Rod,
rod tolikih nezdod?
Bil včera on je prost
in danes znova ujet,
sovražnik naš proklet,
mu krade vso prostost?

Zakaj se na Slovenskih tleh,
razlega laški smeh?
In tam kjer prej bil mir,
kraljuje zdaj nemir,
razlega se krohota
sovražnih nemških tolpe?

Zakaj se čuje tužni jok,
očetov, mater stok?
Tam bilo prej nebo,
sedaj pa je peklo,
strašno kot Dantevo,
grozno kot ni ga b'lo.

Zakaj vse to gorje za te,
moj mili rod? ..... Ne vem!
.....
če hočeš biti prost,
tvoj up naj bo Gospod!!

David Doktorič.

ALI VES SVET NORI?

Za bori kruh se tu peham,
od jutra v noč naprej garam.
A klen sem komunist zato,
do nekda mi boljše bo,
ko prišli bomo v rdeči raj,
kar pravijo sodrugi vsaj.
Kako bo to, še sam ne znam.
Garajo pač naj drugi tam.

O, da bi se spolnilo le
prav kmalu to, prav kmalu že!
Drugače pa mi glavo vso
politika še zmedla bo. —
Bilo mi ni za Nemca mar,
Talian mi ljub ni bil nikdar.
Da demokrati se tepó,
kapitalisti vsi, — naj bo!

Da z Nemcem Rus se zvezal je,
res čudno se mi zdelo je.
A mislil sem si: Ta pa ta,
Stalin je naš in on že zna.
Teda mi po Angležih vsi,
saj krivda vsa na njih leži.
Njihov denar vojsko da je
povzročil, nas tako uče.

Pa glej ga no zdaj Hitlerja,
se Rusa loti, šleva ta.
Benitek hitro, kajpada,
z jezikom koj za njim caplja.
Mužikov res je ruskih, hej!
A Nemci so barbari. Fej!
Smodnika da bi zmanjkalo
zdaj našim, bi bilo hudó!

Angleži! Hitro na pomoč!
Amerikanci! na vso moč!
Zdaj prav zares ne kod ne kam,
sodrugi moji, več ne znam:
Kapitalisti zvezali so s komunisti zdaj
se vsi!

Samo to ne vem, samo to znam,
da nor je že ves svet nekam.
Mar li to čudno bi biló, če meni bi se
zmešalo?

Povejte mi, sodrugi vi:
ali nor sem jaz, ali svet nori?

DA LE VESELI SMO MI.

Tam čez se streljajo, naše obešajo,
da pozapri so dohtarje, farje vse,
Kaj pa to briga me!
Listi naj pišejo. Mi jih ne beremo.
V vojsko za druge?? Ne! Rajši bom
vince pil. [živ.
Norcev je drugih dost, rad bi ostal še
Birt, le še vina nam daj,
babe zaplešite kaj,
pameti treba nam ni,
da le veseli smo mi!

Res pretrdó se bilé mi šolske klopi. —
Jezik povsod moj kljub temu oglašá se
s krikom in vikom odločnim prekaša vse.
Kajpada sem narodnjak, nosim po vetru
frak,
na veselice za norod zahajam vse,
pa prav poceni za čast to zabavam se.

Jaz komunist? Nacist? Plačáš za "čop"
fašist? [bavlja le,
Tam je moj svet, kjer vse vprek se za-
kjer se kvantá, gobeždá in opravlja se.

Tam čez se streljajo, naše obešajo.
Da pozapri so dohtarje, farje vse,
Kaj vse to briga me!
Listi naj pišejo. Mi jih ne beremo.
V vojsko za druge? Ne! Rajši bom vince
pil. [živ!
Norcev je drugih dost. Rad bi ostal še
Birt! Le še vinca nam daj!
Babe! Zaplešite kaj!
Pameti treba nam ni,
da le veseli smo mi!

PISMO IZ BABNEGA POLJA

Tudi v sedanji vojni je mogoče iz A-
merike potom Rdečega križa pisati so-
rodnikom v staro domovino v kakem oku-
piranem kraju, ali pa jugoslovanskim
vojnim ujetnikom.

Mrs. Jennie Ozbolt v Barbertonu, O.,
je dne 8. julija t. l. prejela potom Rde-
čega križa pismo od svojih sorodnikov v
Babnem polju, št. 75, pošta Stari trg pri
Rakeku. Pisala jim je dne 26. februarja
lanskega leta, torej je dobila tu navede-
ni odgovor po preteku 16 mesecev.

"Babno polje, 9. decembra, 1942. —
Živi in zdravi. Doma same ženske. Ja-
nez, Lojze in Jakob v internaciji. Jože
mrtev. Vaš brat in Stanko sta umrla. Po-
zdrav vsem: Pepca Konc."

Zadnjih par besed je bilo črtanih.
Pismo je označeno z več pečati Rdeče-
ga križa; med temi je en pečat v ita-

PRED 100 LETI

PRVI SLOVENSKI ČASOPIS niso mor-
da Bleweisove "Kmečke in rokodelske
Novice" (1843) temveč "Lublanske no-
vice", ki jih je urejeval Valentin Vodnik
in izdajal Egger v Ljubljani od 4. ja-
nuarja 1797 do konca leta 1800 po dva-
krat, ozir. na koncu po enkrat na teden.
Sicer je Vodnik pustil uredništvo že za-
četkom leta 1800, nakar jih je do konca
leta urejeval Janez Sušnik. "Ljubljanske
Novice" so opisovale domače in tuje kra-
je, prinašale poročila o Francozih in tu-
jem svetu, ki jih je urednik jemal iz ta-
kratnih dunajskih časopisov, ter so se za-
to naročniki pritoževali, da prej bero no-
vice v ljubljanskih nemških časopisih kot
pa v "Novicah". Vodnik je program po-
vedal v kratki pesmici, ki jo je natisnil
v prvi številki:

Je kaša zavrela, se trga kaj nit,
moj sosed kaj dela, sim barat že sit.
Al vumnosti majo po svejti kaj več,
al druga kaj znajo, ko hruške sam' peč?
Od tega "Novice Lublanske" povdo,
za nov lejt potice še take ni blo.

Najvažnejše vrednote v "Novicah" so
Vodnikovi poučni članki o slovenskem
jeziku in "Opisovanje kranjske dežele",
ter njegov lep kmečki jezik, kajti
Vodnik se jeravnal po geslu: "jes prav-
vim: mi moremo kranjske slovenske be-
sede poiskati semterje po deželi raztre-
sene inu na to vižo skup nabrati čisto
slovensino!" Prav radi tega čistega slo-
venskega narodnega jezika se ta najsta-
rejši časopis slovenski lepo in bistveno
razlikuje od sicer starejših časopisov iz
leta 17991 (Srbskija Povsednevniija No-
vina) in leta 1792 (Slaveno Serbske Vje-
domosti), ki so bili pisani v rusko-srbski
mešanici. V čisti srbsčini je izšel leta
1813 — po 19 letnem presledku — čas-
nik "Novine serbske". Pri Hrvatih ve-
lja za prvi časopis Gajeva "Danica Hor-
vacka" leta 1835.

lijanskem jeziku pritisnjen v Ljubljani,
dva v Rimu in dva pa v Ženevi, Švica.

STRAŠNO STANJE SLOVENSКИH IZGNANCEV

Vesti, ki so jih prejeli jugoslovanski
vladni krogi v Londonu, poročajo, da umi-
ra v italijanskih koncentracijskih tabori-
ščih vsak dan najmanj 10 otrok med
31.000 izgnanci.

V taboriščih, ki se nahajajo v Padovi,
Tržiču, Rinnaciju in na dalmatinskem
otoku Rabu, vladajo neizrekljivo grozne
razmere; predstavniki cerkvenih oblasti,
ki so nedavno posetili omenjena taborišča,
so v svojih izjavah potrdili gornje po-
datke.

Izgnanci žive noč in dan pod vedrim
nebo, obleka so jim raztrgane cunje, a
za zdravje in higieno ni nobenih naprav
in nobene oskrbe. Dnevna racija hrane
znaša po 10 dkg kruha in 5 dkg maka-
ronov.

Najstrašnejše je v taborišču na otoku
Rabu, v katerem se nahaja približno
4.000 žena — med njimi mnogo takih,
ki se nahajajo v drugem stanu — in tudi
veliko število otrok, od dojenčkov pa do
14 let starosti, ki žive popolnoma "žival-
sko življenje".

V Padovi hočejo do smrti sestradati
3.000 slovenskih kmetov. Narod je poslal
v kratkem roku v ta taborišča 2.000 za-
vojev s hrano, toda Italijani so na po-
tu vse pokradli, tako da izgnanci niso
dobili ničesar.

Bajo el Sol Libre

DECIMOCTAVO CAPITULO

Azbad legó a sus ojos brillantes y a su sombría frente efecto de su observación. Interesado y acostumbrado a los enredos, conocía tan bien a Teodora, que ya en el hipódromo comprendió que Iztok no le era indiferente. Su alma gritó de alegría al comprobar que la Emperatriz estaba celosa. Sabía que si llegaba a despertar completamente sus celos, estarían perdidos los dos: Irene e Iztok; él alcanzaría los más grandes favores y una confianza absoluta.

Teodora estaba realmente furiosa. No había afirmado aún su propósito de enamorar a Iztok; pero su voluptuosidad la había llevado ya muy lejos y no quería que mujer alguna de la corte obtuviera el amor que, como torrente que corre entre piedras en el bosque, bullía en ese corazón salvaje. Su soberbia se había relajado. ¡Engañarla así "el monje"; ese "monje" cuyo pudor y devoción admiraba en lo más escondido de su corazón! ¡Humillaría y burlaría a Irene! Aún más exasperó su furia el que Irene supiera llevar tan magníficamente su máscara delante suyo, esa máscara que le servía para unirse con Iztok.

Durante un tiempo breve permaneció ensimismada, sin ver a sus huéspedes. La sombra no desapareció de su frente. Azbad la observaba a hurtadillas y se alegraba íntimamente.

De pronto, Teodora se volvió y murmuró una orden al oído del eunuco Spiridión, quien tejía y deshacía los hilos de los más grandes secretos imperiales: bien lo sabía Azbad cuando lo vio alejarse y desaparecer de la sala.

Spiridión volvió bien pronto. Se acercó a la emperatriz y le dijo:

"La esclava Cirila le está leyendo al monje los Evangelios de San Pablo."

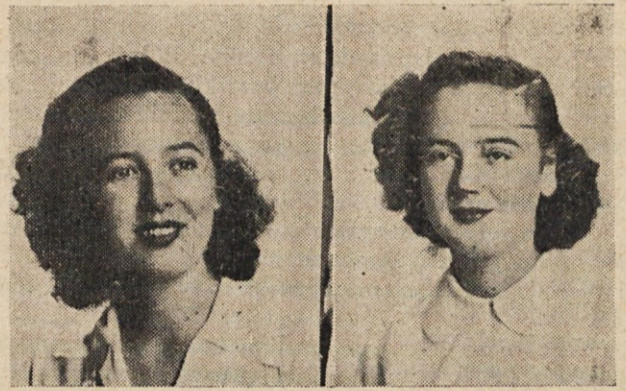
La sombra se disipó en la frente de Teodora, volvió a conversar y lanzó a Azbad una mirada que significaba:

"¡Mientes, calumnias!" El "magister equitum" tembló y bajó la cabeza. Pero todo esto era en secretos y fugaces relámpagos que los huéspedes no vieron. Aumentaba el oleaje de la pasión, que subía más y más.

***

Cuando Irene y Cirila llegaron a su cuarto, aquella ordenó encender una luz. Cansada, triste, enojada y melancólica, se apoyó en la ventana y se hundió en la serenidad de la noche. Creía haberse desprendido del fondo de un lago fangoso y encontrarse, de pronto, ante el cielo; le parecía haber libertado su corazón y aliviado su alma. Estuvo un largo rato sin pensar en nada, con la plena certeza de haber huido de un pantano, segura de que no la ahogaban terribles y soporíferos perfumes, que apretan al corazón con oscuros pensamientos. Estaba lejos de esa gente que en la calle y las iglesias gritaba: "¡Señor, Señor!", y que iba con el corazón cargado de ídolos y se entregaba a todas las pasiones.

Con la mirada, la echaron lejos de sí; con las palabras, la castigaron: las sucias olas tiran las joyas a la arena y también al Maestro lo habían castigado. Esa noche, por primera vez, sintió que sus funciones de cortesana cargaban de cadenas sus manos. Hasta entonces, su innata vanidad femenina la alegraba cuando la multitud se inclinaba ante la emperatriz, en cuyo séquito estaba, por lo cual también ella se alumbraba con el sol del nimbo de oro. Muchas veces se estremeció cuando veía escupir en la cara de la Verdad, cuando veía escupir en la cara de la Verdad, cuando veía que, escondidas, se pisoteaban los Santos Evangelios después de caminar por la calle detrás de la cruz, derramando perfumes y balanceando incensarios de oro. A pesar de todo, había podido huir de esos pensamientos y perdonar, como lo hacía

Las hermanas Darinka y Vanda Čehovin, cooperadoras muy activas de nuestra Revista. La Srta. Darinka traduce la presente novela y la Srta. Vanda la ilustra.

Cristo, sin juzgar, para no ser juzgada ella misma.

Ahora se presentaban en otra, terrible forma. Comprendía que caían sobre ella lazos que la ahorcarían, la arrojarían al suelo y a los que no podría resistir por mucho tiempo; si se rebelaba contra la mancillada corte, estaba perdida, si se dejaba marear por su vanidad, caería en el vicio y se alejaría de Jesucristo... El dolor punzó su corazón y se cubrió la cara con ambas manos. ¿Debía retroceder? ¿Debía ella, una belleza de la corte, volver a taperas, en medio de los bárbaros? ¿Qué diría su tío, que tanto se había sacrificado por abrirle las puertas de la corte? ¿O era preferible quedarse y entregarse al aborrecido Azbad, para que después de jugar con ella la abandonaría, como lo hacían todos los cortesanos? Iría lejos, al Asia Menor, donde los santos se guarnecían en cavernas y desiertos, muy lejos.

Recordó que Cirila esperaba sus órdenes en la puerta. Se retiró de la ventana y se acercó a un estante sobre el que descansaban pergaminos arrollados. Tomó uno, lo abrió y se lo entregó a Cirila:

"¡Lee, Cirila!"

La esclava se acercó a la luz, extendió el pergamino e inició su lectura en la mitad del capítulo; era una epístola a los romanos:

"...El pensamiento humano es muerte; el pensamiento espiritual es vida y es paz... Los que viven según la carne no podrán acercarse a Dios... Quien no tiene el espíritu de Cristo no le pertenece..."

Cirila siguió leyendo en voz baja, casi en un murmullo. Irene se setó en un banquito, se apoyó en la ventana y se hundió en la noche. Irene no escuchaba esas palabras que tan blandamente fluían de los labios de su esclava. Los primeros párrafos la estremecieron, repetía: "No le pertenece, no le pertenecen porque no tienen el espíritu de Cristo..."

Recordó a Pablo, el apóstol de los pueblos. Cruzó por su mente una pregunta: ¿por qué era mujer? ¿por qué no hombre? Si lo fuera, viajaría de corte en corte para gritar, como Pablo: ¡No debéis! Llevaría el Evangelio a los foros y predicaría amor y perdón. En el Cuerno de Oro, anunciaría la buena nueva a los esclavos... Temblaba de entusiasmo, su imaginación exaltada vagaba por caminos desiertos, en medio de pueblos salvajes, extendiendo la buena nueva arribaría a la tierra de su madre, la de los eslovenos. Allí, se sentaría en medio del campamento y acompañaría a los nobles corazones hasta el Evangelio, a esas almas puras, que como tierra sedienta sorben las gotas de rocío, a esas almas como la de Iztok. Ese nombre le arrancó un suspiro. Sus pensamientos se aquietaron, como si después de una larga jornada hubieran llegado a la meta: ¡Iztok! "¡Oh, sin ser Pablo y sin ser hombre, lo conquistaré y rasgaré su oscuridad." Desde el primer momento se sintió inclinada hacia el hermoso bárbaro, mas su temor la obligó a matar sus pensamientos hacia

él. Ahora, ya no huiría de su camino; lo buscaría, como el pastor a la oveja perdida, para llevarlo al Establo del Señor. No pensó más en qué diría la corte; se retiraría a propósito, para vencer con su fervor, a pesar de todo y de todos.

“¡Basta, Cirila! Ve a ver si hay alguien en los jardines. Desearía ir a caminar antes de acostarme: me pesa la cabeza.”

Cirila regresó enseguida y le comunicó que, con excepción de la guardia, no había nadie en los jardines. Desde el salón de las ninfas se desgranaba la música. Todos cenaban aún.

Irene echó sobre sus hombros una capa oscura, cubrió su cabeza con la capucha y bajó silenciosamente por la escalinata de mármol. Su esclava la seguía como una sombra.

Una nueva idea se había apoderado de toda su alma. Se ensimismó en la tarea de los apóstoles; veía a Iztok leer sediento los Evangelios, mirarla agradecido porque lo había ayudado a atravesar las tinieblas de su idolatría. Brisas alegres movieron las ondulantes telas de su vestido, murmuraban los mirtos, arrullaban las altas ramas de los pinos, cuando Irene se internó por los blancos senderos, alegre y entusiasta. Una dulce impaciencia se apoderó de ella; en espíritu, ya conversaba con Iztok. Apartó su capa, la capucha se escurrió de su cabeza y sus rizos cayeron en cascada sobre sus hombros y su frente. Mientras los vientos jugueteaban con ellos, Irene poseaba y tejía hermosos sueños.

Desde detrás de un arbusto de oliva, surgió de pronto una figura alta, de brillantes vestiduras, y se cruzó en su camino.

Irene se estremeció y gimió. Cirila se apresuró a recoger el manto que se había deslizado de sus hombros.

“¡Irene, Irene, no temas, yo soy Iztok, que te ama!”

Irene se dió vuelta y pretendió huir. Pero Iztok la asió suavemente de la mano y le rogó:

“¡Pues los dioses me escucharon, no seas tú quien me humille! Cuando supe que haría guardia en palacio, prometí a Devana un sacrificio si alcanzaría a ver tus ojos sólo por un segundo. La diosa me escuchó y guió a tí mis pasos. ¡Irene, los dioses se complacen en nuestro amor!”

El corazón de Irene latía furiosamente, su temor desapareció, su deseo de huir se veía reemplazado por algo extraño que la arrastraba a Iztok. Excitada, Cirila se arropó en su manto; su ama retiró la mano de entre las del joven, quedó quieta delante suyo, alto y poderoso al resplandor de los rayos de la luna.

“¡Iztok, esta noche pensé en tí!”

“¡Cuánto te lo agradezco, Irene! ¡Sólo por que has pensado una vez en mí, sólo por esto, doy por tí mi vida!”

“¡En verdad pensaba, aún ahora, cuando nos encontramos, y te compadecía, Iztok!”

“¡Eres como una diosa; también los dioses se compadecen de mi amor!”

“¡Iztok, sígueme. A la sombra del pinar hay un banco de piedra. Te explicaré una gran verdad. ¡Cirila, quédate conmigo!”

“A través del mar iría tras tuyo, Irene. Sin tí no puedo ni quiero vivir, sin tí es morir.”

Se sentaron en el banco de mármol. Cirila se acurrucó a los pies de Irene, miraba, preocupada, todo alrededor. No entendía la conversación, desconocía la lengua eslava.

“¡Te compadecía, Iztok!”

“¡Los dioses movieron tu corazón, Irene!” Buscaba sus manos, que estaban cuidadosamente arropadas con el manto.

“Iztok, te equivocas si crees en los dioses. Tus dioses son falsos, hay un Dios sólo y solo Cristo, el Salvador.”

Iztok se apartó un tanto, se sorprendió y miró cómo la luna, después de atravesar las altas ramas de los pinos, se vertía en los ardientes ojos de Irene.

“Irene, si diría que tus dioses son falsos, te entristecerías,

Irene se sentó en un banquito y se apoyó en la ventana . . .

Tú misma sabes que nuestros dioses son mejores que los vuestros. Dioses, dioses que enseñan a la Emperatriz a matar a los inocentes, a derramar sangre, ¡oh!, los dioses de la emperatriz, de la prostituta, ¡oh!: calla, no me hables de esos dioses; Iztok los desprecia, como desprecia a los que creen en ellos.”

“Mira, Iztok, tú eres bueno, tú eres justo, con todo, tus dioses no son verdaderos. ¿Acaso Cristo es mentira porque los que debieran servirlo no lo hacen, los que debieran escucharlo no lo escuchan?”

“No hablemos de los dioses. Si tú dices: Mira, los pinos que se levantan sobre nosotros son divinidades, Iztok les ofrecería un sacrificio. Si tú dices: Mira, el pececito que saltó del mar es una diosa, Iztok te creería y vertería vino al mar como ofrenda. ¡No hablemos, Irene, de los dioses!”

“Iztok, tú no me crearás a mí, crearás a la verdad. Seguiremos hablando de Dios y tu corazón rebotará de alegría. Si tú no quieres hablar de ello, Irene no hablará contigo. ¡Pensará en tí y rogará a Cristo por tí, pero nunca tendrás mi mirada, Iztok!”

“Entonces, habla; te escucharé, segurié a tus palabras como al canto del ruiseñor.”

“Esta noche debemos separarnos. Mañana te enviaré la buena nueva. Como ya hablas y lees en griego, conocerás la verdad y encontrarás el amor.”

“Envíala, Irene, leeré mil veces cuanto toquen tus manos. La llevaré sobre el corazón, debajo de la armadura.”

“Iztok, eres bueno y la luz resplandecerá en tu corazón. ¿Vives en casa de Epafrodit?”

“¡En su casa, amada!”

“Su villa dá sobre el mar.”

“Los huertos, como aquí, juegan con las olas.”

“Cuando terimnes de leer la buena nueva, iré en un bote, durante la noche, a explicártela.”

“¡Oh, dioses, que he de daros, que tanto me amáis!”

Iztok abrió sus brazos y abrazó a Irene, que temblaba trémula de enojo. Hubiera huído, pero ya ardía un beso sobre sus ojos.

Entonces, Cirila tocó a Irene.

“¡Serenísima, se acerca una sombra! ¡Desapareció tras los arbustos!”

Irene huyó hacia el palacio. Allí, en lo alto, se acallaba el bullicio del salón de las ninfas, las parejas paseaban por los jardines. Los huéspedes fueron a gozar su bacanal bajo el cielo.

Irene llegó temblando a su habitación.

“¿Cómo era la sombra, Cirila? ¡Habla! ¡No estabas lo bastante atenta!”

“¡Serenísima señora, que muera si cerré por un segun-

"SLOVENSKA KRAJINA"

Po daljšem prestanku je naše društvo spet postreglo članstvu s kulturno prireditvijo. Obilna vdeležba je prinesla lep dohodek. Ker je pa bilo tudi mnogo troška, zato čisti prebitek znaša le kakih 80 \$. Računi bodo objavljeni kasneje.

Obilna vdeležba, tako da je bil prostor kar pretesen, in dobro izpeljan nastop tako igralcev kot pevcev je dokaz stanovitnega dela našega društva. Javno zahvalo naj damo Martinu Kustecu, predsedniku dramskega odseka in pa Adalbertu Preiningerju, ki je kot vedno tudi to pot požrtvovalno sodeloval pri vajah in igri. Po njuni zaslugi so igralci kar lepo izvršili nalog in jim zato odbor izreka najtoplejšo zahvalo. Poleg že znanih igralcev, ki so Gelt, Karči Balažič, Franc Bojnec, Martin Kustec, Maričička in Katica, smo prvič videli številja Gomboca in Jožeka Korpiča, ki sta imela prav izboren nastop. Vsem častitamo in želimo, naj bi se kmalu spet kaj pokazali.

Posebno zahvalo tudi Geltu za razne potrebščine za igro, ki jih je napravil.

Društvo je spet pridobilo 19 novih članov.

Tudi pevski zbor je dokazal, da dela čast društvu in rojakom. Posebno priznanje pa gre pevovodju Cirilu Krenu.

Odbor.

"KAKŠEN GOSPOD . . ."

V soboto 21. avgusta, je imelo društvo "Slovenska Krajina" veselico, na kateri je podalo burko enodejanko: "Kakšen gospod tak sluga". Igra je bila podana še precej dobro, razen nekaterih pomanjkljivosti.

Igralci so bili po večini že stari, samo Gomboc in Korpič sta nastopila prvič. Drugi igralci kakor: Gelt, Balažič, Kustec Kata Laki in Bojnec so nastopili že večkrat. Prav posebno pa moramo pohvaliti Maričičko Gaspar, katera sicer ne obvlada prav dobro našega jezika, a se je tako dobro naučila, da nihče ne bi povedal da ni rojena v Jugoslaviji. Društveni zbor je tudi zapel tri pesmi in sicer: "Slovenski Krajini", "Čuj Lombardsko Petje Glasno" in "Pri Zibelji".

Po sporedu je začel ples kateri je trajal do jutra.

Gledalec.

PRIMORSKI FANTJE, VOJNI UJETNIKI, PROSIJO POMOČI

Neki S. Skorjanc iz Indianapolis, Ind., (Sev. Amerika), poroča v "Prosveti", da je v vojnem ujetniškem taborišču Atterbury, ki ki se nahaja 30 milj od Indianapolis, v Sev. Ameriki, 2.000 italijanskih vojnih ujetnikov in med temi je tudi 22 primorskih Slovencev, ki so bili zajeti v Tuniziji z italijansko armado.

Ti primorski fantje apelirajo na ameriške Slovence z vzklikom: "Rešite nas! Sprejmite nas v svoje vrste, v vašo armado, da bomo tudi mi pomagali bojevati se za svobodo Jugoslavije! Z veseljem bomo šli v smrt, kričec: Živela svobodna Jugoslavija! Živela Amerika!"

Imena teh 22 primorskih Slovencev v taborišču Atterbury so:

KLINKOU JANKO, rojen 1. januarja 1919 v Tolminu, Gorica; oče Andrej, mati Marija Kavčič.

BLAŠKO ANTON, roj. 10. jan. 1922, Ajdovščina, Goriško; oče Janez, mati Antonija Kretič.

GRUDEN OSKAR, roj. 28. marca 1922, Šempas - Gorica; oče Anton, mati Marija Konič.

ČERNIGOJ BOJAN, roj. 8. marca 1920, Šempas - Gorica; oče Filip, mati Marija Klarič.

KAČAR JANKO, roj. 25. marca 1922, Kal nad Kanalom Goriško; oče Peter, mati Rozalija Brežavšek.

TRAMPUŽ JOŽE, roj. 26. marca 1922, Kostanjevica - Gorica; oče Jože, mati Marija Pipan.

KOKOŠAR IVAN, roj. 8. febr. 1922, Grahovo - Gorica; oče Ivan mati Ma-

rija Kenda.

BRANKOVIČ MIROSLAV, roj. 21. jul. 1921, Šempas - Gorica; oče Vinko, mati Kristina Žižman.

PAVŠIČ ALOJZ, roj. 25. avg. 1922, Šempas - Gorica; oče Alojz, mati Katarina Rus.

ŽNIDARŠIČ JOŽEF, roj. 4. marca 1922, Duhovo - Gorica; oče Jožef, mati Ana Mugerle.

LULEK FRANC, roj. 5. febr. 1921, Ajdovščina - Gorica; oče Franc, mati —.

VALENTINČIČ FRANC, roj. 17. sept. 1915, Bača - Gorica; oče Luka, mati Marija Kleč.

ČEJ JANKO, roj. 15. jun. 1922, Trnovo - Gorica; oče Alojz, mati Pepca Podgornik.

KLANJŠEK JOŽE, roj. 13. marca 1922, Grgar - Gorica; oče Jože, mati Jožefa —.

KOGOVŠEK IVAN, roj. 22. marca 1919, Pregarje - Reka; oče Ivan, mati Katarina Kuret.

SREDNIK FRANC, roj. 26. sept. 1920, Kopriva - Trst; oče Alojz, mati Ana Galjušek.

TREBIČAN FRANC, roj. 9. marca 1919, Košaan - Trst; oče Franc, mati Viljemina Pečkar.

SEDMAK FRANC, roj. 13. sept. 1922, Pestoina; oče Franc, mati Marija Srebot.

HRVATIN JOŽE, roj. 10. avg. 1929, škofija - Trst; oče Rudolf, mati Marija Zadnik.

ŠULIGOJ Franc, roj. 29. marca 1922, Čepovan - Gorica; oče —, mati Antonija.

SIMČIČ FRANC, roj. 19. jul. 1914, Krmin - Gorica; oče Rajmund, mati Pepca Zilej.

BRATINA ANTON, roj. 12. jan. 1922, Ajdovščina - Gorica; oče Anton, mati Marija.

(Ako kdo med čitatelji sluti, da je kateri zgoraj navedenih ujetnikov njegov sorodnik, naj se obrne za nadaljnje pojasnilo na sledeči naslov: S. Skorjanc, 722 Holmes Ave., Indianapolis, Ind., U.S.A.).

† FRANC DOMJAN doma iz Kroga pri M. Soboti je zapustil to solzno dolino star 48let. Pokopan je v San Isidru. Zapuščena žena in tri sinove. Po nekaj mesečni bolezni in brezuspešni operaciji je dokončal tek življenja lepo pripravljen na smrt.

"UVEDBA NOVIH ZEMLJIŠČNIH KNJIG NA SP. ŠTAJERSKEM"

"Madžarski minister zunanjih zadev opozarja madžarsko javnost potom časopisja na razglas, ki je izšel v "Grazer Tagespost" od 6. marca 1943, ki naznana, da bodo zemljiščne knjige v SPODNJEŠTAJERSKIH OKRAJIH KRŠKO IN TREBOVLJE preurejene.

"Posestniki nepremičnin v teh okrajih morajo prijaviti svoja posestva v teku šestih tednov, ki slede 1. marcu, in predložiti uradu komisarja za civilno upravo svoje lastninske dokumente.

"Poleg svojih zakonitih posestnih listin morajo prijaviti posestniki tudi svoje ime in svojo NARODNOST.

"Kdor nebi pravočasno prijavil svoje posesti in oddal zahtevanih podatkov, izgubi vse svoje lastninske pravice in po 31. decembru 1944 nebo mogel zatévati nikake odškodnine."

do los ojos! Pero la sombra apareció de repente, como surgida del suelo."

"¿No la reconociste?"

"Yo diría que era la emperatriz. El lugar entre los pinos es suyo. ¿Quisiera equivocarme!"

"¿Ojalá te equivocaras, infeliz! ¿Comprende el esloveno la emperatriz?"

"Lo comprende. Lo aprendió en la arena."

Irene le hizo señas de que podía retirarse. Después se arrodilló delante de Cristo y murmuró:

"Tú sabes que soy pura; lo amo, si Tú también lo amas..."

*

A la mañana, Epafrodit recibió una carta de Spiridión que decía:

"El más humilde siervo de tu inmensa bondad, te hace saber que anoche tu protegido, el centurión Iztok, se encontró con la cortesana Irene en los jardines imperiales. La conversación fué oída por la Emperatriz. Yo no la entendí, porque hablaban en lengua bárbara. La Emperatriz los comprendió, por eso hoy su frente está sombría. Que él te informe sobre lo que dijo.

El humilde esclavo de tu excelencia, Spiridión".

Epafrodit entregó al esclavo que trajo la carta una bolsita de escudos de oro para el eunuco. En sus mejillas se reflejaba una honda preocupación. La volvió a leer y murmuró:

"¡Van a la perdición ella y él! ¡Los hará desaparecer, maldita!"

"LAS FILIPINAS"

AGENCIA OFICIAL "VILLA DEVOTO"
AVENIDA FRANCISCO BEIRO 5327 — CAPITAL
PARA SU GRAN COMODIDAD
Solicite, amplíe y renueve su Crédito en esta Agencia
Oficial, donde puede Ud. también abonar sus cuotas
mensuales como así mismo comprar al contado y con
Carnets de Créditos.

FRANC KLAJNŠEK

NAČRTI — STAVBE — FIRMA
AVDA. FRANCISCO BEIRO 5327-31
Buenos Aires U. T. 50 - 0277
VILLA DEVOTO

CASTITA K DESETLETNICI
TRGOVINA
"BELA LJUBLJANA"
IVAN MOČNIK
SAPALERI 2700 U. T. 59-0467

LECHERIA — MLEKARNA
JOSE BREZAVŠEK
Lope de Vega 2480 Villa Devoto

TRGOVINA
AVGUŠTIN BREZOVAR
Almafuerte 599 Munro F.C.E.

BELLOTTI Hnos.
FABRICA DE TRICICLOS
AV. LA PLATA 1659
U. T. 60-0657 Bs. Aires

DESPENSA Y FIAMBRERIA
"CARLITOS"
de CARLO BRUMAT
BUEN SURTIDO EN FIAMBRES
Y VINOS.
MIRALLA 1781 U. T. 68-2159

ZAPATERIA — LIBRERIA
CIGARERIA
BELTRAM
DONATO ALVAREZ 2288
LA PATERNAL

RADIO — ELECTRICIDAD
REPARACIONES EN GENERAL
SE ARMAN APARATOS

AUGUSTO COTIČ
PARTICULAR
Av. Fr. Beiró 5388 Bs. Aires

Se prioroča
TRGOVINA DANICA
van Gregorec
Lavalle 3897 Florida, U. T. 3397

MODERNA KROJAČNICA
LEOPOLD UŠAJ
Avda. Francisco Beiró 5380-82
VILLA DEVOTO

PROGRAMA - SPORED

DEL FESTIVAL DEL 12 DE SEPTIEMBRE

1. Actualidades — A través de la Argentina — Un rato entretenido (Cine).
  2. Los diez años. Homenaje de los chicos.
  3. Un trozo de música eslovena.
  4. Comedia: Las mujeres entre ellas.
  5. Conmemorando los 10 años. Palabras del Superior P. Gaspar Cañada.
  6. Los jóvenes pianistas.
  7. Palabras del Director de "La Vida Espiritual".
  8. Coros
  9. Comedia cinematográfica
  10. Duo de piano y violín.
  11. Lo que más vale. Drama en dos actos, representado por los jóvenes de la parroquia de Santa Rosa (Vea p. 181)
  12. Entreacto: Trozos de música eslovena (Violín y piano).
- Domači obrazi v filmu iz S. Antonio de Padua in iz dveh čajank in še kaj.
Otroci častitajo 12 desetletnici.
Za Slovensko Krajino — Emica Šeruga.
Biseri slovenske glazbe, vodi Ciril Kren.
"Ženske med seboj" (Glej str. 181).
Beseda ob desetletnici: Stanislav Troha.
Vida Kjudrova in Angela Laknerjeva.
Mita Giacomelli in Silvio Kavčič na klavirju.
Pregovori g. urednik "Duhovnega Življenja".
Zapoje zbor.
Nekaj za smeh (Kino).
Nekaj narodnih, pod vodstvom C. Krena.
"Več vredno". Drama v dveh dejanjih.

MED DEJANJI — SLOV. BISERI

Florería Cvetličarna
"LOS ALPES"
se prioroča
ANTONIO HOSTAR
Triumvirato 4223 U. T. 51-0732

FERRETERIA — TRGOVINA
Z ŽELEZOM
BARTOLOME FLOR
Velika izbira železnine, električnih
potrebščin in gradbenega materijala.
Asunción 4602 U. T. 50-0724

PANADERIA y PASTERERIA
JOSE JAKONCIC
Concep. Arenal 3999 U. T. 54-7604

MARMOLERIA
Construcción de Monumentos
en los Cementerios
JUSTIN MARUSICH
PLACAS DE BRONCE
Casa atendida por su dueño
GARMENDIA 4947 Bs. Aires

TIENDA "LA PALMA"
Vse potrebno za perilo in razne
potrebščine za moške, ženske in
otroke!
Ne bo Vam žal, če se oglasite.
JOSIP BOŽIČ
GÜIFRA 1462 PIÑEYRO

HERRERO DE CONSTRUCCION
se prioroča
Franc Čoha
Calderón 2779 U. T. 50-6655

SASTRERIA DE MEDIDA FINA
"GORICIA"
— de —
FRANCISCO LEBAN
Warnes 2191 Buenos Aires

GRANDES ALMACENES
"CIUDAD DE MEXICO"
FLORIDA esq. SARMIENTO
LOS CREDITOS MAS LIBERALES.
SOLICITE SU CREDITO HOY MISMO.

ANGELERI, JACUZZI y Cía.

IMPORTADORES DE ARTICULOS SANITARIOS
Córdoba 1470 Callao 332 -- 47, Cuyo 9051
Rosario de Sta. Fé Capital

DESPENSA
"LA INTERNACIONAL"
ANDRES GOMBOC
Dean Funes 254 Avellaneda

DESPENSA
de L. C. DE MIHELJ
CHARCAS 3176 U. T. 72-4957

DESPENSA — TIENDA
de PEDRO CUČIČ
Excelsior 1500 -- LOURDES
U. T. 757 - 301
SAENZ PEÑA

FRANC URŠIČ
CONSTRUCCIONES
CEMENTO ARMADO
DR. DAVID PEÑA 4236
U. T. 69 - 1567

"RECREO EUROPA"
RIO CARAPACHAY
Pri domačih ljudeh — v idealno
lepem kraju — v mirnem zavetišču
— po ceni!
Prevoz iz postaje Tigre z ladjico
1.— \$ tja in nazaj.
U. T. 749 - 589 - Tigre - FCCA

HOTEL IN RESTAURACIJA
"PACIFICO"
ANTON BOJANOVIĆ
CHARCAS 767-9 Telef. 31-8788.
Blizu Retira! V centru mesta!

AMARO
MONTE CUDINE
AZAFRAN
MONTE CUDINE
CALIDAD Y RENDIMIENTO
MONTE CUDINE S. R. Ltda.
BELGRANO 2280

Fábrica de Muebles
VICENTE ROGELJ
Blanco Encalada 249 VILLA ESCASO
Teléf. 652 (Tablada) 133.

NA MISIJON
V cerkvi sv. Roze
(Pasco y Belgrano) se
bo vršil velik misijon
v dneh od 5—19 sept.
Glavni govori bodo ob
20.30 vsak večer.
Povabljeni ste tudi
Slovinci, da to priliko
porabite.

FABRICA DE CALZADO
EN GENERAL
KEBER Hnos.
VENTA POR MAYOR Y MENOR
DELAMO TUDI PO MERI
CENTENERA 1138-40 U. T. 60-0176

JUAN BOGANI
Sucesor de BOGANI HNOS.
IMPORTADOR DE TEJIDOS
1923 — ALSINA — 1925
U. T. 47, Cuyo 6894
Buenos Aires

LA PAGINA PARA LA JOVEN

Celebrando el décimo aniversario de nuestra querida revista "LA VIDA ESPIRITUAL", reconocemos también las jóvenes nuestra deuda de gratitud, pues siempre nos trae algunos párrafos, que trazan los nobles ideales que aspiramos seguir.

Rodeada de mil halagos, la joven está siempre expuesta a peligros y engaños. ¡Cómo no hemos pues de agradecer a quién se ocupa de prevenirnos del peligro inminente!

En la serie de los 188 números de la Revista, recordamos especialmente el No. 114 "Slovensko dekle", dedicado a la "Joven eslovena", conteniendo unos artículos admirables, que brindan espléndidas normas y también una satisfacción estética a la joven estudiosa.

La Revista nos dice muchas cosas buenas. Tiene siempre a nuestra disposición sus páginas por eso está muy mal el proceder de parte de las que ni se toman el trabajo de leer las líneas de tanta utilidad para ellas, ni responden a la invitación insistente, de acercarse al Circulo que hemos formado.

¡Compañeras! ¡No seáis ya remolonas ni indiferentes! Se trata de vuestro bien; se trata de indicaros el camino de la dicha, que no consiste en el afán de diversiones, donde muchas la buscan, sino en la recta orientación, en el fiel cumplimiento del deber y en la formación del carácter. Buscad el tiempo necesario para venir a las reuniones y la energía para poner en práctica las inspiraciones que nos brinda "La Vida Espiritual".

En el festival del 12 de septiembre nos espera mucho trabajo. Algunas tienen que actuar en el escenario; para todas habrá trabajo con la venta de rifas, de tarjetas, de dulces, atención con huéspedes...

¡Vengan pues puntualmente a las 15 horas!

¡No se olviden! La próxima reunión tendrá lugar 26 de septiembre a las 15 horas en Paz Soldán 4924.

Ivanka Kerševan ter Lojze Rijavec med najbližnjimi sorodniki na dan poroke.

NEKAJ ZA DEKLETA.

Ob priliki desetletnice D. Ž. moramo tudi mladenke izreči posebno zahvalo, ker smo vsak čas imele v reviji mnoga prelepa navodila, posebno pa v poslednjem času, kjer imamo stran posebe za nas.

V znamenje naše hvaležnosti smo sprejele nalogo, da prav posebno sodelujemo na prireditvi s komedijo "Ženske med seboj".

Tiste mladenke, katere si morete dobiti slovensko narodno nošo, pridite v njej, da boste tako primerneje nastopile med izbranim občinstvom, kateremu bomo me postregle z različnimi stvarmi, ki bodo v prometu tisti dan.

Ne pozabite torej! Prinesite si narodne noše tiste, katere jih imate.

Prihodnji sestanek se vrši 26. septembra ob 15 uri na Paz Soldán.

ZA ŽENINE IN NEVESTE

Vsem je znano, da so bile doma glede poroke stroge postave. Bilo se je treba javiti mesec preje. Sledilo je nato spraševanje ženina in neveste, zaslišanje prič, oklici, ki so se vršili trikrat zaporedoma v nedeljo.

V tej deželi, kjer je ljudi iz vseh krajev, so doslej v teh stvareh nekaj popuščali, čeprav je tukaj veljavna prav ista postava glede oklicov, glede zadržkov in glede poroke.

Zatorej je odslej neizogibno potrebno za poroko sledeče:

1. Prijaviti se je na lastni župniji, kamor spada stanovanje neveste toliko pred poroko, da je še tri nedelje časa do poroke, da se morejo v redu izvršiti oklici.

2. Treba je imeti krstni list, iz katerega mora biti razviden samski stan zaročencev. Če takega krstnega lista ni, potem je treba preskrbeti odgovarjajočo izjavo s pričami, katero more izdati škofija. Navodila zato da župnik. Ta stvar je potrebna zato, da se onemogočijo neveljavne poroke, ker se je že marsikateri tujec tukaj poročil (seveda neveljavno), čeprav ima doma pravo ženo ali moža. Celo kak tak Slovenec se dobi.

3. Potreben je tudi birmanski list.

4. Podati morata izjavo o ženinu in nevesti dve priči, kateri morata priti osebno. Navadno sta dva možka, a more biti tudi ženska oseba. Tudi priče se morajo predstaviti preje kot začno teči oklici.

5. Poroka se vrši v cerkvi nevestine župnije. Če se vrši kje drugje, je zato treba posebnega dovoljenja nevestinega župnika, kar je združeno tudi z nekaterimi stroški.

Morda bo kdo menil: kaj treba toliko teh sitnosti? — Ko bi bili ljudje vestni in pošteni, bi vsega tega ne bilo nič treba. Toda ker je toliko brezvestnežev, kateri zlorablajo žensko lahkovernost in tako lahko dobre osebe zapeljejo v nesrečen položaj, zato je sveta Cerkev odredila bolj stroge navedbe.

Kdo bo pa rekel: Se pa ne bom v cerkvi poročil!

Njemu pa povem tole: Samo Bog je gospodar življenja in smrti. Življenje je kratko. S smrtjo pa bo prišel vsak v roke božji pravici. Tedaj bo že prepozno da bi popravil, kar je zanemaril s tem, da v življenju ni imel v računu božje postave. Zatorej se naj nikar nihče ne igra s svetimi reči temveč naj zagotovi sebi, svojemu domu, svojim otrokom božji blagoslov. Spolnite torej radi te malenkostne zahteve, da boste vredni božjega miru in sreče, katere svojemu domu želite, katro potrebujete.

FABRICA DE MOSAICOS

ALBERTO GREGORIČ

JOSE PEDRO VARELA 5130 — RAMON LISTA 5671

U. T. 50-5383

ŽENINI — NEVESTE — DRUŽINE

Obrnite se na

SLOVENSKO TOVARNO POHIŠTVA

ŠTEFAN LIPIČAR

GUTENBERG 3360 y Avda. SAN MARTIN Tel. 50-3036

REPARTO DE LAS OBRAS

"LAS MUJERES ENTRE ELLAS"

Silvia ..... María Grežer
Doña Esperanza,
(su hermana) ..... María Koradin
Cándida, hija ..... Erna Paškulin
Panchita, hija ..... Tita Giacomelli
Olegaria, prima ..... Irene Jekše
Clementina ..... Mary Lakner
Nazaria, sirvienta ..... Josefina Komelj

"LO QUE MAS VALE"

Obra en dos emocionantes actos
con el siguiente reparto:

Mario ..... Juan José González
Claudio ..... Mario N. Alvarez
Lorenzo ..... Alfonso Cortese
Máximo ..... Jorge Ochoa
Dr. Salvetti ..... Osvaldo Chimera
Jacobo ..... Roque Famá
Maximino ..... Modesto Ingilde
Lorencito ..... Horacio Buján
Delegado ..... Enrique De Martino
Apuntador: Atilio Ghio
Maquillador: Gonzales Fernández
Traspunte: Rev. P. H. Gilardi
Decoración: Juan José Gonzáles y
Mario Alvarez.

Komedija na račun ženske pre nagljenosti.

Pričakujejo prihod hišne učiteljice, ka-
tera pa med tem zboli in naglo umrje.
Pride pač njena sestrična in tudi novica
o smrti pričakovane učiteljice, a v pre-
nagljenosti te fantastične ženske vse stva-
ri narobe razumejo iz česar sledi vedno
večji zaplet, ki daje povod smešni burki.

Naše znane spretnne igralko so zagoto-
vilo, da se homo od srca nasmejali.

VSEBINA:

Je to ganljiva izseljenska drama dveh
bratov. Starejši brat Claudio je lahkoživec
in zaide celo v tatvino. Pred oblastjo po-
begne v — Ameriko, kjer ga trdo življe-
nje slednjič izšola. Na svojem iskanju
pride v veliko tovarno in spozna da je
lastnik njegov mlajši brat. Dobi delo, a
se ne da spoznati. Konečno pa se le raz-
krije resnica. Oba brata se spravita in
pride do izraza, da lahkoživo veseljačenje
nikakor ne velja več kot pošteno delo,
kajti v tem resnem delu slednjič najdeta
oba brata svojo družinsko srečo.

Igralci dramo izvrstno podajo in bo za-
dovoljen tudi najbolj zahteven gledalec.

ALMACEN FRANC KEPIC

José Mármol 2696 Florida FCCA

U. T. Olivos 3837

LOS VINOS A SU GUSTO

KURINČIČ FRANC

GARAY 3910 U. T. 61-5384

DESPENSA "GORICIA"

— de —

PEDRO ZAVRTANIK

Av. de los Constituyentes 3731

U. T. 51-0453 - Bs. Aires

Dispensa y Fiambrería

"LA NUEVA"

de ROSA MERMOLJA e Hijos

Trafal 2609

U. T. 61-2997

GRAN SURTIDO DE VINOS

STANISLAV STANTIČ

Triumvirato 3984 U. T. 51-5506

DESPENSA

JUSTINA VUGA

Vidal 2602 U. T. 76-1220

JMETNO STAVBENO MIZARSTVO

KOVINSKA OKNA IN POLKNA

FRANC BANDELJ

Kovinska vrata, balkoni, izložbena
okna, kovinske stopnice, ograje, vsa-
kovrstna kovinska dela.

AV. DE LOS INCAS 5021

Telef. 51-5184.

častita k desetletnici

TISKARNA

DOLČI ŽIVEC

Patria 300

Santos Lugares

KROJAČNICA

Franc Melinc

Najbolj vestno boste postreženi!

Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844, Tel. 59-1356

VSA STAVBENA DELA

Dovodne in odvodne inštalacije
izvršuje

Luis Daneu

PERU 832

U. T. 34 - 3405

V SOBOTO CELI DAN

je odprto samo za naše ljudi,
da se fotografirate v

FOTO SAVA

San Martín 608 — Tel. 31-5440 — Florida 606

Obrnite se v vseh pravnih zadevah na našega prijatelja
spretnega advokata

ABOGADO

Víctor E. Clement

Horario: 10—12, 15—17.

Telef. 33-6435; 63-3253

Estudio: SAN MARTIN 233, IV.

PROSLAVA KRALJEVEGA ROJSTNEGA DNE BO 4. SEPT. OB 21 URI, V DVO-
RANI "SOKOL", SAN JUAN 782. Izbran spored; zapoje tudi zbor "Slovenskega doma";
igra Slovenski orkester; razne druge lepe točke; spregovori tudi odpravnik poslov g. dr. Dominiković.

El Galeote

Por LEA FATUR.

Traducción del esloveno por MIGUEL NAGLICH.

Una novelita histórica recordando las tragedias que prepara la guerra actual, deshaciendo los invasores miles de hogares eslovenos, al desterrar la gente, separando los hijos de sus padres....

“¡Pare! — ¡Alto!” truena la voz de mando sobre la cubierta. Cuanrenta remos paran a la mitad del impulso, se oyen cadenas sonar lugubrementemente, cuanrenta cabezas se vuelven en dirección a la tierra, con los ojos fijos en el puerto de Spalato, y en las montañas, que se yerguen al fondo.

“¡Moo-la! — Kaa-tsa! — ¡Sü-sha! — ¡Afloje! — ¡Estire!”

Las velas se van enrollando, los aparejos rechinan. “¡Buee—no!” ambullen las anclas, gruesa cuerda se estira, la galera se balancea y queda parada. En la cubierta hay un comandante, dos oficiales, cien hombres armados, y a los banquillos encadenados galeotes. Tendrán que acompañar a la galera mercante que lleva mercaderías levantinas de Split (Spalato, el puerto más grande en Dalmacia) a Venecia. Las galeras mercantes van escoltadas por los barcos de guerra, no obstante haber salido victoriosa la república veneciana en la guerra con los Uskokos (1). Pues al expulsar a los corsarios también de Senj, estos se han desparramado por el interior de las tierras del archiduque austriaco, y aunque terriblemente castigados — no ceja el espíritu corsario en éstas costas, y los de Ulcinj aún cantan: “De Ulcinj a Senj, de Senj a Venecia navegamos de lugar a lugar, todo el Adriático es nuestro mar!”

“¡Todo en orden!” da cuenta el segundo oficial al comandante.

“¡La tripulación pide salir a tierra!” anuncia el primer oficial. Al rato se aleja de la galera en un bote con el comandante y el oficial, y otro bote, más grande, lleva la alborozada tripulación. Ambas desaparecen entre las embarcaciones que se amontonan en el puerto spalatino; los marineros caminan ya apresurados por el muelle a lo largo de los grandes depósitos que rodean al puerto. Los galeotes y demás tripulantes que han tenido que quedarse en el barco, los siguen tristemente con la vista. Los marineros se entretienen contando los pabellones de los barcos anclados en el puerto. “¡Miren!”, dice el oficial, “no hay bandera de Dubróvnik (2). San Marcos ha desalojado a San Vlaho (3) de Spalato y de Turquía. Bastante tiempo hemos luchado por el comercio con Turquía, al cual tenían en sus manos los de Dubróvnik. Pero nuestro león veneciano ha derrotado a Dubróvnik. Ahora todos los hilos corren a nosotros: por la tierra y por el mar están llegando mercaderías de las tierras turcas a Spalato. ¡Miren al gran lazareto que hemos arreglado al lado del mar para la desinfección de las mercaderías y de la gente! ¡Y los depósitos y los albergues! Todo está rebotando de mercancías. El príncipe de Spalato ha escrito a nuestro gobierno que en Spalato hay tal cantidad de mercaderías, de las que ya están desinfectadas, y de las que están llegando diariamente que no alcanzan los depósitos antiguos y tampoco las dos grandes construcciones de año pasado. Ha tenido que guardar mercaderías en la fortaleza y tirar al mar mil cientos cajoncitos de cera, para tener en el lazareto lugar para otras mercaderías. En el depósito hay alrededor de siete mil cargas de carro, dos mil carros están en el camino, próximos a llegar. Y todo esto iba antes de Sofia a Dubróvnik.” Así cuenta el oficial, entusiasmado. “Bien paga la república, bien vives bajo el pabellón de San Mar-

cos.” Mudos están escuchando los galeotes; fijos los ojos en tierra firme, con las piernas delgadas y enclenques ahorradas en tal forma que apenas pueden mover. Toda la parte baja del cuerpo ha quedado debilitada y atrofiada. Pero la espalda, los hombros y los músculos de los brazos se han robustecido a fuerza de remar. La cabeza está quemada por el sol y lavada por las lluvias y por el agua del mar, las cejas se han vuelto más espesas, los ojos se han hundido dentro de las orbitas. La piel ha tomado un tinte gris-negruczo, la cara tiene una expresión torpe, desesperada. La ropa de áspero tejido les sofoca en verano y no les preserva del frío en el invierno.

El galeote no tiene nombre, no tiene familia; desde el momento en que cerraron los remaches de sus hierros y lo encadenaron a la galera, ha muerto para el mundo. Para él no hay fiesta, no hay iglesia, nadie le habla de Dios, nadie le consuela. “Cuando florezca el tilo y la piedra blanquee, serán perdonados los pecados expiados”, dicen allá en la tierra. Mas al galeote le expira su pena, cuando muerto ya, cae el remo de sus manos.

De la ventana de la torre del lazareto se inclina una joven vestida con traje de colores vivos. Contempla a los galeotes, cual si quisiera interrogarlos.

¡Mujer! Un solo suspiro corre de boca en boca; cada cual se acuerda de la madre, esposa, o hermana. ¡Ah, si rozara una sola vez siquiera la mano femenina esas frentes enmarañadas!

En la proa resuena una voz, insegura, aspera:

“Por el mar navega una galera
y a ella encadenado está délia (heore)
del pend-yer (ventana) le mira una doncella”....

Y tristemente acompañan los demás.... Las velas atadas gimen; gritando llegan volando las gaviotas, que se van posando sobre los palos, parecen escuchar....

El galeote del 2º banco escucha, sueña. Camo si hubiera sido ayer.... En su mente aparece el hogar, la casa en la aldea de Huje, la esposa, y sus 2 hijos. ¿Pero, — existió alguna vez todo eso? ¡Tan hermosa, y joven la esposa, tanto trabajo y alegría! — Y aquel esbirro del castillo, que perseguía a su mujer. Pególe con el revés del hacha en la cabeza. Ella le suplicaba: “¡Huye!” — ¡Pero por qué debía huir! Suya era la esposa, y a ningún otro le es permitido tocarla. Pero vinieron y lo maniataron. Como gritaban sus hijos, como lloraba la esposa y suplicaba: “¡Déjenlo, tan sólo me defendía a mí!” — “Contra el señor se ha rebelado, contra el castillo”, fué la contestación y lo llevaron al tribunal. A la rueda o a la horca lo iban a condenar, pero se arrastraba de rodillas la esposa alrededor de los jueces. Y han juzgado: “¿O a las minas húngaras, o que arrastre la barca?” Pero el castellano dijo: “¡Mandémosle a la galera! De las minas y del río Sava ya han vuelto más de uno — de la galera aún nadie.”

Como le abrazaba su esposa en el momento de despedida y le juraba: “Hasta la muerte soy tuya, mi Lovre, y después de la muerte nos uniremos.” Después de la muerte.... Que la mujer es fiel, es para el galeote como el ancla que sujeta a la galera. Esto es su esperanza.... Quizás.... rogando conmueva la esposa a los señores y los conwenza.... Crecerán el hijo y la hija. Buscarán al padre, le rescatarán. ¡Ah, libertad!

Los compañeros le cuentan, cuando duermen las guardias, como atacaron una vez los Uskokos a la galera veneciana y libertaron a los galeotes. Así es más llevadera la vida. Todos tienen esperanza de verse libertados de éste modo, mas el no lo cree. Ellos ven a menudo las costas de sus tierras y ciudades conocidas. Pero el no ve a nadie, no oye una coz ni recibe una noticia de su querido país de

Eslovenia. ¡Oh, si pudiera verla otra vez! Continuamente ruega a Dios y tres ofrendas ha prometido: como primera ofrenda, casulla para misa a San Lorenzo sobre la montaña; segunda, cáliz de oro al San José en Huje y la tercera, una campana sonora a la Virgen María en la isla del lago.

Para su hogar guarda tres cosas: un moneda de oro que le ha regalado el magnate de Spalato, por haberle salvado de los piratas el barco, cargado con tejidos preciosos, ésta se la dará en recuerdo a su esposa; el anillo que ella le diera para poderlo reconocer a la vuelta; los hierros que está llevando ya tantos años por su esposa...

La canción de los galeotes muere — el esloveno se estremece, posa su mirada en la muchacha de la ventana; debajo de la misma hay algo conocido que le llama atención. Sí — eso son tamices... Tamices acomodados uno sobre otro — una pila de tamices. Los hacen en los alrededores de la ciudad de Kranj, cerca de su aldea natal. Pues, donde están los tamices, estará también el hombre que los está transportando; venderá la carga aquí al turco comerciante y volverá — ¡oh, dichoso de él! — a su casa.

El galeote se estremece, rodea la boca con las manos y grita en la dirección de la pila de tamices. Su voz áspera espanta a las gaviotas; sus compañeros quedan sorprendidos. Tan doliente, tan triste resuena el eco en el puerto: “¡Tamicerero! ¡Ojooo, tamicerero!” La carga de tamices se mueve. Debajo de ella sale el hombre y se para al borde del muelle gritando a su vez: “¿Ojooo...?”

Una voz trémula grita desde la galera: “¿De donde eres, tamicerero?”

El otro vivamente contesta: “¡De Bitnie! ¿Y tú, hombre de Dios, tu de dónde?”

Al galeote le tiembla la voz... Después de tantos años, voz del terruño: “¿Conoces a los de Lovre en Huje?”

“Conozco”, contesta sorprendido el otro. “¿Pero — será posible que eres el Lovrach? ¡Tiempo hace ya han corrido la voz de que había muerto!”

“¿Cómo están en mi casa?” se apura el galeote y el corazón le tiembla en la voz. El tamicerero se tira de un salto al bote que estaba arrimado al muelle, da unos golpes con el remo y se detiene junto a la galera, mientras empieza a narrar:

“Bien están. Tu hijo cantará pronto su primera misa y tu hija se casará el mismo día entrando así en la mejor casa de Bitnie.”

El galeote alza los brazos y los ojos al cielo agradeciendo a Dios. — “¡El hijo del galeote — sacerdote! Atestiguará al mundo que su padre es hombre honrado. ¡Esperaré! ¡Y la hija en buena casa! Se ve que ha educado su esposa a sus hijos en la memoria y en el amor a él...” Alegremente enternecido pregunta el galeote: “Y mi mujer, tamicerero?”

Con desgano contesta el aludido: “Tu mujer ya hace tiempo que está casada con otro...”

La cabeza del galeote se inclina, caen sus brazos... Aquí ha sufrido por ella... Tantos años... Y ella se avergonzaba de él — ...y de su nombre... ¡Mujer infiel! Quizás hasta quería al esbirro...

Una triste angustia le nació en el corazón. Pero el tamicerero le gritó: “¡Ya vienen! ¡Di pronto, si tienes algo que encargarte!”

El galeote recobra los sentidos, mete la mano bajo el banco, extrae de una bolsita de tela el anillo y la moneda de oro, los envuelve en un pañito y los arroja al tamicerero. Con voz ahogada le va encargando: “El anillo para mi hija; que lo lleve en mi recuerdo. La moneda de oro para mi hijo; que rece una misa por su padre. — Pero a mi mujer di — que ya no vive — el pobre galeote.”

Suspiró al mar: “¡Sople el viento frío, para que enfríe éste abrasado corazón! — ¡Alegraos — pescaditos! — la

sangre beberéis del galeote...”

Suena el cañonazo en el puerto de Spalato. El león de San Marcos flamea sobre el palo de la galera, las anclas suben, las velas se hinchan. El bote con los oficiales y el bote con la tripulación están llegando. A bordo se imparten órdenes, se eleva el ancla y el barco se mueve, balanceándose a impulso de los galeotes. El tamicerero en el muelle agita el sombrero, la muchacha en la ventana saluda con la mano.

Treinta y nueve remos se mueven, cortan el agua, chapotean; el cuadragésimo no se mueve. “¡Camina!” grita el capataz, va de banco en banco blandiendo el látigo con bolitas de plomo. “¡Camina!” grita y pega con el látigo en la espalda al galeote que está sentado inmóvil, con la cabeza inclinada. “¿Te estás rebelando?, ¡hijo de perro!” rugen el capataz y golpea, golpea. “¡He de enseñarles a rebelarse! Todo es igual, lo que vive acá sobre el mar y lo que viene del interior. En todos hay sangre de rebeldes. Tres veces se nos han sublevado en Pola, dos veces en Spalato; Senj se estaba sublevando todos los días.”

Y vuelve a azotar las espaldas del galeote que no se mueve. Entonces paran todos los remos. Un sólo rugido corre roncamente de banco en banco; levanta la cabeza el oficial.

“¡Se ha rebelado! ¡El galeote se ha rebelado!” rugen los encadenados al capataz y al oficial, a los marineros. Y añadiendo amenazadores: “¡Muerto está! ¡A muerto le está golpeando!” Y parecen leones enfurecidos que quisieran romper sus cadenas...

**

En aquel mismo instante se encontraba en Huje delante del altar un joven sacerdote, cantando su primera misa. En fervorosa oración se acordaba de su padre. De pronto le pareció oír un vago rumor, algo como el arrastrar cadenas — sintió un soplo como: “¡Adiós!” — La hermana del sacerdote principiante estaba arrodillada al lado de su familia en el banco. De repente ella también oyó el sonido de las cadenas en un susurro escuchó: “¡Se feliz!” La mujer que recordaba en ese solemne momento su primer marido, se estremeció y suspiró: “¡Compadézcase Dios de tu alma, pobre galeote!”

**

NOTAS DEL TRADUCTOR

(1) Uskokos (en yugoslavo: Uskoki — fugitivos) — Eran aquellos croatas y serbios que, al caer su país en poder de los turcos, no querían someterse al yugo musulmán. Algunos de ellos fueron a establecerse a Dalmacia, que estaba entonces en poder de Venecia; otros se refugiaron a Eslovenia y Croacia, que pertenecían a la corona de Austria. Los que se han establecido en las costas del Adriático, hallaron tierras sumamente pobres, de modo que tenían que buscarse su vida en el mar. Gente valiente, indómita y celosa de su libertad, se han hecho pronto excelentes marinos y así forzosamente han tenido que chocar con los venecianos, quienes en el Adriático no toleraban más marina que la suya. Habiéndose establecido los uskokes en tierras de Austria, ésta se valía de sus cualidades marinas en las guerras con Venecia. Mas, hecha la paz entre las dos naciones, los uskokes seguían la guerra por su propia cuenta, sin hacer mucho caso a las prohibiciones de los archiduques de Austria que al mismo tiempo eran reyes de Croacia, donde se había establecido la mayor parte de los uskokes. Estos acabaron por hacerse temibles corsarios que en un tiempo causaban terror a los venecianos. También peleaban continuamente con los turcos, a quienes no les perdonaban el haberlos despojado de sus tierras, y por estar oprimiendo a sus hermanos.

(2) Dubróvnik, más conocida por su nombre italiano de Ragusa, era entonces república eslava independiente, comerciante y rival de Venecia, especialmente en el comercio con Turquía, al cual monopolizaba en un tiempo. En la época de su prosperidad en Dubróvnik se cultivaba mucho el arte y las letras, de modo que se ha ganado el título de “Atenas eslava”. Esta república fué suprimida por Napoleón, igual que la de Venecia.

(3) San Vlaho (Vlajo) — San Blas, santo protector de Dubróvnik, tal como San Marcos lo era de Venecia.

KDO BO PLAČAL?

Naša skromna revija stane lepega denarja. Bralci pač večinoma niti pojma nimajo, koliko dela in koliko stroška je z "Duhovnim življenjem". Pač ne bi nihče zaničljivo vrgel v kot tega branja in tudi ne bi bil nevoljen, kadar je treba poravnati naročnino. Gotovo bi tudi kaj primaknil.

Vsaka izdaja "Duhovnega življenja" stane 250 \$. Na leto znese to 3000 \$. Tisti, kateri odlaša s plačilom svojega dolga, naj si le zastavi vprašanje: od kod pa naj se vzame toliko?

Če računamo da plača 1200 naročnikov po 2 \$, je šele 2400 \$. Kaj pa potni stroški, kaj pa nagrade sodelavcem? Kaj pa neredni naročniki, ki se s preseljevanjem izgube? Ki odlašajo z naročnino? ...

Pa se še dobi človek, ki mi vrže v obraz očitek, da delam samo za denar! Bog vidi moje račune in on vidi moje delo, katerega mi nihče ne plača in nikomur na mar ne pride, da bi me povprašal, koliko mi je dolžan in jaz tudi nikogar ne tirjam.

Nisem prišel v Ameriko radi denarja, pač pa zato, da bi mogel kako koristno besedo povedati in zapisati. Dolžnost rojakov pa je, da me pri tem podpirate. Zelo grdo pa je, če kdo z zaničljivim nasmehom celo zlobno namigava češ "samo za denar" ... Posebno grdo pa je, ker na tak način sodijo ravno taki, ki so najmanj ali pa prav nič dali!

Zato boste uvidevni rojaki radi in veliko-dušno doprinesli za to lepo delo, ki je koristno

vsem Slovencem. Zato ne odlašajte s poravnanjem naročnine in še kaj priložite za tiskovni sklad, za kritje primanjkljaja.

Vdeležite se pa tudi lepe prireditve v proslavo desetletnice "Duhovnega življenja" 12. septembra. Janez Hladnik

SAMO ZA DENAR ...

Za denar se vsedobi, brez njega pa danes nič ni! Radi tega je premnogim ljudem denar edina misel in skrb, ki jo imajo po glavi. Tako daleč gre upliv tega "vsemogočnega denarnega boga" da pozabljajo na vse kar je duhovnega; celo svojo dušo za denar prodajajo in bi tudi nebesa dali v najem ... Sploh ne razumejo, kako bi bilo mogoče, da bi kdo kaj storil iz ljubezni do bližnjega ali radi Boga, ne da bi računal pri tem, kakšen dobiček mu bo to prineslo.

Zelo žalostno je to dejstvo. Žalostno, ker mnoge ljudi peha v življenje polno obupa, ker nimajo od kod zajemati tolažbe, ker na srečo po smrti, na plačilo pri Bogu, na večno življenje nič ne mislijo in nimajo od kod zajemati tolažbe v uri bridkosti!

Žalostno je pa tudi zato, ker po sebi druge merijo in jim krivico delajo. Ne razumejo, da bi kdo delal kaj iz nesebičnega namena. In vendar je mnogo plemenitih duš, ki so neutrudljivi v svojem nesebičnem delu kljub nevhvaležnosti, katero žanjejo. Oni vedo, da jim bo Bog pravičnejši plačnik kot pa nevhvaležni ljudje!

OPAZOVALEC

PRVO SV. OBHAJILO.

Nikar ne čakajte! Saj veste, da se samo od sebe ne naredi nič dobrega. Zatorej poskrbite, da ne bodo naši otroci ostali brez potrebne verske priprave. Prijavite jih za Prvo sv. Obhajilo, ki se bo vršilo v decembru.

Nič ne menite: saj je še dovolj časa! Ni ga, ne! Priprava zahteva mnogo in bodo le tako otroci res deležni tistih zakladov milosti, katere potrebujejo, da bodo starišem v veselje in sebi samim pa v srečo.

Prijavite jih v bližnji cerkvi, kamor naj redno hodijo k pouku. Na Paternal k naši slovesnosti pa bodo prišli za "Comunió n segunda".

Kjer pa za prvo sv. Obhajilo nimate prilike v bližnji cerkvi, prijavite, da bomo poiskali način, kako stvar prav urediti.

TARIFA REDUCIDA ...

Bralci D. Ž. malo veste kaj je to.

Sedaj je pa prav, da se razloži! To pa zato, ker so vsem tujejezičnim časopisom odvzeli to ugodnost in torej tudi nam. Doslej je šlo D. Ž. z znamko 1/2 cent. odslej naprej pa bo treba 3 centave za vsako številko, kar poveča mesečni izdatek za 30 \$. Zato pa prosimo naročnike, da radi prispevajte za tiskovni sklad, da ne bo treba zvišati naročnine.

"SLOVENSKI DOM"

je 8. avgusta postregel z burko "Tri sestre". Nekaterim igralcem se je sicer nekoliko poznalo, da so bili preveč navezani na šepetalca, toda igra je bila nadvse lepo podana. Tako smo se nasmeljali, da je bilo kaj. Martin Keber in gospa Rozina, gospodične Vida Kjudrova, Irena Jekšetova ter Marica Laknerjeva so nedosegljive. Emil Lozej in Rado Ličen sta pa že tudi odra vajena, kot da sta doma. Berginc in Silvija Nanutova, ki sta imela najbolj nevhvaležne vloge, sta jim bila pa tudi dovršeno kos.

Posebno pohvalo zasluži društvo, ker je z izvajanjem sporeda točno začelo!

Pevski zbor se je tudi lepo oglasil pod vodstvom novega pevovodje Mirkota Merkuže.

Prihodnja prireditve "Slovenskega do-

ma" bo 26. septembra v dvorani Alsina 2832, ob 17 uri.

G. P. D. SLOVENCEV V VILLI DEVOTO

je razveselilo občinstvo s česnikovo burko v dveh dejanjih: "Pogodba", dne 22. avgusta.

Težava naših prireditev je točnost, ker se je občinstvo tako grdo razvadilo, da prihaja kar z večurno zamudo.

Začel je program z orkestrom in s petjem društvenega zbora, ki se je predstavil prav številen in lepo navežban. Posebno razveseljivo je, da je zbor pridobil tako lepo število mladih moči, ki so dokazali zanesljivost in lepe glasove in spretnost pevovodja Vencelja Lazariča.

Burka je bila prav lepo podana. Dora Brezavšek in Pavla Claris sta bili nadvse resnični. Dolci in Vinko sta že doma na odru; Jožko Trobec in Karlo Kováčič pa tudi vsakokrat napravita korak naprej in zares zaslužita častitke. Nedosegljiva je bila Ernestina Rojc.

POSLEDNJI IZMED SARAJEVSKIH ATENTATORJEV

V Sarajevu je umrl star 56 let poslednji izmed tistih, kateri so izvršili atentat na nadvojvodo Ferdinanda in njegovo ženo 28. junija 1914, kateri dogodek je sprožil prvo svetovno vojno. Bil je to

V dneh od 7 do 10 okt. se bo vršil ob priliki obletnice velikega euharističnega kongresa, otroški kongres za Buenos Aires.

Prosimo vse naše stariše, da prijavite otroke v bližnji cerkvi ali v šoli, če se tam kaj za to dela, da bodo tudi oni deležni skupnega veselja in da bodo dobili kako lepo besedo, katere so otroške duše potrebne in tudi žejne.

Vedite, stariši in vzgojitelji, da je samo eden, ki je pravi in resnični vzgojitelj, to je Gospod Jezus, ki je klical: pustite male k meni! Brez Njegovega nauka, brez Njegove pomoči, brez zveze z Njim, boste imeli otroke, ki vam bodo v bridkost. Če jih boste pa vzgajali ob njem, boste doživljali srečo mirnega družinskega življenja, če bo le tudi dom vedno sodeloval z vzgojnim delom cerkve.

Pač vsak veren kristjan želi, da bi bil deležen krščanskega pogreba in molitev vernih prijateljev, ki velja mnogo več kot vsi cvetni vencji.

Pogrebna društva imajo navadno v računu tudi cerkveni pogreb. Toda nikar ne pozabite vprašati po tem, da boste gotovi.

Če kdo želi, da izvrši pokop slovenski duhovnik, naj mu seveda pravočasno javi, ob enem pa je treba javiti tudi pogrebnemu društvu, da ustavijo pred kapelo. Po našem običaju gre duhovnik do jame in tam opravi molitve kot doma.

Pa se dostikrat zgodi, da mnogi ne znajo moliti očenaša. Včasih pa ga celo nihče ne zna!

Dragi rojaki! Kako naj se bo predstavil tak kristjan pred večnega sodnika, če je njegovo besedo tako cmalovaževal, da niti očenaša več ne moli in ga moliti ne zna!

MUHAMED MEHMEDBAŠIĆ, ki je s Čubrilovičem ter Čabrinovičem in Gavrilom Principom organiziral napad, a je srečno pobegnil v črno Goro in nato v Srbijo. Z njim je zginil poslednji atentatorjev, kajti ostali so bili ujeti in so že v ječah pomrli.

MIHAJLOVIČ ODGOVARJA
BADERJU

vrhovnemu nemškemu poveljniku v Jugoslaviji, kateri ga je ponovno pozval, da se poda in ob enem ko grozi Mihajloviču, češ da krši mednarodno pravo, ker da je z Jugoslavijo bilo podpisano premirje.

Mihajlovič je pa odgovoril, da se Nemci sklicujejo na mednarodno pravo samo tedaj, kadar je njim v zaščito, nikoli pa ga sami ne upoštevajo, kadar jim nalaga dolžnosti. Oni so bili prvi, ki so podpisano premirje kršili, ker so proti vsem določbam mednarodnega prava razkosali Jugoslavijo.

Baderju pa zagrozi Mihajlovič, "da naj se zaveda, da je on na črni listi tistih, kateri bodo dajali odgovor, kajti on je krivec nešteti protipostavnih pobojev, požigov, zločinov in nasilstev. Tista ura ni daleč, in se ne bo imel kam skriti."

ČETNIKI V SARAJEVU

Na sarajevskem letovišču so četniki nepričakovano izvršili drzen napad, v katerem so vničili 34 letal. — NEKJE, brez navedbe kraja, so četniki vdrli v taborišče civilnih jetnikov in pobili 75 stražnikov. Jetniki so seveda pobegnili s četniki.

LIPARSKI OTOKI

Ni ga Slovenca, ki bi ne poznal tega imena. Najboljši sinovi našega naroda na Primorskem pa so bridko okusili grozote liparskih ječ. Tisto otočje, ki ga je Italija rabila za politične kaznjence in sumljive osebe, je tudi že v rokah zaveznikov, ki pa seveda tam niso našli nobenih jetnikov več.

NOVI KOMISAR V LJUBLJANI

Padec Mussolinijev in likvidacija fašizma je med Slovenci zbudilo dan veselja. Badoglio je takoj odstranil visokega komisarja Lombrosa in imenoval drugega oblastnika Riccardo Moizo.

ODLOMEK IZ PISMA

..Datirano je 21. decembra 1942.

Neki dr. B. iz Ljubljane je odpotoval v mesecu septembru 1942 v Italijo z namenom, da obiše slovenske internirance v raznih laških taboriščih. Poprej je po Ljubljani zbiral med dobrimi ljudmi milodare za nesrečne rojake v laškem ujetništvu, in sicer v denarju, pa tudi v živilih in obleki. Dobil je pa pomoč za svoje rojake pri Sveti Stolici. Z njim sta bila še druga dva Slovenca iz Ljubljane, duhovnika frančiškanskega reda. Do internirancev so srečno prišli in oddali svoje darove. Mnogim so s tem olajšali njihovo težko usodo. Potem sta oba duhovnika odšla nazaj proti domu, toda v Trstu so jih Italijani prijeli in preiskavali, vendar sta končno mogla nadaljevati pot.

Dr. B. je odšel namesto nazaj v Ljubljano naprej v Rim, da bi tam zainteresiral razne oblasti za usodo slovenskih internirancev in izposloval še več pomoči od Svete Stolice. Imel je tudi pri sebi pismo za Ameriko, češ da bo v Rimu našel priliko za odposlanje te pošte čez lužo.

Toda v Rimu so ga Lahi prijeli in zaprli v znano ječo Regina Coeli, kar se reče po naše: Kraljica nebes — kakšno neprimerno ime za laško fašistično ječo! Obdolžili so ga, da se zanima za slovenske internirance v laških taboriščih — nobene druge krivde niso našli na njem. Vendar so ga držali v ječi cele tri mesece in neprenehoma nadlegovali s preiskovanjem. V tej stiski ni kazalo drugega kot da je uničil pismo za Ameriko, ki bi nam tu lahko marsikaj povedalo in pojasnilo.

Od tu naprej pravi pismo dobesedno:

"Pri nas je strašno hudo. Vse se je zaklelo proti ubogim Slovencem. Nemci, Lahi in še komunisti. Najhujši so pa zdaj Lahi. V taborišču na otoku Rabu umrje po 30 naših ljudi na dan. Ko je razsajala burja, jih je umrlo po 60. Ti podatki so iz laških virov — torej bo treba tem številkam še nekaj dodati, da bodo odgovarjale resnici. Mi nabiramo, trkammo na vrata tu in tam, dobivamo vsaj nekaj, toda vse to je daleko premalo za tako revščino. Tako krvavo bi potrebovali več, veliko več. Dajte no iz Amerike kaj izposlovati od naših rojakov. Smo pred božičnimi prazniki. Bog

Vam jih daj vesele. Naši bodo žalostni kot še nikoli. Upamo pa, da bodo prihodnji veseljši v svobodni domovini...
Lep pozdrav

Dr. N. N.

"SREČANJE Z JUNAKOM"

Adamičeva skica "Meet a Hero", katero je Mr. Louis Adamič najprvo objavil v "This Week" in katera je bila kasneje uprizorjena tudi po radiu, bo zdaj ponatisnjena v mesečniku Reader's Digestu. This Week ima povprečno 15 milijonov čitateljev, radioddajo je poslušalo okrog 25 milijonov oseb in Reader's Digest ima najmanj 20 milijonov čitateljev. Črtica v kartkem izide v novi Adamičevi knjigi "My Native Land", (Moja domovina).

UPORNOST SLOVENCEV NA GORENJSKEM ! IZJAVA GAULEITERJA
REINERJA

Iz ljubljanskega "Jutra" z dne 4. marca 1943: "Gauleiter Reiner je napravil pregled okraja Kamnik. Ob tej priliki je imel nagovor, v katerem je izjavil naslednje:

"Povečana propaganda partizanov na Gorenjskem se zadnje čase zopet bolj čuti, toda ti ljudje nimajo pojma, kako močni smo mi. Mi Nemci se ne menimo za čete roparjev in imamo situacijo trdno v rokah."

Te gauleiterjeve besede potrjujejo, da je aktivnost partizanov znova obrnila naše pozornost nemških oblasti in da se čutijo tako varne kot zagotavljajo.

ŠTAJERSKI SLOVENCİ POD
NEMŠKIM JARMOM

Izvleček iz "Štajerskega Gospodarja", dne 27. marca 1943:

"1. — Zaščitniki (Schutzangehoerige) to je tisti ki nimajo niti nemškega niti nobenega drugega državljanstva, bodo potegnjeni v posebno službeno obvezo.

2. — V bodočih tednih bo izšel splošen pregled vseh še nepojasnjenih vprašanj glede članstva v Steierische Heimatbund in s tem hkrati nemškega državljanstva ali zaščitništva.

3. — Vsi moški in ženske, ki so bili rojeni pred 31. marcem, 1927 in katerih

članstvo v Heimatbundu iz kakršnih koli razlogov še ni pojasnjeno, se morajo zglasti v pisarnah posameznih "Orts-gruppe".

4. — Kmetijam, katerih lastniki se nahajajo pri vojakih, se postavijo tako zvanji "kmetijski botri" (Hofpate), predlagani po Ortsbauernführerju in imenovani po Kreisführerju.

5. — Vse baterije, odnosno akumulatorji motornih vozil se morajo takoj oddati."

Komentarji k tem novicam so nepotrebnji — iz njih je videti, da žive štajerski Slovenci pod večnim pritiskom in da se policija ukvarja z vsakim posameznikom. Tudi oni, katerim Nemci ne priznavajo nobenega državljanstva, stoje pod "posebno službeno obvezo".

AVTONOMIJA ŠTAJERSKE

Ljubljanski "Slovenec" prinaša v svoji številki z dne 16. aprila vest, da je šef civilne administracije, gauleiter Ueberreiter o priliki druge obletnice priključitve Spodnje Štajerske k rajhu izdal naredbo, datirano z dne 14. aprila, glasom katere se razširi nemška "avtonomija" na občine vse Spodnje Štajerske.

S tem je doseženo, da vse naredbe nemškega zakonika, v kolikor se tičejo občinske uprave in administracije, avtomatično stopijo v veljavo na ozemlju Spodnje Štajerske.

NEMCI V TRSTU IN NA REKI

Agentura Tass poroča iz Berna po vesteh iz italijanskih virov, da je nemška vrhovna komanda v Beogradu imenovala nemške komisarje v mestih Trst in Reka.

V tržaški luki in na dokih gospodarijo nemški SS oddelki. Nemške čete so prispele v Trst in tabore v bližini pristanišča. Po ulicah teh mest pa defilirajo vsak dan nemške čete s topovi, v polni vojni opremi.

VEST IZ SLOVENIJE

Londonski časopis "Sunday Times" poroča v svoji številki od 25. aprila, da je bilo v onem delu Slovenije, ki se nahaja pod italijansko okupacijo, zopet obsojenih 10 oseb na dosmrtno ječo zaradi "rovarjenja, in propagande za upor proti državi".

NASILNO PONEHČEVANJE SLOVENIJE

Budimpeštanski list "Pester Lloyd", ki izhaja v nemškem jeziku, poroča dne 13. aprila o "preureditvi" zemljiščnih knjig na Spodnjem štajerskem. Iz tega poročila je razvidno, da nameravajo Nemci, ki so že razlastili — to je, oropali — na desetisoče slovenskih posestnikov in odgnali v suženjstvo skoro 200.000 Slovencev, še enkrat natančno pregledati dosežene rezultate in nadaljevati konfiskacije. Besedilo tega članka je naslednje:

186 VASI IN 6,997 DOMOV

so okupacijske čete osišča porušile v Sloveniji v dveh letih, ki so minila odkar je bila napadena ta država.

Članek poroča, da je bilo 28 vasi in 1,972 hiš do tal porušeni v onem delu Slovenije, katerega so anektirali Nemci in 158 krajev in 5,225 hiš v italijanski zoni.

Povrh tega, pravi omenjeni list, je ostala tretjina zemlje v Sloveniji neobdelana.

Poročilo pravi razen tega tudi, da je jugoslovansko prebivalstvo popolnoma izgubilo zaupanje v novi denar, katerega izdaja marionetna vlada; narod še vedno hrani velike vsote starih jugoslovanskih bankovcev.

AMERIKANSKI SLOVENEK POSTAL POLTEDNIK

Najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec", ki izhaja v Chicagu, Ill. je s 1. junijem prenehal biti dnevnik ter postal poltednik; zdaj izhaja samo dvakrat tedensko, ob torkih in petkih, naračino se je pa znižalo na 4 dolarje letno. — Vojska se čuti!

NA KOROŠKEM

je bilo nedavno v vaseh okolice Celovca sojenih od nacističnega tribunala 34 rodoljubov. Obtoženi, katere označujejo nacisti kot "dezertarje, komuniste in zločince", so se morali zagovarjati radi naslednjih zločinov: Teroriziranja sosedov, umorov Nemcev in takih ljudi, ki so bili zvesti rajhu ter izpodkopavanja reda in miru."

Od 34 sojenih, jih je bilo 12 obsojenih na smrt in takoj ustreljenih. Naslednja imena so bila objavljena: Tomaž Olip, Jakob Dreh, Franc Gregorič, Franc Prišovnik, Florijan Kelih, Bartolomej Orel, Ivan Dujak, Ulrich Kelih, Juriš Paserk, Franc Weinzierl, Miha Zupan in Marija Olip.

Ostalih 24 je bilo obsojenih na ječo od dveh do 12 let in na prisilno delo, češ, da so služili kot informatorji in pomagači oboroženih patriotskih skupin, ki so čestokrat napadale nacistične čete v bližini Celovca, ter da so tudi razdirali prometne zveze.

NAŠA VSEUČILIŠČA

Beograjsko in ljubljansko vseučilišče, pravna fakulteta v Subotici in fakulteta umetnosti v Skoplju so zaprte.

LJUBLJANSKO VSEUČILIŠČE je bilo oropano; posebno velika je škoda v tehničnem inštitutu, katerega znanstvene priprave in laboratorije so Italijani kar v celoti odnesli v Italijo.

VSEUČILIŠČNA KNJŽNICA v Ljubljani je izropana; mestna knjižnica in muzej v Mariboru; mestna knjižnica in teologični muzej v Celju, knjižnica samostana trapistov v Rajhenburgu, knjižnica in laboratoriji v št. Vidskem liceju (Ljubljana) in 575 drugih knjižnic in ustanov — vse je bilo oropano in uničeno.

BEOGRAJSKO VSEUČILIŠČE je deloma porušeno, njene znanstvene priprave, aparati in knjižnice deloma pokradene, deloma poškodovane.

NARODNA KNJŽNICA v Beogradu je popolnoma uničena; etnografični muzej in tudi vsi drugi muzeji so oropani. Ljudske knjižnice v Beogradu in Skoplju so opljene in oropane.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE v Beogradu — skoro 5000 kvadratnih metrov — je popolnoma porušeno in razdrto.

V Srbiji, Sloveniji in ponekod tudi na Hrvaškem so šole — 200 do 300 — zasedene od vojaške oblasti. Od 20 do 30 vseučiliščnih profesorjev je bilo pomorjenih. Šolskih učiteljev so postrelili in pomorili na stotine, a dijakov od 3.000 do 4.000. Ogromno število profesorjev, učiteljev in dijakov je bilo poslanih v koncentracijska taborišča.

† Začetkom februarja t. l. je na Slovaškem umrl 80-letni Msgr. JOSIP TISO, predsednik Slovaške republike od leta 1939 pod naziško oblastjo.

SLOVENSKI GERILCI POBIJAJO ITALIJANSKE ČETE

London. — Po jugoslovanskih virih so se nedavno ostro spoprijele fašistovske čete in slovenski gerilci v "severo-vzhodni Italiji med Trstom in Kobaridom.

En sam spopad je trajal celih 24 ur in je stal Italijane 60 mrtvih. V nekem drugem spopadu pa je bilo ubitih 80 Italijanov. Slovenski četniki so na pohodu prišli vse do Vidma (Udine).

VOJAŠKO SODIŠČE VRHOVNEGA POVELJSTVA OBOROŽENIH SIL

SLOVENIJA - DALMACIJA, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbu v stvari proti:

MELIKU MILANU, sinu Franca in Marije Škofar, roj. v Ljubljani 20. aprila 1923, bivajočemu v črni vasi št. 135; JEVC FRANČIŠKI, pok. Franca in Jevc Marije, rojeni v Ljubljani 21. januarja 1923, bivajoči v črni vasi;

GLASIČU JOSIPU, pok. Martina in pok. Jere Kocjan, rojenemu v Iški vasi 15. marca 1895, bivajočemu v črni vasi. BOLTEŽARJU ANTONU, sinu Ivana in Marije Jeran, rojenemu v črni vasi 18. julija 1915 in tam bivajočemu.

VAJDI MATIJI, pok. Matije in Julijane Roje, rojenemu v črni vasi 9. oktobra 1903, tam bivajočemu delavcu;

ŽITNIKU FRANCU, pok. Ivana in Vidmar Pavle, rojenemu v črni vasi 16. februarja 1916, tam bivajočemu;

JAVORNIKU FERDINANDU, sinu Ferdinandu in Marije Mehle, rojenemu 21. julija 1921, v Ljubljani, tam bivajočemu;

FERJAN ANI, hčeri Mihaela in Hribar Frančiške, rojeni v Ljubljani 18. junija 1921, in tam bivajoči na Vodovodni.

MASLETU ANDREJU, sinu Andreja in Ivane Oven, rojenemu 19. julija 1904 v Waukeganu (Illinois), bivajočemu v Ljubljani — vseh 10 obtožencev je v zaporu. Obsojeni so v dosmrtno ječo.

Naadlje je izreklo sodbu dosmrtno ječe proti:

TOMCU VALENTINU, sinu Franca in Frančiške Gregorič, rojenemu v Podložu 7. febr. 1916, tam bivajočemu, nahajajočemu se v zaporu. Obtožen je bil:

zločina, ker je od junija 1942 bil član prevratne družbe Osvobodilne fronte in je pripadal vojaški organizaciji te družbe;

zločina, ker jev omenjenih okoliščinah posedoval in nosil orožje brez dovoljenja.

TRST IN ISTR

Nemški in italijanski časopisi so objavili 12 točk pogojev kapitulacije. Med njimi so tudi:

1. Italija bo morala oddati vso mornarico in zračno silo.

2. Italija bo morala prenehati izdelovati vse mehanične in metalurški predmete.

3. Italija bo morala razorožiti vso armado in smela imeti le policijo.

4. Italija bo morala izročiti Pantellerio, Tobruk, in drug strategične točke Angliji.

5. ISTRO IN VSO SEVERNOVZHODNO ITALIJO, S TRSTOM IN PULJEM BO MORALA IZROČITI JUGOSLAVIJI.

6. Več otokov v Jonskem in Egejskem morju bo morala izročiti Grčiji.

7. Italija se bo morala odpovedati vsem kolonijam, vključno Libiji.

8. Italija bo zbrisana z liste veselih.

9. Italija bo okupirana vojaško od strani zaveznikov za nedoločen čas.

PEQUEÑOS RASGOS BIOGRAFICOS
del Siervo de Dios

Monseñor FEDERICO BARAGA

Obispo - Misionero

en Sault Sant Marie, en Marquett, Mich. U. S. A.
(Nació el 29 - VI - 1797 — Murió el 19 - I - 1868.)

El Siervo de Dios, Federico Baraga nació el día 29 de Junio del año 1797 en el castillo "Mala Vas" perteneciente a la parroquia Dóbernič en Dolenjsko, Eslovenia, Yugoslavia.

Como hijo del conde Juan Baraga y de Catalina Jenčič, recibió en la Pila Bautismal el nombre de Ireneo Federico.

Sus primeros años los pasó en el castillo Trebnje. Para recibir la educación e instrucción adecuadas a su rango, los padres lo enviaron el año 1806 a Ljubljana, capital eslovena. Dos años después (1808) perdió a su solícita y virtuosa madre. Con la muerte de ella y no bien cicatrizada la herida de esta irreparable pérdida su corazón sufrió una nueva herida con la prematura muerte de su buen padre, acaecida apenas cuatro años después.

Para el huérfano Federico, adolescente de 15 años, hacía las veces de padre el padrino de confirmación, Dr. Jorge Dolinar, profesor en el Seminario de Ljubljana. Sus cursos secundarios los terminó el año 1816 con óptimos resultados.

En el otoño del mismo año matriculóse en la Universidad de Viena, prosiguiendo sus estudios en la facultad de derecho. Casi a fines de agosto del año 1821 coronó su carrera de abogado con el más loable éxito y calificación sobresaliente.

Durante los estudios en Viena, el Señor golpeaba continuamente a la puerta del puro corazón de Federico, sirviéndose para esto de su gran Siervo, más tarde San Clemente María Hofbauer.

Las llamadas del Señor fueron secundadas pronta y alegremente. Sin indemnización alguna, cedió el castillo paterno a su hermana mayor Amalia, mientras él dirigió sus pasos hacia el palacio arzobispal de Viena, para pedir la entrada al Seminario Mayor. Su vivo anhelo era conservar en continuo contacto con su director espiritual, el P. Hofbauer.

Pidió el respectivo permiso a su obispo diocesano de Ljubljana, solicitando las llamadas "letras dimisorias". Este se negó a dárselas, desuerte que debía nuevamente volver a Ljubljana y entrar allí en el Seminario diocesano.

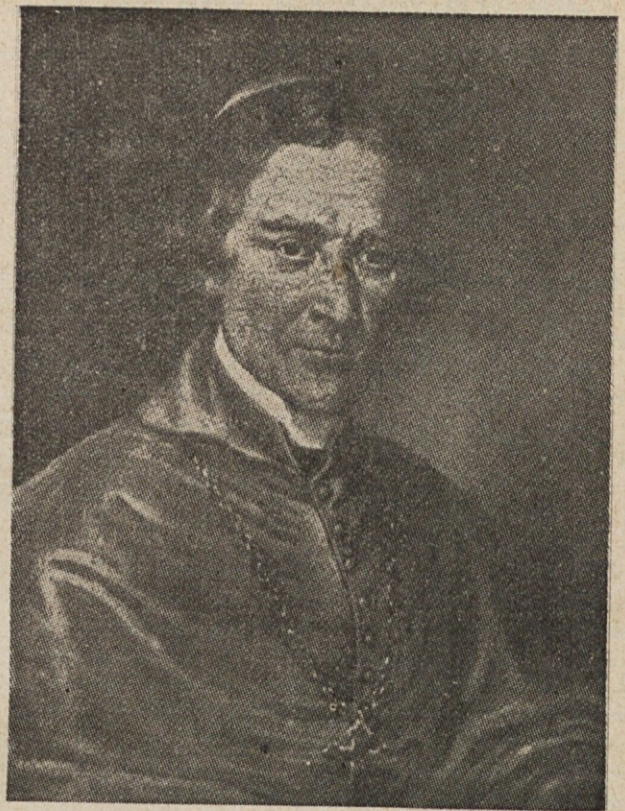
El día 21 de Setiembre del año 1823 fué ordenado en la catedral de la misma ciudad, y el día siguiente ofició la Primera Misa.

En el otoño de 1824 lo mandaron a Šmartno del Cantón Kranj en calidad de teniente cura. Allí desplegó sus actividades en el campo ministerial hasta el año 1828, año en que se trasladó a Metlika, donde se destacó por su celo apostólico y caridad digna de un santo. Mientras tanto el llamado de Dios insistía cada vez más fuerte, para llevarlo a un nuevo campo de actividad: las misiones. Así emprendió su viaje a América del Norte, para dedicar su vida a la conversión de los Indios. Llegó al nuevo continente el último día del año 1830.

Después de una preparación especial en Cincinnati, que duró tres meses, empezó su trabajo apostólico entre los Pieles Rojas, de los cuales se hizo el más grande apóstol, incansable en su labor hasta la muerte.

(1831—33): Gran River (1833—35); Lapoint (1835—43); se negó a dárselas, de suerte que debía nuevamente volver a L'Anse (1843—45).

El día 29 de Julio de 1853 fué nombrado primer Vicario Apostólico del Alto Michigan, al par que Obispo Titular

Božji služabnik Friderik Baraga, rojen v Doberniču, kaplan v Šmartnem pri Kranju in v Metliki, nato misijonar in škof, ki je največ storil za pokristjanjenje Indijancev. Vršil se že proces za njegovo beatifikacijo.

de Amisión. Fué consagrado obispo el 1º de Noviembre de 1853 en la catedral de Cincinnati.

Cuatro años después o sea el día 9 de Enero de 1857 quedó constituido como obispo ordinario de Sault, Sant Marie. En el mes de mayo del año 1866 trasladó su Silla Episcopal a Marquett en Michigan, donde se durmió en el Señor el día 19 de Enero del año 1868 y sepultado en la Catedral.

Hoy en día sus restos mortales descansan en la Cripta Episcopal de la Nueva Catedral.

SU VIDA SANTA Y LABOR APOSTOLICA

En cuanto a Su vida santa y labor apostólica bien pudiéramos resumirla en la máxima de aquella Sierva de Dios que decía: "Para con Dios hay que tener un corazón de Ángel; para con el prójimo un corazón de madre, y para consigo misma un corazón de juez".

Veamos en pocas palabras el ejercicio de esta máxima en nuestro Siervo de Dios.

Baraga tuvo un corazón de ángel para con Dios.

El amor hacia Dios era el móvil principal de toda su vida llena de sacrificios, por no decir de martirio.

Cuando hablaba de la infinita caridad de Dios, se le veía fuera de sí. Los testigos oculares aseguran que predicando en varias Noches Buenas de la caridad de Dios para con los humanos, interrumpieron las prédicas abundantes lágrimas de emoción.

Todas las obras escritas por él y de manera muy especial su correspondencia epistolar están sazonadas con espíritu de caridad desbordante. Un documento muy característico de su profunda devoción hacia el Sagrado Corazón de Jesús, entonces poro practicada todavía, es el devocionario "El Pasto Espiritual", escrito en esloveno ya antes de su ida América. Todavía hoy día es este uno de los mejores libros piadosos eslovenos.

Su amor hacia Dios informaba todos sus actos y lle-

Zadružništvo na Goriškem

KAJ PA KONSUMNO ZADRUŽNIŠTVO? Naša vas še ni bila zrela za tako konsumno zadružništvo, kakor se pojmuje to v krajih, kjer je mnogo industrije. Naš kmet je bil v prvi vrsti producent (proizvajalec), pridelal je sam doma veliko večino svojih najnujnejših življenjskih potrebščin in je bil zelo skromen v svojih potrebah; zato precej neodvisen kot konsument. Drugače je pri delavcu in nastavljenju, ki mora vse svoje potrebščine kupiti.

Radi tega je bila ta panoga pri nas manj obdelana. V nekaterih večjih naseljih so se pod vplivom raznih delavskih pokretov napravljali poizkusi, ki so se po večini izjalovili, deloma radi pomanjkanja potrebnega začetnega kapitala, deloma radi nesposobnosti trgovskega vodstva, vedno pa radi pomanjkanja pravilnega pojmovanja zadružnega delovanja. Za našega priprostega, socialno nepripravljenega kmeta je bila njegova lastna zadruga prav tako trgovina kakor zasebna "štacuna" in če je trgovec dajal katerikoli predmet ceneje nego zadruga, je šel k njemu.

Dobro so pa večinoma delovale tako zvane "Kmetijske zadruge", ki so združevale nakupovanje na debelo samo raznih nujnejših, obče potrebnih predmetov s prodajo pridelkov svojih članov, oziroma točneje s posredovanjem pri prodaji njihovih glavnih pridelkov.

Zveza je imela v svojih načrtih tudi ustvaritev centrale za vse podobne nakupovalne in prodajne zadruge, ali do izvršitve ni prišlo.

Kmalu po doseženi izmenjavi vseh kronskih vlog je

Nadzorovanje zadrug se je vršilo z največjo vestnostjo. Pri kočljivejših zadevah je spremljal rednega revizorja eden od drugih uradnikov. Pazilo se je strogo na redno predložitev računskih zaključkov in zapisnikov občnih zborov. Skrbelo se Zveza kupila lastno hišo. Radi splošnega položaja denarnega trga je bila prišla Goriška ljudska posojilnica, ki takrat še ni pripadala našemu krogu, v razumljive težave in nam je zato ponudila svoje nepremičnine v nakup za osemsto tisoč lir, da bi s tem prišla do likvidnega denarja. Kupčija je bila za obe strani ugodna. Nepremičnine so obstojale iz dveh dvonadstropnih hiš, katerih ena je imela glavno lice na Verdijevem tekalšču, glavni ulici goriški, druga proti Morellijevi ulici. Na lepem prostornem dvorišču med obema stavbama je bila še hiša z majhnim stanovanjem za hišnika. Pritličje hiše proti Morellijevi ulici smo preuredili za blagovno skladišče, pisarna je zavzela lepe zračne prostore v prvem nadstropju na Verdijevem tekalšču. Stanovali smo pa v teh hišah ravnatelj, dva naša inženirja, naš sluga, razne tuje stranke in pisec teh vrst.

Nastavljenec je bilo pri Zvezi v zadnjem času z menoj vred devet: ravnatelj Josip Bajec, inženirja agronomije Josip Rustja in France Pegan, revizor Josip Fegic, blagajnik Josip Abramič, dve uradnici in sluga.

Zelo važno je postalo za primorsko gospodarsko življenje zvezino glasilo "Gospodarski list", mesečnik, ki mu do takrat med Slovenci ni bilo podobnega. Medtem ko je bilo glasilo ljubljanske Zadružne zveze le strokovno zadružni list, je bilo naše glasilo poljudno obveščevalen mesečnik za naše kmečke gospodarje in podeželne zadrugarje.

vaba sus virtudes hasta la perfección.

Corazón de madre con los prójimos.

A las almas de sus prójimos las consideraba como perlas preciosas, redimidas con el infinito valor de la Sangre del divino Salvador. Por esta razón Federico no escatimaba medio alguno ni tampoco se atemorizaba ante ningún sacrificio para levantarlas de la corrupción y miseria espiritual.

Cuando estuvo en Šmartno de teniente cura, se levantaba ya a la 2 de la madrugada para rezar y confesar. En los contornos corría la voz de que en Šmartno se ganaba la "porciúncula" perpetua.

De todas partes afluían olas de gente que deseaban confesarse con el piadoso y celoso P. Federico.

Cierto día era llamado a llevar el Santo Viático. El río Sava, muy crecido, se llevó el puente. El santo no vaciló en arrojarse a la corriente que debía cruzar. Gracias al buen sacristán que lo cargó sobre sus hombros se salvó. Nunca veía peligros cuando se trataba de las almas.

Mas nuestro Federico no veía sólo a las almas. Ante su vista estaban también las necesidades de los pobres.

Un día regresó a la parroquia descalzo porque sus zapatos los obsequió a un pordiosero. En otra ocasión traía sobre sus hombros a un mendigo desfallecido, atendiéndole hasta que se restableció. Su comida la comían los enfermos, la mejor indumentaría la daba a los pobres y todo lo que ganaba lo distribuía entre los menesterosos. Solía decir siempre: "Lo que das al pobre lo tendrán otros."

Entre los Pielas Rojas era viajero incansable para buscar almas. Lo que respecta a los viajes y a su vida entre ellos, era un segundo San Pablo. Miles y miles de millas caminaba en toda estación anual, va sea entre los peligros de los caudalosos ríos y profundos lagos, suieto a los sufrimientos y fatigas, al hambre y sed, al frío e intemperie. Lo mismo que el Apostol de los Gentiles. Y no desolegaba su labor misionera tan solo con la palabra, sino también con la pluma. En sus apuntes se lee que escribió seis obras en el idioma esloveno, uno en alemán y cinco en idioma indio: obras todas de mucho volumen y literatura escogida. Muchas de estas

obras alcanzaron varias ediciones, que hasta el día de hoy hacen obra misionera entre los Pielas Rojas y sus compatriotas eslovenos, especialmente su "Pasto Espiritual".

También compuso él la primera gramática y vocabulario para los indios "chipeva" y "otava".

Para consigo era juez riguroso. Quería ocultarlo, mas le era imposible.

En Šmartno tenía lujosa al par que suave cama. No la ocupó nunca! Dormía sobre las tablas cubiertas con escasa paja. Carne comía raras veces, y aún más raramente probaba el vino. Los últimos 24 años de su vida, por un voto, no bebió más licores alcoholicos. Tal era el rigor de su vida que nadie de sus colaboradores perseveró a su lado. Acostumbraba a levantarse a las dos y media de la madrugada. Varias horas dedicaba a la meditación y preparación para la S. Misa, dando gracias una hora entera después de que acababa el Santo Sacrificio.

No es de admirarse que todos lo tenían por Santo, tanto sus compañeros de trabajo, cuanto los feligreses. El misionero Pirc, escribió: "El es sin duda alguna el más piadoso Sacerdote de la misión y el mejor misionero entre los Pielas Rojas. No le importaba otra cosa, que sólo aquello que conduce al cielo." Y la hermana Amalia, que estuvo un buen tiempo a su lado, escribe: "Oigo de él cosas que parecen sobrenaturales y que las puede hacer sólo un elegido de Dios." Lo mismo se hablaba de él en vida que después de su muerte y hoy ya están en vía los trámites para su beatificación.

Si algo podemos hacer, es rogar a Dios, a fin de qué, lo ensalce mediante los milagros a fin de que la Santa Iglesia le conceda el honor de los altares.

ORACION

Oh Dios Todopoderoso, Padre de la luz, del caul emana todo bien y que nos mandaste en el Siervo Obispo Federico Baraga a un maestro y pastor, atiende nuestras súplicas y ensálzale, para que sea inscrito ante la faz de la Iglesia Universal, en el número de los Bienaventurados. Por el mismo...

je pravtako za urejevanje zakonitih vpisov in sprememb v pravilih ali v vodstvu zadrug v združnem registru pri okrožnem sodišču. Pri težjih in zamotanih slučajih je sodišče samo največkrat pritegovalo naše uradnike kot izvedence.

Posebno pozornost je zveza posvečevala tudi urejevanju arhiva, v katerem so se hranila po najmodernejših načinih ustanovne listine, pravila, razni dokumenti in računski zaključki naših članic in vsa naša korespondenca. Bil bi to eden najvažnejših virov za naše združništvo in našo kulturno zgodovino sploh. Položili smo takrat tudi temelje za ustanovitev dobre zadržno strokovne knjižnice z nakupovanjem važne dosegljive literature.

AKCIJA.

Kdor se bo lotil pisanja zgodovine našega naroda ob Soči v tej burni dobi, ne bo smel pozabiti maloštevilno skupino mladih idealistov, ki so si sami bili nadeli ime "akcija", za katero pa izven nas ni nihče znal. V začetku nas je bilo samo sedem. Kot namen smo si bili postavili študij vseh potreb našega naroda in iskanje najprimernejših načinov, da se tem potrebam odpomore. Zanimali so nas vsi naši verski, socialni, kulturni, gospodarski in politični problemi. V pogostih sestankih smo najprej najnujnejša vprašanja obravnavali. Vsak član akcije je imel svoj referat in je dobival od akcije svoja naročila, ki jih je bil dolžan izvršiti z vsem vplivom, ki ga je imel na svojo okolico. Sankcija je bila naša vest. Lahko rečem, da so vse važne iniciative takrat izšle iz naše akcije. Takó: močno versko misiónsko gibanje za obnovo otopelega verskega življenja po vojni, kakor tudi razmah tiska, političnih, kulturnih, verskih in gospodarskih organizacij. Javnost nikdar ni vedela od kod prihajajo take iniciative. Iz previdnosti in radi večje gotovosti uspeha smo uporabljali razne taktike. Obdelovali smo recimo z veliko previdnostjo uplivno osebo, ki je stala izven naše akcije, dokler je nismo prepričali o potrebi željenih ukrepov. Večinoma je bil mož nazadnje sam uverjen, da gre za njegovo lastno pobudo. Nalogo takega obdelovanja smo si delili tako, da je bil uspeh vedno že v naprej zagotovljen. Da bi od nas odvalili vsak sum očetovstva, smo včasih še celo dozdevno nasprotovali takim "novotarijam" in med tem ko je eden izmed nas navdušeno zagovarjal predloženo pobudo, je moral drugi igrati vlogo nezadovoljneža. Tako niti naši lastni politični somišljeniki niso slutili, da smo bili dogovorjeni. Včasih nas je zelo zabavalo, kako so se navduševale razne osebe za naše pobude, ki bi jih prav gotovo ne bili sprejeli, če bi bili vedeli, da so izšle od enega iz akcije. Tu pa tam pa smo imeli tudi neprijetne posledice. Nekdaj mi je pripadla vloga posredovalca, ko je "akcija" hotela doseči neko ločitev, ki se nam je zdela potrebna v korist javnosti. Moje nesrečno posredovanje mi je prineslo pismen ukor pokojnega nadškofa dr. Sedeja, ki so mu bili seveda javili, kako sem se jaz "trmasto" postavljajl po robu taki koristni stvari.

V jasnejšo ilustracijo naj služi sledeča epizoda.

Po aneksiji našega ozemlja k Italiji, je bil prijavljen obisk italijanskega kralja v Gorici. Predsedstvo "Odbora vojnih oškodovancev" je sklicalo nujen sestanek, da se odloči o udeležbi pri slovesnem sprejemu. Kaj bi pravil, kako je bilo nam Slovencem pri srcu. Ali v odboru so bili ljudje vseh barv. Zato je bilo treba previdnosti. Na vsaki način smo hoteli preprečiti korporativno udeležbo odbora pri sprejemnih slovesnostih. Akcija je razdelila vloge. Meni, zastopniku Združne zveze, razen tega še ni bila rešena moja vloga za pridobitev državljanstva, je pripadla vloga posredovalca. Pri sestanku smo se morali vsi po vrsti izjaviti. Komunisti, socialisti in republikanci so govorili z vsem strupom proti, fašisti in nacionalisti so seveda besno reagiral. Lahko si mislite, da je nas Slovence laški dirindaj pustil precej hladne in trezne. Še dobro smo se zabavali. Prišla je vrsta name. Z zelo mirnimi besedami sem skušal pomiriti nastali vihar in povdarjati edino eno potrebo, ki bi jo morali imeti pri taki razpravi

pred očmi kot zastopniki vojnih oškodovancev, ali bi bila naša korporativna udeležba našim pooblaševalcem v korist ali ne. Desnica je sprejela mojo izjavo z burnim odobravanjem, levica, ne tako naivna, me je bila spregledala, da se kot Slovenec previdno izmikujem. Ali takrat nastopi kasnejši poslanec (član akcije) in moj posredovalni predlog po načrtu tako strahovito zdela, da me je bilo skoro v resnici sram prevzete vloge. Odbor vojnih oškodovancev ni sprejel kralja, sedanjega "cesarja".

Ker sem že pri obnavljanju spominov, odpustite mi, če tu navedem še, kaj sem doživel, ko sem si čisto privatno ogledal to komedijo. Narod, ne prav številen, se je zbral več iz radovednosti nego iz navdušenja na goriškem Travniku, kjer se je imel pokazati kralj z balkona nekdanjega okrajnega glavarstva.

Najprej sta se pokazala kraljica in vojvoda d'Aosta. Nato je prišel na balkon moj dobri stari prijatelj, uradni sluga, ki je bil v tej službi že pod pokoino Avstrijo in položil na sredo med obe odlični osebi predmet, ki ga nismo mogli videti s trga. Slednjič pride kralj in se postavi med kraljico in vojvodo. Kljub tistemu predmetu, ki ga je imel pod nogami je bil videti revček neznansko smešno maiben in klavern med omenjenima, kraljica je po postavi prava Črnogorka, vojvoda ni bil nič manjši. Pa se zraven mene oglasi počestni paglavc: "Chala, chala ce chandelós". (Glei, glei, kakšna svečnika). Ljudje okoli pa vsi v nepridržan smeh. S takim razpoloženjem je tudi goriški Furlan sprejel njegovo "veličanstvo". To je bilo menda pred štiriindvajsetimi leti. Sedaj po Mussolinijevem padcu si domišljuje gosrod Badoglio, da bo povrnil Italiji mir z obnovitvijo že nekdanj zelo dvomljive avtoritete tega vladarja.

(Nadaljevanje)

HVALJEN BODI, GOSPOD!

Strmite in občudujte Gopodovo moč,
zapojte hvaležni mu slavospev! Hvaljen bodi, Gospod!

Tvoja je slava in Tvoje je veličanstvo,
minljivo, ničvredno pa vse človeško bahaštvo!
Hvaljen bodi, Gospod, naš maščevalec, naš rešenik!
Kdor v Tebe zaupa, nikdar prevaran ne bo:
Ti sam si velik in dober in prizanesljiv.
Še prevzetnemu kazen predolgo odlašaj.

A slednjič, gorjé, samo migneš s prstom
in kakor napihnjeni mehurček razblini se v nič mogočnost
Hvaljen bodi, Gospod! [trinogov.

Kakor če sproži se kamen z višine
in plaz bobneče zgrmi mimo nas v prepad,
puščajoč za seboj opustošenje, kamor nam sega pogled:
Še dolgo ne umiri se kakor iz sna preplašeni odmev,
s strahotnim grmenjem skakaje od stene do stene,
nazadnje se le izgubi godrnjaje v daliavi —
Ko stre se v prah vsa gizdava moč krivčneža,
pa zvrne s prestola oholosti svoje se kruti nasilnik,
s seboj povleče v padcu brezbrojno druhal peklenške zalege,
ki dolgo se solnčila je v njegovem sijaju.

Gorjé! Vsemogočni, presilni, kako Ti maščuješ!

Gorjé! Ti sam si neizprosna Pravičnost, nebeški Vladar!
A mi, Gospod, ki revni, zaničevani, zaupamo le v Tebe,
čakamo. Ti si nam Oče, vsi Tvoji otroci.
Pričakali homo! da izpolni se Tvoja pravičnost!
Zares si strašan, o Gospod, zares si velik, Gospod,
Nad vse čudovit si, Gospod, v svoji jezi!
Hvaljen bodi, Gospod!

David Doktorič

UNA PAGINA DE HISTORIA

Los turcos primeramente aliados, después conquistadores del decrepito imperio bizantino, a mediados del siglo XIV se afirmaron definitivamente sobre el Helesponto y durante el reinado del sultán Murat (1359—1389) trasladaron su centro de operaciones a territorio europeo. Ya en 1361 tórname *Odrin* (Adrianópolis) capital de los sultanes. La victoria de los turcos en *Kosovo polje* (Campo de mirlos) en 1389 dió el golpe mortal tanto al estado medioeval serbio, como al de Bulgaria con la caída de *Tirnovó* en 1393. Por encima de los restantes principados balcánicos — completamente dependientes de la voluntad del sultán — los turcos se abrían camino hacia las comarcas húngaras, croatas y eslovenas. Hungría, bajo el cetro del rey Sigismundo, empeñábase en desviar el peligro que amenazaba al mundo cristiano, empero el éxito era casi nulo. En 1396 el rey Sigismundo sufre una derrota aplastante cerca de Nicopolis. Los eslovenos enganchados en las tropas de los condes de Celje, que colaboraban con los húngaros, se enfrentaron por primera vez con los turcos. La primera aparición de los turcos — venidos de Bosnia — en suelo esloveno acontece entre 1408 y 1411 alrededor de las ciudades *Metlika* y *Černomelj*. En 1415 el huracán turco se lanza sobre Hungría. Del grueso principal los turcos apartaron fuerzas, que pasando las comarcas eslovenas *Bela Krajina* (Carniola blanca) y *Dolenjsko* (Carniola inferior) llegaron hasta las mismas puertas de la capital eslovena — *Ljubljana*. El suscto era mayúsculo. Reúnense el patriarca de Aquilea, el parlamento de *Furlanía*, los condes de *Celje* y los Habsburgos para deliberar sobre la conjuración de este terrible azote. Como advertencia de la marcha de las hordas turcas se decidió encender formidables hogueras en las cimas de las montañas. Entre 1469—1583 los turcos azotaron año tras año las provincias eslovenas tal vez sin el propósito de conquistarlas sino con la intención de robar cristianos y mercaderías. Los puntos de partida para tales saqueos eran Bosnia y la Servia septentrional.

La desaparición del déspota serbio en 1459 y el fin del reino de Bosnia en 1463 abrieron a los turcos las puertas de par en par a través de los ríos Danubio, Sava y Una para atropellar territorios húngaros, croatas y eslovenos.

Las autoridades estatales empezaron a fortificar los villorios; muchos de ellos fueron proclamados ciudades, para tener nuevos puntos de defensa contra los turcos. Las autoridades eclesiásticas, por su parte, establecieron indulgencias, ejercicios religiosos como también el reclutamiento de guerreros e implantaron el "impuesto turco" para atiquillar el enemigo hereditario del cristianismo.

Todas estas medidas antiturcas de las autoridades estatales, eclesiásticas, provinciales y locales eran en vano. Falta una eficaz organización defensiva; el reclutamiento de un ejército regular era ejecutado lenta y torpemente, cada comarca, y en ella cada clase, era dejada libre a si misma. El imperio, encabezado por el impotente emperador Federico III deliberaba, consultaba, prometía sin cesar, más los resultados prácticos eran por demás magros. Apenas abandonó el turco la cresta de montaña llamada "*Gorjanji*" y el río lindante "*Kolpa*", se esfumó el entusiasmo contraturco y de nuevo empezaron las rencillas domésticas. La presteza relampagueante con la que los turcos aparecían y desaparecían, dificultaba grandemente la defensa. Los centinelas en la frontera, los relatos epistolares llamados "voces turcas" traídos por mandaderos especiales a los húngaros y croatas y de ahí a las comarcas eslovenas, y las hogueras y otras señales sobre las montañas anunciaban el inminente peligro. Guarneciéndose los nobles se ocultaban en sus castillos fortificados, el burgués tenía su escondite en las obras de defensa. Los carintianos erigieron en sus confines provinciales poderosas fortalezas; los venecianos hicieron otro

En la Edad Media se entronizaba el rey en Eslovenia con una ceremonia tradicional, cuyas palabras eran expresadas en el idioma del país, a pesar de ser el rey de habla alemana.

Poslednje ustoličenje na Gosposvetskem polju l. 1414.

tanto en el *Predil* y a lo largo del río *Soča* (*Isonzo*). El más expuesto era el campesino, si bien este se conglomeraba con sus familias, animales y mercaderías alrededor de las iglesias, formando así una especie de fortaleza llamada "*tábor*". Algunas eran fortificadas con el sumum de la ciencia defensiva de aquel entonces. Estos "*tábores*" bien que mal defendían a la población de los ataques turcos, pues estos ni eran dispuestos ni preparados para un asedio largo. Un asalto relámpago acompañado de un saqueo veloz, era el blanco de las numerosas incursiones turcas en territorio esloveno. En 1471 eran excepcionalmente vastas y cruentas. Sobre todo devastaron la región de *Celje* y *Laško* en la provincia *Estiria*. "Todo lo que alcanzó el sable turco, está quemado y convertido en un desierto" escribió a la sazón el lugarteniente de *Celje* al parlamento de *Ratisbona*, que deliberaba sobre como se podría salvar el mundo cristiano del infierno turco.

La inundación turca iba de mal en peor. En 1472 quemaron la iglesia decanal en *Cerknica* y la de *San Pedro* en *Ljubljana*, inundaron todas las comarcas habitadas por eslovenos y llegaron a las llanuras de *Furlanía* hasta *San Daniele*. Los clamores de las autoridades al parlamento de *Ratisbona* terminaban así: "Los niños están sin padres, la miseria del pueblo grita hasta el cielo, los cadáveres humanos siembran campos y caminos desde el río *Kolpa* hasta el río *Drava*, la atmósfera está saturada de las humaredas de las casas y villorios incendiados". También esta vez los turcos desaparecieron tan rápido como llegaron.

Si bien los turcos asaltaban año tras año a veces hasta el río *Piave* en *Furlanía*, la culminación de los asaltos turcos lo marca el año 1478. Las fortalezas erigidas a lo largo de los confines entre *Carintia* y *Carniola* eran impotentes para contrarrestar la fuerza turca. Las fuentes históricas de aquella época calcularon las fuerzas otomanas en más de 150.000 hombres. Esta vez llegaron tan lejos como jamás antes ni después. Internáronse en las comarcas alpinas alemanas como ser: *Tirol*, *Bavaria*, *Salisburgo*. Una especialidad de los turcos era: llevar toda la población joven, tanto hombres como mujeres, hasta la edad de 20 años al cautiverio donde la turquizaron. De las comarcas eslovenas vaciaron así un 70% de la población. Que de tales éxodos forzados surgieron muchos dramas y tragedias, es de imaginar. La literatura eslovena del siglo XIX está impregnada de tales episodios. La obra maestra de la referida literatura es la "*Miklova Zala*", historia de una niña valiente, raptada por los turcos.

Stric z Amerike

— Bara, Bara, ge pa stel?... Vej lekaj nikoga nega doma? — so zvali poštar Janoš pri preklitnij dveraj pri Logarovij.

— Jaj, krščan boži! kak sam se zosagala; nej sam vas včasi mogla spoznati po glasi. Ka pa te je novoga Janoš lekaj nekše pismo mate za nas? Mislila sam, ka so Novine, — so se čüdüvali Bara, gda so Janoš v velkoj torbi prekapali i nekaj iskali — vej je ešče šmrkavec naš Jožek, pa njemi li morrem plačati "Mladoga Prekmurca", ka jako rad čte; pa meni se tüdi vidijo, ka tej mladi gospödjje jako fajn notri pišejo. Samo, ka je gnjes sreda, Novine pa navadno v soboto pri-dejo...

— Nej so Novine, nej, liki nekši brzovjav iz Zagreba, tak mi je poštarica pravila. No, tü podpišite, ka ste v roke prijali...

— Jaj, križ boži, vej pa znan nej rejsan! Kakši br... br... jav, ali kak ste že pravili, bi pa nam što poslao, pa šče cilou z Zagreba?... Jožek! Jožek! ge pa si, dete moje? friško odi se, ka eti knigo podpišeš!... Znete Janoš, ka že jes slabo vidim, pa tüdi slabo pišem. Vej v najnom časi nej bilou telko škol, pa vsega toga, kak zdaj je, pa smo se li prekopali do tega mao. Joožčeeek! aj, tij šmrklavec gidi, ge se pa vlačiš tak dugo!?

— Vej pa nemrem skočiti doli s hüte z bilicami v šörci! — je larmao Jožek na lestvici na gümli. — Ve se pa paščim, pa nemrem zleteti naednok.

— Hm! hm! što bi pa nam tou mogoje poslati z Zagreba, vej pa mi nikoga tam nemamo takšega.

V tom časi je prišeo Jožek z bilicami v šörci i podpisao knigo z na vse kraje ležčimi slovami.

— No, zdaj pa gori vtrgnite, ka mo vidili, što vam tou pošila.

Bara so s trepetajočimi rokami gori vtrgnoli brzovjavko, je vse prelükali i dali Jožeki, ka je naj prečte. Brzovjav se je glaslo: "Draga nevesta! Pridem vütro ob desetoj. Či moreš počakaj. — Janči."

— Pet ran! Tou pa naš stric ide z Hamerike domo!...

Kak mi eti v prsaj bije!... Lekaj bom mrtva!... — so komaj spregovorili Bara od začüdenja.

Janoš so se poslovili i oðišli. Za pol vöre je e celo selo znalo, ka Logarov Janči ide domov z Amerike.

V celoj okroglini so znali, ka je Logarov Janči meo srečo v Ameriki, pa se jako obogato. Domo je jako malo gda pisao. Tem hole so pa drügi pisali od njega. Tak je ednok Vrnjeov Tonči pisao, ka je Janči na pol milijonar, pa ka je šče njemi delo spravo, i gda je nej büo v deli, njemi je s penezi večkrat pomagao. Tüdi drügi so Jančija hvalili.

Logarov Janči je buo dovec. Gda njemi je brat Marko, Barin mož, vö plačao, sta z ženov Katov oðišla v Ameriko. Kata njemi je tam za edno leto vmrla. Janči bi se lejko drügič öženo, pa se nej šteo, preveč je rad meo svojo Kato. Slüžbo je meo dobro: sprva je meo pri nekšem milijonari konje na skrbi, potli je pa prišeo v fabriko, gde je za kratek čas postao nadzornik. Tak je lejko pomagao svojim rojakom. Pa njim je tüdi pomagao; na stara leta bi pa rad svoje čunte odneso v rojstno ves, kak je večkrat pravo.

Dokeč je živo brat Marko, tečas je šče kaj pisao domo, po njegovoj smrti pa jako malo. Vzrok tomi je büo tüdi Barin dugi jezik. Gda njemi je Marko, — Bog njemi daj düši dobro — vö plačüvao, te so njemi Bara nikaj takšega poblebetnoli, kak že tou pri ženskaj navada, ka či se bratje v meri dilijo, te že one nekaj takšega najdejo, ge si jezik brüisijo pa med brati svajo delajo. Tüdi Jančiji je za tisto reč dugo žao bilou. Nazadnje je pa li pozabo. — Ka bom se čemerio, vej mi tou tak nikaj ne pamaga, si je mislo. Bara so znali, ka je Janči na njij čemerem, pa so za toga volo nej čakali njegovij pisem. S tem bole pa jij je iznenado njegov brzovjav.

Gda so Bara malo k sebi prišli, je Ančka travo domo prinesla. Včasi je zvedila, ka je novoga. Tüdi njoj se je čüdnono vidilo; po drügom kraji pa se je veselila rekši: vej či drügo nej, bar eden svilnati robec mi stric prinesejo. Tüdi Jožek je delao račune na amerikanski gvant, i — cilou na zlato vöro. Največ so šče pa čakali Bara sami. Vej so znali, ka či Janči domo pride, ka do te oni po njegovoj smrti herbali cejli njegov tau, pa more biti ešče prle. V dühi so že gledali lepo zidano hižo. Računali so, štero zemlo bi bole vrejdo bilo küpiti, ali tisto Zeljovoga Petra na Gredaj, ali pa Repnoga Pavla v Vüdini. Vej, či več nej, dva plüga zemlé,

Todos estos ataques turcos repetidos año tras año, los eslovenos los sentían doblemente por haberse asociado al azote turco nuevas dificultades. El emperador Federico y el rey húngaro Mateo Corvinus, ambos regentes cristianos, que cono "suprema ratio" debieron interesarse por la defensa de la cristiandad — se enemistaron y entraron en guerra en 1480.

Las aspiraciones políticas del rey húngaro se tornaron cada vez más visibles: arrojar a los Habsburgos entre el Danubio y el mar Adriático, sustituirlos por la dinastía de los Corvinos, creando un conglomerado estatal que, encabezado por Hungría, podría asumir la defensa contra los Otomanes.

Mateo Corvinus cosecha grandes éxitos. Viena se le rinde en 1485. El territorio entre Drava y Mura lo conquista íntegro. Mas finalizando, el año 1489 llega un armisticio; aún no estaba afianzada la paz, cuando en 1490 muere Mateo Corvinus, sin dejar herederos. Con la muerte de Mateo empezó a desmembrarse el poderío húngaro en las regiones alpinas. Los representantes de Vladislao, el checo, que en 1490 fué coronado rey de Hungría y el hijo del emperador Federico, rey Maximiliano concertaron en 1491 la paz en Bratislava.

En el rey Mateo, cuyos éxitos en las comarcas alpinas y eslovenas, eran tan sólo un corto destello, veían los Eslovenos de su época un regente, que los podría salvar de los tormentos turcos y otros pesares, ssutituyendo al Habsburgo Federico,

por doquier burlado y desdeñado. A la sazón ya era mucho, que las tropas de Mateo no incendiaran y saquearan por donde pasaban. En el idealizado rey Mateo de la canción popular eslovena está condensada la aspiración por la paz, expresado también en infinidad de leyendas y cantos populares.

La esposa del rey Mateo era la princesa Beatriz de Aragón, que en el año 1476 viajó como novia real por las provincias eslovenas a la corte de Hungría, cuando apenas aquellas provincias habían sido abandonadas por las hordas turcas. En la canción popular la simpática princesa ocupa un sitio imperecedero.

Hacia la terminación del siglo XV los asaltos turcos a Eslovenia se apaciguaron un tanto. El sucesor del sultán Mohamed († 1481) no era belicoso, tratando de evitar los ataques y salteamientos de sus subalternos. También el emperador — mediante el pago de una suma crecida — logró un armisticio. Después del año 1494 cesan por largo tiempo los asaltos otomanes al territorio esloveno. Repetidos armisticios concertados con el sultán por el rey húngaro Vladislao y el emperador Maximiliano, alejaron el peligro turco de las comarcas eslovenas.

Entretanto murió en 1493 el viejo emperador Fedetico III. La época gubernamental de su sucesor e hijo Maximiliano I coincide no tan sólo en asuntos turcos sino también en otros órdenes, con la llegada de tiempos nuevos.

Un pueblo típico esloveno.
Pertoča, v Prekmurju, po maši v nedeljo.

tou gvišno kúpimo. Tak so si računali mati Bara.

Što bi tisti dén prišeo k Logarovim, bi mislo, ka se na gostúvanje pripravljajo, telko pucanja je bilou vsešerom. Ančka je z male hiže vse vó znosila i prezračila postelino. Mazati je zato nej trbelo, ka so pred ednim mesecom namazali. Samo par mišijj lúkenj je zateknola. Po kotej je zme-la pavočino i po trikrat obrisala prah po klopej, pa se njoj ešče li nej čisto vidilo. Túdi posteo je bole visoko napravila kak navadno, pa na njou prestrela najbouše lenove prte, tak, ka do stric ja na mejkom spali. Jožek je pa vóni po škednji pucao. Samo mati Bara so se pa ta hodili, davali povelja i z Jančijovimi dolari račune delali, za delo so pa skoro nikše nej prijali. Vidilo se, ka so njim dolari bole pri srci kak pa Janči. Túdi k Lükovomi Marki so skočili i ga naprosili, či bi šteo iti na drugí den s koleslinom na kolodvor Jančija čakat.

— Pa tisti vekši koleslin vzemi, pa samo eden sic gori deni ka bou vekši postor za kufre. Či pa li nebi bilou mesta, te pa ge tam v Lendavi nahajta tisto, ka nade moglo gor; najbouše bou, či pri Pavli nahata. Jes tak nebom mogla iti, pa Ančka túdi nej; Jožek šče pa deca. Dobro, te pa samo tak napravi, pa ne pozabi Jančiji povedati, zakaj ga nišče nej prišeo čakat. Vej zna, ka moremo malo kaj vred djati, ka tak mamó vse zapuščeno, ka me samo sram, pa ka si nebi Janči mislo, ka smo vsi manjaki pri hiži — so priporočali Bara Lükovomi Marki, gda njim je obečao.

Tisto noč so Bara nej mogli zaspati, telko skrbij njim je hodilo po glavi. Nej so znali, ge bi djali kufre, ka nebi na vlažnom bilij, pa ge jij nebi mogli obiskati nezaželjeni gostje.

— Hiža je mala; kamra šče izda méša. V kleti? . . . tam je nej gvišno. V prekliti? . . . tam je túdi nej skrito, pa šče vlažno je. . . Naj bou! vej že vütro nikak napravimo, — so se potolažili i končno zasпали. Samo ka so nej mirno spali. Senjalo se njim, ka je prišeo Janči s telkimi kuframi, ka so hižo i preklit ž njimi napunili. Pa kak so vsi velki bilij! Komaj so štirje ednoga notri spravili: — V tom je svilnato platno; v etom je pa porcelanasta pa kristalna posoda; v tom žutom je pa radij pa grefefon — je razlagao Janči. — Pet ran! Čüješ Jožek! ešče radij pa grefefon so stric prinesli; pa ešče püško pa vrgolijo (samokres) — so zvali Bara Jožeka v senjah. Jožek je s takšov silov prileto ka se v prag opotekno i bi gvišno v prekliti z nosom jamo napravo či ga Bara nebi zadržali. — Pri tom so se Bara zbudili.

— Joi, kak se mi lepo senjalo! Nekaj pa že li prnese, da se mi takše senja.

Túdi Ančka je nemirno spala. Tak se njoj je vidilo, ka je s pajdašicami k meši šla, pa je ves gvant svilnati melo,

nej samo robec, kak si je računala. Samo ka je nekam naopak búo napravljen te gvant. Túdi Ančki samoj se je tak vidilo. Reklin je tak velki búo ka bi trij Ančke notri šle, pa je samo eden rokav meo. Janka pa je naprej tak duga bila ka je na njo stopala, zadnja pola je pa na dva pendnja kra-čiša bila. Ančko je jako sram bilou. Túdi dečki so se njoj smejli. Dekle so pa malo nej nore bile, tak se njim je vidila ta „nova moda“. Raščenova Verona, tista ka je s Francije prišla i se po noči skoz Pariza pelala, je pravila ka je tou prava pariška moda, ka v Parizi zdaj vse tak majo. Cesne-kova Mariča njoj je pa pravila: Jes sam túdi z Francije prišla pa sam nindri nej takše obleke vidila. To je prava ameri-kanska moda. Ka misliš, ka se amerikanci tak nosijo kak v Franciji? Vej šče moški ka z Amerike pridejo majo inačiši gvant, nej ka ženske ne bi.

— Ka te tij bole znaš kak jes, ka sam se skoz Pariza pelala?? Tij si šče v Parizi nej bila — jo je včasi Verona dol dobila. Mariča je več nej znala kaj i je túo postala. Ve-rona pa se je gízdamo nasmejala, zadovolna, ka je zmagala.

Če se je Jožeki túdi kaj senjalo, nevem, ar mi je nikaj nej šteo povedati.

Tak je našim Logarovim minola noč. Komaj je sunce gori šlo, se je že pripelao Lükov Marko i se pri Logarovoju hiži stavo. Bara so šče njemi ednok tanače dali, kak naj Jan-čija sprime, pa kak naj s kuframi napravita.

— Mati, štero kokoš pa naj zgrabim? — je pitala Ančka, gda so Bara notri prišli.

— Vej sam pa pravila, ka tisto hubasto, ka sam jo zato štela odati, pa je kupinar nej šteo zeti, ka pravo, ka je betežna, či je glij nej, ka je takša mirovna, ka jo mast mantra.

NAŠ "CAPATAZ" PREFRIGANIČ

Političnega strokovnjaka želite? Glej ga no spaka! Vsekakor to sem jaz, vam dobro znani "capataz", največja glava cele kolonije in koder se zastava naša vije: To Luka sem Prefriganič, jaz poštenjakovič, pa ptič.

Politika le v meni vsaka tu najde strokovnjaka, domača kajpada dodobro znana mi je vsa. Z ministri vseh zaveznic se jaz tikam, v državne vse skrivnosti nos svoj vtikam: To Luka jaz Prefriganič in poštenjakovič, pa ptič.

Politika, zakaj pa naša ne ješpren ni ne kaša? Za nič ministri vsi so naši, táko zdravja mi. Poslušali naj bi, kar jaz svetujem, modrosti tajne vse ki spregledujem: To Luka sem Prefriganič in poštenjakovič, pa ptič.

Da to so dobri diplomati? Ali znajo pa lagati? Neprekosljiv da sem intrigam mojster in lažem, to dobro ve vsa naša kolonija. Brez mene kje se najde spletkarija? Trdim vam jaz Prefriganič in poštenjakovič, pa ptič.

Rojeni društvom sem predsednik. Zgovorni sem besednik. Veljati mora pa, kar moja glava vam gofljá. Drugače vsi, le dobro čüjte, intrig se mojih kar varujte! To pravim jaz Prefriganič in poštenjakovič, pa ptič.

Glei, narod moj, tu tvoj voditelj, edini osrečitelj, vsekakor sem le jaz, zaslužni, slavni "capataz", največja glava cele kolonije in mile naše majke domačije. Če drug me ne, hej jaz sem tič, se hvalim sam, Prefriganič.

DR. BENEŠ O EVROPSKIH FEDERACIJAH

„Lahko je izdelati načrt za federacijo v pol ure, toda važno je, kako bo delovala.“

To so besede češkoslovaškega predsednika, Edvarda Beneša, v katerih je na kratko izrazil svoje prepričanje, da bo mogoče ustvarjati federacije evropskih držav šele takrat, ko bo Hitler premagal, in v skladu z voljo vseh zedinjenih narodov.

Dr. Beneš bide zdaj že drugič v svojem življenju boj za osvoboditev svoje domovine izpod nemškega jarma. Svojo prvo bitko je dobil v letu 1918, ko je bila ustanovljena Češkoslovaška Republika; svojo zmago je zopet izgubil, ker ostala Evropa ni uspela zgraditi močne skupne fronte proti nemškemu napadalcu.

Tudi to pot zaupa v zmago, toda obenem je tudi globoko prepričan, da morajo zedinjeni narodi zares ostati „celota“, ako hočejo ohraniti svojo zmago.

Dr. Beneš je orisal svoje misli 21. maja ja na konferenci časnikařev. Prepričan je, da je možno ustvariti federacijo širom vse Evrope — v vzhodni, zapadni, severni, južni in srednji Evropi. Toda potrebno je, je povdarjal, da osvobojeni narodi sami odločajo o tem, kako bodo izgrajeni.

Češkoslovaška vlada v izgnanstvu in poljska vlada v izgnanstvu sta sklenili pogodbo za tesno sodelovanje po vojni. Podobno pogodbo imati obe vladi s slično grško-jugoslovansko zvezo. Nekateri politični opazovalci so mislili, da bodo ti sporazumi služili kot temeljni kamen za zgraditev močne srednje-evropske organizacije.

V teku teh zadnjih mesecev pa se je stališče češkoslovakov napram ideji federacij občutno ohladilo. Pojavili so se znaki, da se Sovjetska Unija boji teh grupacij, ki bi mogle biti naperjene proti njej, kakor je bil po zadnji vojni „Cordon Sanitaire“, ki je bil sestavljen iz malih držav. V nasprotju s drugimi državami te skupine, je češkoslovaška svojo zunanjo politiko vedno vodila na temeljih sodelovanja s svojimi slovan-skimi brati na Ruskem.

Stališče dr. Beneša, ki je tu prišlo do izraza, odgovarja želji češkoslovakov, da sodelujejo s Sovjeti. Ponovno je povedal, da ima namen potovati v Moskvo, ko se povrne s svojega obiska v Zedinjenih državah; zanikal pa je, da je njegov namen — kar so trdila nekatera poročila — preseliti del svoje vlade v rusko prestolnico, oziroma da ima namen igrati vlogo posredovalca med Sovjetsko Unijo in poljsko vlado v izgnanstvu.

Dejal je, da bo treba izdelati idejo federacije takrat, kadar bo osvobojena Evropa imela možnost, da na demokratičen način izrazi svoje čustvovanje. Poraz Nemčije, ki je največja protidemokratska sila, bo dajal ideji demokracije ogromen razmah širom vse Evrope, je zagotavljal časnikařem. In takrat, ko bo Evropa zopet vsaj nekoliko pomirjena, ko bosta vladala mir in red in ko bo tudi dovolj oskrbe, takrat bo prišel čas, da se začne delo ustvarjanja federacij.

Predno bo prišlo do tega, je povdarjal, pa bo prišla do izraza grenka jeza okupiranih dežel proti nemškemu osvovjevalcu. Teško je reči že sedaj, kakšna bo ta reakcija, toda naglašal je, da je „vsak pošten človek“ v Evropi z vso jasnostjo spoznal kako „hudobna in roparska“ je Hitlerjeva vojna.

Prerokoval je, da bo razsul Nemčije

tudi to pot prišel naenkrat in popolnoma nepričakovano, prav kakor v letu 1918, ako ravno šele po jako dolgem in srditem boju. Takrat, je dejal, bo vsak nemški vojak hrepenel le za tem, da se čim preje povrne v Nemčijo. Ako bo takrat na primer, vzhodna fronta še vedno na Poljskem ali celo še dalje na vzhodu bodo morali prehoditi zelo dolgo pot skozi ozemlja polna sovražnega prebivalstva.

Njihova pot, je dejal, bo morda „polna strašne groze“.

Spominjal je na tragično pot nazaj skozi Balkan armade generala Von Mackensena, ki je ostala brez oskrbe v sredi prebivalstva, v katerega deželah so divjali boji od začetka do konca vojne. „Razpad Nemčije bo najbolj dramatična slika te vojne“.

ZEDINJENA SLOVENIJA POD OKRILJEM VELIKE JUGOSLAVIJE

Kljub strašni bolečini in strahotnemu trpljenju vse slovenske domovine od Krna do Gospe Svete in Podjunske doline pa vse do Prekmurskih ravnin, mislijo zvesti sinovi naroda bolj ko kdajkoli na ureditev svoje bodoče domovine. Prejeli smo iz Slovenije načrt slovenske bodočnosti, ki ga priobčujemo:

1. Osvobojenje in obnova narodne države Jugoslavije, zgrajene na osnovah enakopravnosti in socialne pravice. To je

Los cinco hermanitos.
Iz naših davnih spominov.

program slovenskega naroda, ker samo na teh osnovah mu bo zajamčeno nacionalno življenje v svobodi, miru in blagostanju.

Jugoslavija, kot najmočnejša država na Balkanu mora organizirati Balkan politično in gospodarsko in ustvariti z Bolgari tak sporazum, da bo južnim Slovanom zajamčen razvoj v miru in slogi.

Jugoslavija mora najožje sodelovati z Rusijo in z drugimi slovenskimi državami.

2. V Zedinjeni Sloveniji morajo biti združene v okviru Jugoslavije vse pokrajine, kjer živi slovenski narod oziroma kjer je bil v prejšnjem stoletju strnjeno naseljen. Slovenske meje morajo imeti tudi strateški značaj. Slovensko ozemlje mora razpolagati s delom Jadranske obale v svrhu trgovskih in prometnih zvez s Sredozemljem.

V taki narodni formaciji bomo naši Slovenci dokončni izraz svojih idejlov: „ZEDINJENA SLOVENIJA V VELIKI SVOBODNI JUGOSLAVI“.

3. Notranja ureditev Jugoslavije se ima izvršiti v soglasju z vsemi sestavnimi deli nove Jugoslavije na temeljih enakih pravic in dolžnosti.

Edinost državne oblasti je zastopana po ustavnem vladarju Kralju Petru II., ki simbolizira usodno povezanost vseh Jugoslovancev.

Glavne naloge državne skupnosti so: mednarodni odnošaji, obramba državne samostojnosti in teritorialne nedotakljivosti, splošne smernice za harmonično živ-

Jugoslovansko podporno društvo SAMOPOMOČ SLOVENCEV vabi na

PLESNO VESELICO

ki se bo vršila

19. SEPTEMBRA POPOLDNE
v društvenem lokalu

CENTENERA 2249.

IGRA SLOVENSKE ORKESTER

ljenje posameznih državnih delov na podlagi edinstvenega, pravnega, gospodarskega in socialnega reda.

4. Nova Jugoslavija mora zajamčiti častno mesto delavcem vseh vist. Prva skrb nove državne uprave mora biti, gospodarski, socialni in kulturni napredek kmetov, delavcev, obrtnikov in sploh vseh nižjih slojev naroda.

Priznavamo zasebno lastnino v pogledu osebnega kmečkega, obrtnega in maloprodajarskega gospodarstva, zmetujemo pa kapitalistični gospodarski red. Organizirali bomo tak gospodarski red, v katerem bodo državne in splošne koristi pred koristmi posameznikov. Kapitalistična podjetja bodo socializirana.

Država ne sme obdavčiti življenja neobhodno potrebnih potrebščin. Državljan z minimalnimi dohodki, ki so potrebni za njegovo ekzistenco, ne plačuje nobenih davkov in nobenih davščin, kakor tudi drugih dajatev za javne svrhe.

Družina mora biti socialno zavarovana. Agrarna reforma naj se izvede dosledno. V gospodarstvu naj prevladuje zadružništvo.

Vsak državljan ima pravico do zaposlenja. Delo je splošna narodna dolžnost. Plača za ročno in duhovno delo mora biti taka, da ne nudi samo pogojev za golo življenje, pač pa tudi možnosti za socialni in kulturni napredek širokih narodnih plasti. Vsak sloj mora biti socialno zavarovan.

Pripadniki sovražnih narodnosti bodo izseljeni. Njihova premoženja, kakor tudi imetek notranjih sovražnikov naroda bo država uporabila za povračilo škode vojnim žrtvam in preganjancem. Nadajenje za kolonizacijo narodnega življa in za repatriacijo naših izseljencev. Vsem narodnim mučenikom in za narodno osvoboditev zaslužnim delavcem odnosno njihovim družinskim članom mora nuditi država vse priznanje, potrebno pa je tudi, da jih materialno nagradi. Škoda, ki je bila povzročena za časa vojne in po vojni v borbah proti okupatorjem mora biti povrnjena.

5. Vsa skrb države mora biti posvečena državnemu upravnemu, ki mora delovati brezhibno in biti v službi naroda in ne posameznih strank ali režimov. Uradništvu je treba posvečati vso pažnjo in ga dobro plačati.

Imetek javnih funkcijonarjev mora biti pod javnim nadzorstvom. V vsakem slučaju je treba ugotoviti, od kje izvira razno sumljivo imetje in na vse načine je treba onemogočiti pogreške, ki so v preteklosti rušili vero v državo, javni red in pravo v obče.

6. Osebnost človeka je treba smatrati za največjo vrednoto. Zato morajo vse ustavne in zakonske odredbe predvsem

LISICA ZVITOREPKA

(Nadaljevanje)

ZVITOREPKA — ZDRAVNICA

Medtem je kuna Krvopija prinesla kuro, kateri je bila z največjo siastjo izsesala kri, in gospod Lukavec je prisel z zabelo iz ščetinčevega stegna.

Zvitorepka pravi zdaj kralju: "Veseli bodite in židane volje, milostni gospod; zakaj kar je za Vas vračbo potrebno, immo, hvala Bogu, že vse na razpolago. Le storite vse po mojem nasvetu in kmalu boste zdravi."

Nato se lisica okrene h kraljici in dé: "Milostljiva gospa, recite svojim deklam, naj kuro nadevajo s tolščo in jo skuhanjo v peteršiljevi vodi; kar pa še ostane zabele, je naj dadó tudi v lonec, da bo juha tem močnejša! Zapovejte jim vrhu tega, naj pripravijo v kotlu kropo, da priredimo Vašemu gospodu kralju potrebno kopel! A jaz poetim medtem v gozd nabirat močnih zelišč, da jih vkuhamo za kopel."

Kraljica je bila zadovoljna in je storila, kar ji je naročila Zvitorepka; ta pa je odhitea v goščavo in napulila poln naročaj ščavja, ki je bohotno rastlo ob kolovozu.

Vrnivši se z zelenjem na dvor, je Zvitorepka dejala kralju: "Zdaj je vse gotovo, torej v kopel!"

Prinesel so tople vode in lisica je zmetala vánjo natrgano ščavje, a vrhu tega je še vsula nekaj pergišč popra, klinčkov in sladke skorjice, ki jo je prinesla Dremaša iz svoje kuhinje. Ko je bilo vse

pripravljeno, je velela bolniku, naj sede v kadunjak v vodo.

Kralj je zlezal v vročo kopel. Zvitorepka mu je ogrnila glavo z mačkovo kožo, tako da je bila mehka dlaka naznotraj; nató mu je krzno povezala z jermenom iz Vaškove kože, da je bilo videti, kakor da ima bolnik kučmo na glavi. Ko je vse to opravila, prime betežnika za desnico, mu potipa žilo in pravi: "Milostni kralj, smrt je že prežala na Vas, ali še Vas rešim. Le veseli bodite in storite to, kar Vam svetujem!"

Miroljub sevéda vse obljubi in Zvitorepka pravi: "Zdaj pa vstanite iz kopeli; zakaj predolgo kopanje oslabi bolnika in zdi se mi, da ste že malce bleđi!"

Zvitorepka in Lukavec sta prijela kralja pod pazduho in ga položila na mehko ležišče. Potem je lisica pokrila betežnika z Lakotnikovim kožuhom in mu velela, naj se ne gane. Hkratu je obšala kralja prijetna toplota; a sčasoma mu je prihajalo bolj in bolj vroče. Naposled mu je že kar curkoma lil pot po čelu; tako ga je bila prevzela in ogrela gorka kopel in Lakotnikova koža.

Hudo gorkoto pa je občutil tudi kralj mravljincev, Vrtoglavec, ki je vrtal že toliko let po Miroljubovi glavi. Ker je prihajala Vrtoglavcu vročina neznosna, je izlezal iz kraljevega ušesa in se skril v gosto mačkovo krzno. Zvitorepka je smela kralju kučmo raz glavo in stopila z njo na svetlo sonce. Kmalu je opazila kralja mravljincev, piezajočega po mačkovi dlaki.

onim, ki hočejo blatiti hrvaško ime.

Predsednik vseslovanskega kongresa, g. Leo Krzavcki, je pozdravil kongres ameriških Hrvatov v imenu vseh Slovanov v Zedinjenih državah in nagiasal, da se danes nahaja v tvornicah ameriškega vojnega napora 55 odstotkov delavcev slovanskega pokolenja. G. Etbin Kristan je v imenu ameriških Slovencev pozdravil kongres in dejal, da je skupni cilj vseh Slovanov v sedanjih bojih zmaga nad fašizmom. Slovenci se bore za svobodno, zedinjeno Slovenijo v svobodni in demokratični Jugoslaviji. Ničesar ne zahtevamo, je izjavil g. Kristan, česar ne bi priznali vsakomur. G. Frano Petrinović v imenu južno-ameriških Hrvatov, g. Magazinović v imenu jugoslovanskih pomorščakov in bolgarski delegat Pirinski v imenu Bolgarov, so tudi naslovili kongresu svoje pozdrave.

Kongres je med drugim izjavil: hrvaški narod želi živeti v skupnosti z jugoslovanskimi narodi, Srbi, Slovenci in po možnosti tudi Bolgari, v svobodni in enopravni državi, zgrajeni na principih federacije in demokracije; kongres pozdravlja vse borce za svobodno Jugoslavijo, ki s svojim junaštvom pomagajo zaveznikom; predlaga, da se osnuje skupni odbor Amerikancev jugoslovanskega porekla, v katerem naj se združijo predstavniki centralnih organizacij vseh ameriških Hrvatov, Srbov, Slovencev in Bolgarov, ki so iskreno pripravljene odstraniti vse, kar v teh težkih dneh slabi naše sile.

Tako se je kongres ameriških Hrvatov zaključil uspešno, kot konstruktivna manifestacija vseh hrvaških sil in kot izraz zvestobe napram Ameriki, napram zaveznikom in napram ideji složnosti med Srbi, Hrvati in Slovenci, tako v tej zemlji kakor v Jugoslaviji.

In lisica ga je srdito ogovorila: "Zdaj je po tebi, gospod Vrtoglavec! Dosti dolgo si mučil in trafil mojega kralja, a svojo hudobijo poplaščaš s smrtjo!"

"Saj sem to le v sili storil!" odgovori mravljinec. "Tvoj jarni kralj mi je bil razrušil grad in mojih podložnikov je pomoril na tisoče. Sieer pa se tudi Bog ve kako ne proslaviš, ako umoriš mene, drobnega neznanca. Če mi pa prizaneseš, ti bomo pokorno služili jaz in moje ljudstvo, ki imamo po gozdu nebrojno gradov."

Zvitorepka si je mislila: "Boljše je veliko drobnih prijateljev, nego en mrtev sovrage!" in je izpustila Vrtoglavca. Kralj mravljincev pa je vesel zbežal po travi proti goščavi.

Pristopivši zopet k bolnikovi postelji in položivši mu roko na čelo, je lisica vprašala: "Se li počutite kaj bolje v glavi, milostni gospod?"

"Oj bolje, mnogo bolje!" odgovori kralj. "Zvitorepka, ti si res izkušena in modra zdravnica; sam Bog ti plati to, kar si mi dobrega storila!"

Zvitorepka učeno pristavi: "Rešeni ste, a še mnogo na bolje se Vam obrne!" Okrenivši se h kraljici, pa reče: "Milostna gospa, dajte soprogu, da zaužije kurje juhe s peteršiljem!"

Ko so prinesli lonec, je Zvitorepka odlila juho in jo dala posrebiti kralju; a kuro in preostalo slanino je použila sama.

LISICA POVIŠANA

Kralj Miroljub je po gorki kopeli trdno zadremal; vso noč je spal in hrpal; bil je že velik dan, ko se je zbudil. Planil je pokonci, si pomencal oči in začel švedrati sem in tja in iztegovati premrele ude, kakor da bi se hotel prepričati, ali je res ozdravel ali pa so bile to samo sanje. V glavi mu je bilo lahko in jasno, po žilah mu je plala kri bistreje in čutil se je tako pomlajenega, da je začel mrmraje prepevati veselo pesem; umolknil je šele, ko se je spomnil, da je tako burno izraževanje radosti nedostojno za kralja.

Zdaj mu je tudi prišlo na um, komu mora biti hvaležen za zdravje. Pozval je lisico predse in ji ljubeznivo dejal: "Oznani vsem veljakom in možakom mojega kraljestva, naj me pričakujejo ob Matjaževi peči, da tebe, svojo zdravnico rečnico, počastim, kakor se spodobi!"

Zvitorepka se je resnobno poklonila in očito pokazala, da se zaveda svoje veljave. Nato pa se je spešila izvršiti kraljevo povelje.

Kakor blisk se je raznesel med živalmi glas, da je kralj docela okrevel. Mladi in stari, veljaki in siromaki so se zgrinjali ob Matjaževi peči, radovedno pričakujoč, kako bo ozdravljeni kralj nagradil lisico, ki ga je tako bistroumno izlečila. Zvitorepkin prijatelj so bili, sevéda, prvi na licu mesta; gnetli in štulili so se okrog lisice, dobrikajoč se ji na žive in mrtve. Pa laskali se ji niso samo žabec Dremuh in njegova žena Dremaša in Mehkodlak in Ribojela, ne le dehor in kuna Krvopija, podlasica in ververica, temveč prihitelo jih je več nego dvajset, ki so ji bili ne dolgo tega še vsi močno gorki in so jo obirali, kar se je dalo. Tako je bilo in bo vsedkar: Komur je sreča za botro, ta ima prijateljev na izbiro; vsakdo ga časti in se mu klanja. Kdor pa v nesrečo zabrede, ne najde prijatelja, če bi ga s svetiljko o belem dnevu iskal; sleherni se mu ogiba, kjer se dá, in se dela, kakor da ga ne vidi ali kakor da bi ga ne poznal.

spoštovati osebno svobodo, svobodo misli in vesti.

Cerkev in vera se ne smeta spuščati v borbe političnega življenja.

Glavna naloga naše prosvete mora biti vsučena vzgoji mladine in narodnih množic v duhu humanistične etike, krščanskih načel, narodne tradicije, verske strpnosti in dolžnostim napram narodni skupnosti.

Služba v narodni vojski je častna in zaslužna.

7. V političnem pogledu se morajo uvesti načela prave demokracije, tako da bo mogoče sodelovanje tudi s političnimi manjšinami. Država ne sme biti predmet izkoriščevanja posameznih strank.

VESEHRVAŠKI KONGRES V ČIKAGU

20. in 21. febr. se je vršil vsehrvaški kongres v Čikagu, kateremu je prisostvoval hrvaški ban šubašič in nekateri ministri ter tudi predstavniki Zed. Držav. V imenu Slovencev je imel besedo Etbin Kristan.

Ban šubašič je opozarjal ameriške Hrvate na njihove dolžnosti napram Ameriki. Vse hrvaške sile morajo biti na razpolago Ameriškim Zedinjenim Državam; v drugi vrsti pa borbi Srbov, Hrvatov, Slovencev in Bolgarov ter njihovi osvoboditvi. Hrvati, ki so ponosni na svoje ime in svoj slovanski značaj, se morajo nasloniti na Balkan, na katerem bodo vsi Srbi, Hrvati, Slovenci in Bolgari živeli v svobodi — oprti na Rusijo in na druge slovanske sile na svetu. Naglašal je tudi, da se sedanji kongres odigrava v popolni svobodi in da mora biti radi tega na isti višini kakor stari hrvaški sabori v zdaj zasužnjeni stari domovini. S konstruktivnim delom bodo Hrvati odgovorili vsem

Krščanska socijalna načela

PRAVILNA PLAČA.

Eden najtežjih problemov v delavskem vprašanju je nedvomno vprašanje o primerni družinski plači delavca. Različni so delavci, različno je delo in zahtevani predpogoji za delo, zato se tudi v posameznosti ni mogoče spuščati, ker morejo o pravičnosti, oziroma o krivičnosti plače v posameznih strokah in slučajih prepoznati najboljše strokovne organizacije in zbornice.

Uprav iz tega vzroka se papež Leon XIII. v svoji delavski okrožnici ne spušča v te posameznosti, ampak le na splošno določuje temelje, na katerih naj bi se uredila pravična plača. "Med mnogoštevilnimi dolžnostmi gospodarjev", tako pravi, "pa se odlikuje ona, da se mora dati vsakemu, kar je pravično."

Prvo, kar je treba upoštevati s strani gospodarjev in delodajalcev, je to, da delavca ne smatrajo za blago. "Sramotno in nečloveško pa je, če kdo ljudi zlorablja kot blago za dobiček, ter jih ne ceni višje, kakor toliko, kolikor premorejo s svojimi mišicami in močmi." Človek se more s človekom zvezati le v družabni pogodbi, ne pa v najemniški ali kupni pogodbi. Delodajavec ne kupi in ne najame delovne moči delavca, ker enostavno delavec svoje delovne moči prodati ne more. Delovna moč se prav tako ne da ločiti od človeka, kakor se ne da ločiti moč vida ali sluha. Kdor bi hotel prodati svojo moč vida, bi moral prodati samega sebe, to je, smatrati bi moral samega sebe kot blago in trpeti bi moral, da drugi ž njim ravnajo, kot se ravna z blagom. Delavec torej v službi delodajavca ne dela morda v tem zmislu kot dela vol v službi kmeta, ampak če delavec stopi v delovno družbo s svojim delodajavcem, je združenje različnih sil, ki so potrebne kot sredstvo za zadovoljitev potreb, ki jih človek ima.

Ni sicer navada, da delodajavci svoje nastavljenice smatrajo za družabnike in vendar le-to odgovarja resnici. Vsak trgovec, ki radi preobilice dela ne more sam voditi svoje trgovine, si vzame družabnika, da mu pri tem pomaga. Zakaj bi potem obrtnik ali tovarnar ali podjetnik, ki ne zmore vsega dela sam in si zato privzame druge, da mu pomagajo, ne smatral teh za družabnike? Tisti trenutek, ko podjetnik najame moč, čeprav je to samo sluga, ki prenesa pakete ali pošto, si je s tem izbral družabnika. Lahko je pri tem lastnik delovnih sredstev, toda povsem neodvisen je le tedaj, če je obenem tudi sam tisti, ki vse dela in izvršuje. Zato nihče ne more reči, da je on ustanovil, oziroma zgradil podjetje, če mu je pri tem na stotine in na tisoče drugih delovnih rok pomagalo. Zato moremo po načelih Leona XIII. kot edino pravilno smatrati družabno po-

godbo, ker je le v tej delavcu ohranjeno tisto dostojanstvo, ki mu kot človeku gre.

Drugo, kar je zadoločevanje pravične plače nujno treba upoštevati, je načelo, ki ga izraža papež Leon XIII. s sledečimi besedami: "Kakor učinki sledijo vzroku, od katerega so povzročeni, tako je pravično, da sad dela spada tistim, ki sodelovali". In to je tudi povsem logično. Opeka, platno itd., z eno besedo sredstva, ki jih človeštvo potrebuje za zadovoljenje svojih potreb, so sestavina dveh elementov: naravne stvari (materije) in dela. Če odštejemo vse človeško delo od kosa platna ali opeke, karkoli tega dela v njih tiči, tedaj ostane vedno na koncu materija, ki je nastala brez človeškega sodelovanja. Človek more v svoji produkciji delati le to, kar dela narava, to se pravi, da spreminja obliko stvari. Še več. Celo pri tem delu ga vedno podpirajo naravne sile. Zemlja je potemtakem mati stvarnega bogastva, delo pa njegov oče. Če, recimo, kdo dela obleko iz blaga, si ne pridobi lastnine do snovi obleke, pač pa do oblike, ki blago napravi pripravno za obleko. Če je bilo blago prej moje, je seveda celokupna vrednost obleke prešla v mojo last; če pa je bilo blago koga drugega in če hoče imeti blago z novo obliko, tedaj mi mora obliko odkupiti. Če pa hočem imeti jaz obleko, moram odkupiti blago, iz katerega je narejena. Če jih je več udeleženih pri krojenju, šivanju itd., z eno besedo pri oblikovanju, morajo pač le-ti dohodek med seboj deliti primerno delu vsakega pomočnika. Čim več je kdo delal, do tem večjega deleža ima pravico. Le če bo enkrat to načelo Leona XIII. uveljavljeno v človeški družbi, moremo reči, da bo velik, če ne pretežni del socialnega vprašanja rešen.

Razumljivo pa je seveda, da v nobenem podjetju ni mogoče izplačati celotnega dohodka, ker bi drugače manjkala sredstva za nadaljevanje, oziroma za spooplnitev in razširitev obrata. Vsak vdeležnik, to je delavec, bo del svojega plačila uporabil, en del pa pustil v podjetju kot nekaj prihranek. To je najpametnejši način varčevanja, ker koristi neposredno gospodarstvu samemu. Če pa podjetnik te prihranke izplačuje tistim, ki do tega nimajo pravice, se pregreši nad tujo lastnino in to je greh, ki se mu pravi odtrgovanje pravične plače. Praviloma bi naj torej bili delničarji podjetja le tisti, ki sami delajo v podjetju in ki podjetje smatrajo za koristno delo, ne pa samo kot vir dohodkov.

Gospodarstvo je namreč tu radi človeka in ne človek radi gospodarstva. Zato je gospodarstvo sicer lahko naravnano na dobiček, toda ta dobiček mora razdeljevati pravičnost.

(Nadaljevanje)

AL AMANECER . . .

Se perfila el fin de la guerra. Lamentando las incalculables víctimas que tuvo nuestro pueblo como ninguno, ya están juntando nuestros representantes los argumentos para documentar los derechos yugoslavos en la futura conferencia de la paz.

Yugoslavia presenta la unión de los pueblos del sur eslavo (yug — sur), que ocupan todos los Balcanes desde el Mar Negro y Egeo, hasta el Adriático, menos Grecia y Albania.

Entre las orillas del Mar Negro y Egeo, alcanzando al norte el Danubio y al este llegando hasta las puertas de Constantinopla, viven los búlgaros, que no formaron parte en la Yugoslavia de preguerra.

Sus vecinos orientales son los serbios, que al sur alcanzan la línea Salónica y Durazzo, al norte pasan el Danubio in-

ternándose lejos en la gran llanura de Hungría. Ellos son el grupo del sur eslavo más numeroso. Los serbios y búlgaros son ortodoxos y usan letras eslavas.

No hay límite territorial entre los serbios y los croatas, sus vecinos occidentales. Los tiempos históricos de triste memoria, de la dominación turca, provocaron una mezcla en las regiones limítrofes, Bosnia, Hercegovina, Slavonia y Banato donde se mezclan tres religiones y tres culturas: católico-romana, eslavo-bizantina y turca, donde se fusionan dos mundos: el de occidente y el de oriente. Los territorios croatas abarcan la extensión entre el Adriático (Dalmacia) y el río Drava, sobrepasándolo al norte en muchas partes. Istria es en parte croata, en parte eslovena.

El pueblo más reducido lo formamos los eslovenos. Somos el grupo eslavo que abría paso a la migración de los

eslavos internándonos más lejos hacia el oeste, ocupando el curso superior de los ríos Drava y Sava, pasando el río Isonzo hasta la llanura de Italia para ser vecinos de los Venecianos. Eslovenia es la región al norte del extremo Adriático, alcanzando el mar desde Grado hasta Capodistria, de modo que Trieste está situada en las orillas eslovenas del Adriático.

El territorio esloveno mide 25.116 km².

Todos estos territorios pertenecen a lo que ha de ser algún día la Gran Yugoslavia. La de preguerra medía 248.000 km² con 15.000.000 de habitantes. La ideada Gran Yugoslavia deberá ocupar 380.000 km² en los que antes vivía una población de 22.000.000 de habitantes.

Un problema difícil será reconciliar a los búlgaros y serbios, como también a los serbios con los croatas, ya que los invasores nazis hicieron todo lo posible

para distanciar estos pueblos, con el fin de mantener más fácilmente el dominio, mientras pelean entre ellos.

Sólo los eslovenos no tenemos pleito con nuestros vecinos eslavos y nos espera por eso el papel de intermediarios en la futura pacificación.

Pero los eslovenos tenemos otros problemas más graves con vecinos mucho más poderosos: con los alemanes y los italianos.

En la Austria de hace diez años hubo 80.000 eslovenos. Toda la cuenca del río Drava en la Carintia este, tiene población eslovena, con el centro en Celovec (Klagenfurt). Dos grandes puntos eslovenos cedió la paz de Versalles a Italia: Trieste y Goricia que con las regiones

correspondientes abarcan 400.000 eslovenos, teniendo una leve mayoría los italianos sólo en la ciudad de Trieste.

Trieste, Goricia, Istria, Fiume, Zara, todas las islas del Adriático pertenecen al suelo eslavo y deberán ser incorporados a la gran Yugoslavia del futuro.

Un problema aparte presenta la gran ciudad marítima: Salónica, cuya población es mayormente griega, pero esa es la salida servia al mar Egeo y efectivamente llega la población yugoslava hasta la misma ciudad. Según los indicios no habrá dificultad en declarar a Salónica ciudad internacional y así se evitará el pleito y se darán derechos a todos.

El centro político y cultural esloveno

es Ljubljana (Lubiana) Con 100.000 habitantes; la capital croata es Zagreb con 240.000; Belgrado es la ciudad principal servia con 400.000 habitantes, antes también la capital yugoslava. La capital búlgara es Sofía con 250.000 habitantes.

Los cuatro grupos que constituyen los eslavos del sur tienen habla muy parecida, pero por la división que provocaron los acontecimientos se formaron pueblos distintos. La semejanza es tal, que no cuesta nada entendernos entre nosotros hablando cada cual en su idioma.

Por eso no es imposible que se reúna todo lo que pertenece al grupo del sur eslavo en el común estado de Gran Yugoslavia, que esperamos — llegará pronto.

¡SEÑOR, TEN PIEDAD!

de nosotros, los que vimos los prismas de luz en los manantiales argentinos de tus paisajes hermosos, con la dulzura de tus primaveras de tonos suaves, cargadas tus campiñas de perfumes y de vuelos; dónde la brisa movía las ramas cargadas de nueva savia para la vida milenaria de tus robles; cuando de los oscuros pinos surgían los primeros pios de sus alados pobladores y las rocas recibían las tibias espumas perladas por el choque de las profundas aguas de tus costas!

¡Señor, ten piedad de ellos, los que ven convertida la luz de un sol en hoguera de rojos cambiantes; los azules fugaces de los paisajes devastados por la monstruosidad del hombre; la crueldad de tus inviernos niveos aumentada por el fragor de la lucha y el dolor de la muerte; los huracanes que azotan las crestas de tus cadenas sempiternas, que enmarcan el paisaje, y las furias del mar, del cielo y de los hombres!

¡Señor, ten piedad de los que vieron su amor convertido en odio, de aquellos a los que ya no les queda hogar ni lumbre, de los que nada tienen, de aquellos a los que han hecho perder también tu fe!

¡Señor, ten piedad por los que vendrán, los que verán el renacer de tus auroras lilas y despertarán tus caminos blancos. Los que recogerán los frutos de oro de las cosechas, en tus valles, y los racimos dulces de tus uvas en los flancos, los que elevarán altares en tus capillas antiguas y levantarán sus hogares de techos rojos, azules, mosaicos de colores . . .

¡Señor, dales la paz, la luz de tus días claros, de tus cielos puros, de tus montañas majestuosas! ¡Señor, que vuelvan los días alegres de las canciones, los días felices del trabajo, los días de plenitud de la vida hogareña!

¡SEÑOR, TEN PIEDAD DE ESLOVENIA!

DARINKA ČEHOVIN

El mapa de Eslovenia. — Las líneas gruesas indican las fronteras de Versalles, repartiendo el país esloveno (1919). Solo 2/3 partes de Eslovenia se incorporaron a Yugoslavia. 100.000 eslovenos fueron entregados a Austria (Norte) y 400.000 a Italia (Oeste) incluyendo las ciudades de Goricia (Gorizia) y Trst (Trieste).

